

b/48 972 10

UV - UFS
BLOEMFONTEIN
BIBLIOTEK - LIBRARY

HIERDIE EKSEMPLAAR MAG ONDER
GEEN OMSTANDIGHEDE UIT DIE
BIBLIOTEK VERWYDER WORD NIE

University Free State

34300002551236
Universiteit Vrystaat

**ALKOHOLMISBRUIK VAN DIE OUER(S) AS
BYDRAENDE OORSAAK
VAN
SKOLASTIESE GEREMDHEID BY
GRAAD 4- TOT 6-LEERDERS IN DIE
LUCKHOFF-DISTRIK**

R. JOUBERT

**ALKOHOLMISBRUIK VAN DIE OUER(S) AS BYDRAENDE
OORSAAK VAN SKOLASTIESE GEREMDHEID BY
GRAAD 4- TOT 6-LEERDERS IN DIE LUCKHOFF-DISTRIK**

deur

RENÉ JOUBERT

Verhandeling (artikels) voorgelê ter vervulling van die vereistes vir die graad

MAGISTER EDUCATIONIS

in die

**DEPARTEMENT PSIGO-OPVOEDKUNDE
FAKULTEIT GEESTESWETENSKAPPE**

aan die

**UNIVERSITEIT VAN DIE VRYSTAAT
BLOEMFONTEIN**

Studieleier:

Prof. C.J. Kotzé

NOVEMBER 2004

VERKLARING

Ek verklaar dat die volgende verhandeling, bestaande uit twee artikels wat hierby vir die graad Magister Educationis aan die Universiteit van die Vrystaat deur my ingedien word, my selfstandige werk is en nie voorheen deur my vir 'n graad aan 'n ander universiteit/fakulteit ingedien is nie. Ek doen voorts afstand van outeursreg op die verhandeling ten gunste van die Universiteit van die Vrystaat.

.....*R. Joubert*.....
R. JOUBERT
November 2004

We are guilty of many errors and many faults,
But our worst crime is abandoning the children,
neglecting the fountain of life.

Many of the things can wait.

The child cannot.

Right now is the time his bones are being formed,
his blood is being made and his senses are being developed.

To him we cannot answer 'Tomorrow'. His name is 'Today'.

Gabriela Mistral

OPGEDRA AAN:

AL DIE KINDERS WAT LY AAN FETALE ALKOHOLSINDROOM

BEDANKINGS

Aan die volgende persone/instansies my opregte dank:

- Skool vir Opvoedkunde vir toestemming verleen om hierdie studie te onderneem.
- Prof. C.J. Kotzé, my promotor vir sy kundige en bekwame leiding en ondersteuning.
- Mev. K. Smith vir die statistiese verwerking van die empiriese gegewens.
- Die Vrystaatse Onderwysdepartement en in die besonder aan die skoolhoof, Mnr. L.K. Wilson, personeel en kinders van Luckhoff Gekombineerde Skool vir hulle samewerking en toestemming tot die navorsing.
- Mej. Desiré Boltman (spraakterapeut) vir haar insette, en vir die ouditiewe toetse wat sy op die leerders uitgevoer het.
- Mnr. W. de Wet (sielkundige) vir die afneem van die groep IK-toets (ASAT).
- Mev. Ina Barnard vir haar keurige en deeglike taalversorging.
- Die SAP vir hulle samewerking in die verskaffing van essensiële inligting.
- Personeel van die plaaslike Gesondheidskliniek van Luckhoff.
- Vriende en familie vir hul belangstelling en aanmoediging tydens my studies.
- Hennie, en my drie kinders vir hulle bystand, geduld en onbaatsigtige opofferinge gedurende my studies.
- My Hemelse Vader, wat my seën met soveel kanse in my lewe.

ARTIKEL 1

OPSOMMING

Alkoholisme affekteer selde net een aspek van 'n persoon se lewe. Dit word opvoeders se probleem wanneer die uitwerking daarvan by leerders voorkom. Hewige alkoholinname word geassosieer met 'n verskeidenheid neurologiese en gedragsprobleme. Dit affekteer dele van die brein wat te doen het met emosie, leer, geheue, koördinasie en leermotivering. Die doel van die ondersoek was om aan die hand van geselekteerde bronne ondersoek in te stel na die simptome van alkoholmisbruik sowel as die uitwerking daarvan op die kind. Die voorbeeld wat die ouers stel en die huislike omstandighede het 'n betekenisvolle invloed op die kind. Die ontoereikende aktualisering van opvoedingstrukture mag lei tot gedragsprobleme by die kind. Die genetiese samestelling van 'n persoon mag 'n wanbalans in die brein veroorsaak wat die vatbaarheid vir alkoholafhanklikheid kan verhoog. Die gevolge van alkoholmisbruik op die kind self, sluit onder andere fisiese gebreke by kinders in. Fetale Alkoholsindroom (FAS) is die direkte gevolg van die moeders se inname van alkohol tydens hul swangerskap. Die gebreke wat by kinders voorkom wat aan FAS ly, is onomkeerbaar. Hierdie kinders toon, selfs tot veertien jaar later tekens van vertraagde groei en ontwikkeling. Slagoffers van FAS se brein hou op die ouderdom van agt jaar op om te ontwikkel. Verstandelike geremdheid, 'n lae IK, ernstige leerprobleme en swak skolastiese vordering word by dié kinders waargeneem. Op psigologiese vlak is daar min dimensies van die mens wat nie deur alkoholverslawing aangetas word nie. 'n Versteuring in die prenatale stadium van die fetus kan lei tot spesifieke persoonlikheidstrekke wat die ontvanklikheid vir alkoholisme kan verhoog. Die alkoholmisbruik van die ouer beïnvloed die akademiese prestasie van die leerder negatief. Hierdie kinders vorm 'n hoë risikogroep vir die ontwikkeling van leerprobleme. Die emosionele uitwerking op die kinders van alkoholiste is ook ernstig. Sulke kinders met hul gevoelens van pyn, vrees, woede en hartseer isoleer hulself dikwels. Hulle word blootgestel aan intense emosionele spanning. In die Luckhoff-distrik het alkoholmisbruik 'n sosiale

verskynsel onder die Kleurlinggemeenskap geword wat drasties aangespreek behoort te word.

Kernwoorde: fetale alkoholsindroom (FAS), alkoholisme, dwelmmiddels, dwelmverslawing, fisiese ontwikkeling, sosiale ontwikkeling, affektiewe ontwikkeling, geboortegebreke.

ARTIKEL 2

OPSOMMING

Die destruktiewe fenomeen, alkoholisbruik hou 'n ernstige bedreiging in vir 'n gemeenskap sowel as die individu. Wanneer 'n moeder alkohol misbruik terwyl sy swanger is, bereik die toksiese stowwe die fetus deur die bloedstroom van die moeder. Sodoende kan Fetale Alkoholsindroom (FAS) by die baba voorkom. FAS word in twee kategorieë verdeel, naamlik: alkoholverwante geboortefwykings en neurologiese afwykings. Deur middel van 'n empiriese ondersoek is die korrelasie tussen die alkoholisbruik van die ouers in die Luckhoff-distrik en die invloed wat dit op die skolastiese vordering van hulle kinders het, ondersoek. Die navorsingsgroep het uit 'n groep van 30 leerders van graad 4 tot 6, tussen die ouderdom van 9 – 14 jaar bestaan. Om die standaard van akademiese vordering te bepaal, is verskeie gestandaardiseerde toetse op die leerders gedoen. Oor 'n tydperk van 'n jaar is verskeie ouditiewe diagnostiese toetse op die leerders uitgevoer. Die Suid-Afrikaanse Polisie diens hou rekord van alle alkoholverwante misdadegevalle. Die plaaslike Gesondheidskliniek dokumenteer weer alle aangemelde en behandelde gevalle waar alkohol vir 'n periode langer as 'n maand 'n rol gespeel het. Selfgestruktureerde vraelyse is deur die leerders, ouers en onderwysers van die betrokke leerders voltooi. Die skolastiese vordering van dié leerders is oor 'n tydperk van 'n jaar noukeurig gemonitor. Die bevindinge en afleidinge wat gemaak is uit die data, bevestig dat die leerders akademies ernstig geraak is deur die alkoholisbruik van hulle ouers. Al die betrokke leerders wat in die ondersoekgroep gebruik is, het ernstige agterstande ten opsigte van lees, spel en wiskunde getoon. Leerders het ook groot agterstande getoon ten opsigte van hulle reseptiewe taalvermoë en die meeste was ook nie in staat om die vrae van die ASAT-Groep IK-toets te verstaan of te interpreteer nie. Die akademiese prestasie van hierdie leerders blyk kommerwekkend te wees. Opvoeders het aangedui dat al hierdie leerders vanaf ondergemiddeld tot swak presteer. Geeneen van die leerders het bo-gemiddeld presteer nie. Die meeste van die ouers (wonende in die Luckhoff-

distrik en Afrikaanssprekend) het bevestig dat hulle alkohol gereeld oormatig gebruik en dat daar gereeld alkohol in hul huise beskikbaar is. Hulle huishoudinge word dikwels deur alkohol beïnvloed. Daar kom ook dikwels rusies en struweling voor as gevolg van alkoholmisbruik. Van die moeders in die ondersoekgroep het 57,1 % alkohol misbruik tydens hulle swangerskap. Die navorsing het aangedui dat die misbruik van alkohol deur die ouer(s) wel 'n uiters belangrike rol speel in die skoolastiese vordering van die betrokke leerders. Hierdie kinders is akademies geremd as gevolg van hul ouers se alkoholmisbruik. Hulle sal akademies uiteindelik leergestremd wees, tensy na hul behoeftes omgesien word deur die nodige bystand en leiding. Dit is belangrik dat ouers daarvan bewus gemaak sal word dat hul alkoholisme probleme vir hul kinders veroorsaak en dat hul akademiese vordering swak sal wees as gevolg daarvan. Dit is verder noodsaaklik dat die nodige stappe geneem sal word om hierdie ernstige probleem aan te spreek.

Kernwoorde: fetale alkoholsindroom (FAS), alkohol, alkoholisme, dwelmmiddels, dwelmverslawing, fisiese ontwikkeling, sosiale ontwikkeling, affektiewe ontwikkeling, kognitiewe ontwikkeling, leergebreke, geboortegebreke, neurologiese versteurings, akademiese prestasie.

ARTICLE 1

SUMMARY

Alcoholism seldom affects just one aspect of a person's life. It also becomes the educator's problem when its effects emerge in learners. Severe alcohol intake is associated with a variety of neurological and behaviour patterns. Alcoholism affects that part of the brain which deals with emotion, memory, co-ordination and learning motivation. The aim of this research is to investigate the symptoms of alcohol abuse through the use of selected information, as well as the effect it has on the child. The example set by the parents and domestic conditions have a significant influence on the child. The inadequacy of dependable learning structures may result in behaviour problems. The genetic composition of an individual may cause an imbalance of the brain which increases the susceptibility of alcohol dependency. The result of alcohol abuse on the child includes among others, physical defects in children. Foetal alcoholic syndrome (FAS) is the direct result of the mothers's alcohol intake during pregnancy. The defects caused by FAS in children is irreversible. These children show, even up to fourteen years later, clear signs of retarded growth and development. The brain of the FAS victim stops developing at the age of eight years. Mental incompetence, a low IQ, serious learning problems and weak academic performance are observed in these children. Psychologically there are very few areas that are not affected by alcohol abuse. Disturbance during the prenatal stage of the foetus may lead to specific personality traits which may be susceptible to alcohol abuse. The abuse of alcohol by the parent can affect the learner's academic performance negatively. These learners form a high risk group for developing learning problems. The emotional effect on children of alcoholics are severe. Such learners with feelings of grief, fear, rage and despair isolate themselves. They are exposed to intense emotional tension. In the Luckhoff district alcohol abuse has become a social phenomenon among the coloured community which should be urgently addressed.

Key terms: foetal alcohol syndrome (FAS), alcoholism, drugs, drug abuse, physical growth, social development, affective development, birth defects.

ARTICLE 2

SUMMARY

The destructive phenomenon, alcohol abuse, poses a serious threat for the individual and the community. When a mother abuses alcohol while she is pregnant, the toxic matter reaches the foetus through the bloodstream of the mother. Thus the baby can get foetal alcohol syndrome (FAS). The influence of FAS can be divided into two categories, namely, alcohol related birth defects and alcohol related neurological defects. By means of an empirical investigation the correlation between the parental alcohol abuse in the Luckhoff district and the influence it has on the scholastic achievements of the children of such parents was investigated. The experimental group consisted of 30 learners from grade 4 to 6, between the ages 9 and 14. To estimate the standard of academic progress a selection of standardised tests were used on the learners. Over a period of a year auditory diagnostic tests were conducted. The South African Police Service has a record of all alcohol related crimes and cases. The local Health Clinic documents all the cases reported and treated where alcohol played a part over a period of a month. A self-structured questionnaire was completed by the learners, parents and educators of the learners concerned. The academic progress of the learners was closely monitored for a year. The findings and conclusions made from the data confirm that the parental abuse of alcohol seriously affects the learners academic progress. All the learners involved in the experiment showed serious deficiencies in respect of reading, spelling and mathematics. These learners also showed deficiencies regarding their receptive command of language and most of them were unable to read or understand questions of the ASAT IQ test. The academic performance of these learners is a cause for great concern. Educators indicated that the performance of these learners ranges from below average to weak. None of these learners performed above average. Most of the parents (living in the Luckhoff district and mainly Afrikaans-speaking) acknowledged that they abused alcohol regularly and that it was always available in their homes. Their domestic affairs are also influenced

by alcohol. There are often fights and arguments caused by the misuse of alcohol. As many as 57,1 % of the mothers used alcohol during pregnancy. This investigation indicates that alcohol abuse by die parent/s plays an important role in the academic performance of such learners. These learners are academically disadvantaged as a result of ther parents' alcohol abuse. Eventually they may become handicapped academically unless their needs are met with the necessary support and guidance. It is important that the parents are alerted to the fact that their alcoholism causes problems for their children and that their academic progress will be weak as a result. Furthermore, it is important that steps should be taken to address this serious problem.

Key terms: foetal alcohol syndrome (FAS), alcohol, alcoholism, drugs, drug abuse, physical development, social development, affective development, cognitive development, learning disabilities, birth defects, neurological disturbances, academic prestige.

INHOUDSOPGAWE

BLADSY

ALGEMENE ORIËNTERING

ARTIKEL 1:

1.1 INLEIDING	1
1.2 PROBLEEMSTELLING EN NAVORSINGSVRAE	2
1.3 DOEL MET DIE ONDERSOEK	3
1.4 STUDIETERREIN EN NOODSAAKLIKHEID VAN DIE STUDIE	4
1.5 BEGRIPSVERHELDING	4
1.6 OORSAKE VAN ALKOHOLMISBRUIK	7
1.6.1 INVLOED VAN DIE WESTERSE BESKAWING	7
1.6.2 ROL VAN OUERS EN HUISLIKE OMSTANDIGHEDE	8
1.6.3 OMGEWINGSINVLOEDE	9
1.6.4 SOSIALE DRUK EN KULTUURVERSILLE	11
1.6.5 GENETIESE INVLOED	12
1.7 DIE INVLOED VAN ALKOHOLMISBRUIK OP DIE KIND SELF	13
1.7.1 FISIESE GEBREKE	13
1.7.1.1 FISIES-BIOLOGIESE AFHANKLIKHEID	14
1.7.2 VERTRAAGDE GROEI EN ONTWIKKELING	14
1.7.3 VERSTANDELIKE GEREMDHEID	15
1.7.4 PSIGOLOGIESE PROBLEME	16
1.8 INVLOED VAN ALKOHOL OP ANDER TERREINE	17
1.8.1 INVLOED OP DIE AKADEMIESE PRESTASIE VAN LEERDERS	17
1.8.2 EMOSIONELE GEVOLGE	18
1.8.3 VERNIETIGING VAN NORMALE GESINSVERHOUDINGS	19
1.8.4 TOENEMENDE ALKOHOLMISBRUIK ONDER DIE JEUG	20
1.9 SAMEVATTING	20
BIBLIOGRAFIE	23

ALGEMENE ORIËTERING

Hierdie verhandeling is aan die hand van Regulasie B4.2.18 van die Fakulteit Geesteswetenskappe aan die Universiteit van die Vrystaat gedoen wat bepaal dat 'n verhandeling alternatiewelik ook in twee verbandhoudende artikels oor 'n goedgekeurde navorsingsontwerp in publikasiegereed-formaat voorgelê kan word.

Soos op die titelblad aangedui, is die oorkoepelende titel van hierdie verhandeling die volgende: ***'n Ondersoek na alkoholmisbruik van die ouer(s) as bydraende oorsaak van skolastiese geremdheid by Graad 4- tot 6-leerders in die Luckhoff-distrik.*** Die inhoud van die verhandeling bestaan uit twee temas wat in die volgende artikels weerklank vind:

Artikel 1: 'n Ondersoek na alkoholmisbruik van die ouer(s) as oorsaak van skolastiese geremdheid by leerders.

Artikel 2: 'n Ondersoek na alkoholmisbruik van die ouer(s) as oorsaak van skolastiese geremdheid by Graad 4- tot 6-leerders in die Luckhoff distrik – 'n empiriese ondersoek.

Die opsomming, wat aan die einde van die verhandeling verskyn, dien ook as samevatting van die bevindinge en gevolgtrekkings waartoe die navorser in elke artikel gekom het.

ALKOHOLMISBRUIK VAN DIE OUER(S) AS BYDRAENDE OORSAAK VAN SKOLASTIESE GEREMDHEID BY LEERDERS

1.1 INLEIDING

Die negatiewe uitwerking van oormatige alkoholmisbruik op die mens, is 'n alombekende feit. Alkoholisme affekteer selde net een aspek van 'n persoon se lewe. Dit word onder andere ook die probleem van onderwysers wanneer die vergiftiging en ander effekte daarvan die skoolkinders negatief beïnvloed (Moraba, 1993: 2). Mears en Gatchel, 1979 (soos aangehaal deur Kruger, 1992: 15) beweer dat die misbruik van alkohol gewoonlik in sosiale konteks geskied. Gevolglik word die gebruikspatrone ten opsigte van alkohol deur sosiale en kulturele reëls bepaal. Die gemeenskap se houding jeens alkoholgebruik en hul alkoholgebruikspatrone speel gevolglik 'n groot rol ten opsigte van alkoholafhanklikheid en -verslawing in daardie bepaalde gemeenskap.

Hewige alkoholinnames word geassosieer met 'n verskeidenheid neurologiese en gedragsprobleme van beide volwassenes en adolessente. Dit affekteer dele van die brein wat te doen het met emosie, leer, motivering, geheue en koördinasie. Daar is ook bewyse dat die gebruik van groot hoeveelhede alkohol kognitiewe funksionering beïnvloed (Februarie 2003: <http://www.alcofreechildren.org>). Dit is ook bewys dat selfs 'n matige inname van alkohol gedurende swangerskap 'n invloed op die senustelsel van die fetus kan hê. Die lewens van kinders word dus beïnvloed al van voor geboorte af en duur voort tot in hulle volwasse lewe (Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>; Junie 2002: <http://www.sun.ac.za/nicus>).

Soos in baie ander lande ondervind Suid-Afrika ook 'n wesenlike probleem met alkohol- en dwelmverslawing, veral in sekere gemeenskappe, soos in die Luckhoff-distrik. Die negatiewe invloed wat verslawingstoestande uitoefen op die gesondheid, ekonomiese groei en geestelike welsyn van die individu kan

moeilik oorbeklemtoon word. Met die nuwe politieke bestel wat na 1994 ingetree het, het Suid-Afrika toeganklik geword vir die res van die wêreld, wat onmiskenbaar gelei het tot 'n verhoging in dwelmhandel en -misbruik (Mei 2004: <http://www.learning.mweb.co.za>).

In die Luckhoff-distrik is die misbruik van alkohol 'n daaglikse verskynsel onder die Kleurlinggemeenskap. By die plaaslike kliniek word daar gereeld gevalle van kinders met fetale alkoholsindroom aangemeld. Uit 'n verslag van die plaaslike kliniek word voorafgenoemde navorsingsbevindinge bevestig.

Kinders ly swaar onder dié sosiale probleem, omdat dit hulle op velerlei terreine negatief beïnvloed, veral ten opsigte van hulle skolastiese prestasie; baie leerders word as leergeremd geïdentifiseer, soos bevind in empiriese navorsing gedoen in die distrik van Luckhoff vanaf 2002 tot 2004 onder Graad 4- tot 6-leerders (Vergelyk empiriese navorsing: Artikel 2, Joubert, 2004).

1.2 PROBLEEMSTELLING EN NAVORSINGSVRAE

Daar bestaan groot kommer oor die invloed wat die alkoholmisbruik van die ouer(s) op hulle kind(ers) het (Eurocare, 1998: 15). Elke gemeenskap weerspieël in sy karakter en leefwyse die waardes wat dit huldig en dit is van deurslaggewende betekenis vir die funksionele vorming van sy jeug (Bergins, 1971: 50). Die misbruik van alkohol beïnvloed die kind in totaliteit, maar veral is die mate waarin die kind se skolastiese prestasie en vordering daardeur geraak word, kommerwekkend. In die Luckhoff-distrik het dit 'n sosiale verskynsel onder die Kleurlinggemeenskap geword wat drasties aangespreek behoort te word. Dit is nodig dat die betrokke ouers bewus gemaak sal word daarvan dat hul alkoholmisbruik lei tot leergeremdheid by hul kinders.

Uit hierdie probleem volg die volgende probleemvrae:

- Kan alkoholmisbruik bestempel word as 'n maatskaplike probleem onder die Kleurlinggemeenskap in die Luckhoff-distrik en indien wel, wat is die voorkoms en omvang daarvan?
- Indien die omvang van dié verskynsel groot is, met ander woorde veel hoër is as die gemiddelde alkoholgebruik in Suid-Afrika, is dit noodwendig nodig om te vra wat die invloed van sodanige misbruik op die betrokke kinders is. Kan hierdie kinders bestempel word as leerverremd en indien wel, wat is die omvang daarvan onder die leerlinge in die Luckhoff-omgewing en watter invloed het dit op hul skoolprestasie (veral ten opsigte van lees, spelling en wiskunde)?

1.3 DOEL MET DIE ONDERSOEK

Uit die bogenoemde navorsingsvrae, kan die volgende hoofdoelstelling van die ondersoek geformuleer word, naamlik om te bepaal of die maatskaplike probleem van alkoholmisbruik wel onder die Kleurlinggemeenskap van die Luckhoff-distrik voorkom en indien wel, om te bepaal watter uitwerking dit op die skoolprestasie van Graad 4- tot 6-leerders in die betrokke gemeenskap het. Uit hierdie hoofdoelstellings volg die verdere spesifieke doelwitte van die studie:

- Om aan die hand van geselekteerde bronne ondersoek in te stel na die verskynsel van alkoholmisbruik deur ouers en die uitwerking daarvan op kinders veral in gevalle waar die moeder tydens swangerskap alkohol misbruik het.
- Om deur 'n empiriese ondersoek die omvang van alkoholgebruik onder die Kleurlinggemeenskap van die Luckhoff-distrik te bepaal.
- Om die korrelasie tussen alkoholmisbruik van die ouers en die leerverremdheid en gevolglike swak skoolprestasie van die kinders van die bepaalde ouers vas te stel.

1.4 STUDIETERREIN EN NOODSAAKLIKHEID VAN DIE STUDIE

Daar is talle vorme van antisosiale gedrag wat die gevolg is van oormatige alkoholgebruik, soos verkragting, aanranding, kinderverwaarlosing, kindermishandeling en leerverminderde onder kinders. Dit is veral laasgenoemde gevolge wat ernstige kommer wek onder onderwysers in skole in die Luckhoff-distrik, aangesien dit 'n verskynsel is wat baie voorkom onder die Kleurlingleerders in hierdie skole. Deur gesprekvoering met 'n suster by die plaaslike kliniek in Luckhoff is daar reeds, en word daar steeds kinders met fetale-alkoholsindroom aangemeld (Persoonlike onderhoud gevoer op 06-08-2004). In hierdie omgewing is dit 'n algemene opvatting dat hierdie verskynsel verband hou met die alkoholmisbruik onder die betrokke ouers van daardie leerders.

In die betrokke gemeenskap is talle ouers (vaders én moeders) die slagoffers van verslawing en die kinders begin op 'n jeugdige ouerdom reeds alkohol gebruik. In baie gevalle word die kind selfs gebore as 'n "alkohol verslaafde" (met 'n fetale alkoholsindroom). Dit is uiters nodig en noodsaaklik dat hierdie maatskaplike probleem in dié bepaalde omgewing aangespreek moet word; dat die ouers bewus gemaak moet word van die nadelige uitwerking van hul alkoholmisbruik op hul kinders. Dit is dan ook onder andere die doel van die studie om dit te bepaal. Die bepaalde navorsing behoort dus vir ouers en veral vir die betrokke kinders van veel waarde te wees. Ouers, leerders, onderwysers en onderwysowerhede behoort kennis te neem van die bevindinge en aanbevelings wat uit die navorsing sal voortspruit.

1.5 BEGRIPSVERHELDERING

Alkohol (etiel)

Alkohol is 'n dwelmmiddel met gevare soortgelyk aan dié van ander dwelmmiddels. Alhoewel dit 'n sosiaal aanvaarbare dwelmmiddel is, hou dit net

soveel gevare in as enige ander dwelmmiddel. Hoewel klein hoeveelhede alkohol die indruk wek dat dit 'n stimulant is, is alkohol in der waarheid 'n depressant deurdat dit die liggaamsfunksies van veral die sentrale senuweestelsel onderdruk (Louw, 1993: 204-205; Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>; Augustus 2004: <http://www.wordiq.com>).

Dwelmmiddel

Dit is enige middel wat psigiese of fisiese verandering by die mens teweegbring. Dit kan misbruik word deur selftoediening vir onwettige doeleindes en om 'n bepaalde graad van bedwelming te veroorsaak. Stimulante of opwekkers, wat die werking van die brein versnel, word hierby ingesluit (Louw, 1993: 191-193; Pretorius, 1998: 276).

Dwelmmiddelmisbruik

Dwelmmiddels wat op onwettige wyse bekom word en aanhoudend en oormatig gebruik word vir ander as wettige doeleindes (Pretorius, 1998: 276; Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>).

Dwelmmiddelverslaafdheid

'n Bedwelmdede toestand wat veroorsaak word deur herhaalde gebruik van 'n dwelmmiddel. Dit sluit psigiese en fisiese afhanklikheid in, asook die oorweldigende kompulsie om die gebruik van die dwelmmiddel voort te sit (Pretorius, 1998: 276; Louw 1993: 191-193).

Dwelmmiddelafhanklikheid

'n Toestand wat ontstaan deur die herhaalde gebruik van 'n dwelmmiddel en wat gepaard gaan met psigiese en fisiese afhanklikheid, toleransie en euforie (Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>; Louw 1993: 191-193).

Alkoholisme

Alkoholisme is 'n primêre chroniese siekte. Dit word beïnvloed deur genetiese-, psigososiale- en omgewingsfaktore. Dit behels fisiese en psigiese verslawing aan die dwelmiddel alkohol, met langdurige en noodlottige gevolge. Dit is ook wanneer die alkoholname so 'n vlak bereik waar dit die gesondheid, sosiale- of werksomstandighede van 'n persoon nadelig beïnvloed (Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>).

Psigiese afhanklikheid

Dit verwys na die drang om die middel voortdurend te gebruik en om dit ten alle koste te bekom.

Fisiese afhanklikheid

Deur die herhaalde inname van die middel, word die metabolisme van die liggaam versteur en kan die liggaam nie behoorlik funksioneer as die middel nie teenwoordig is nie (Pretorius, 1998: 276-277).

Kognitiewe ontwikkeling

Kognitiewe ontwikkeling behels verstandelike ontwikkeling of die menslike vermoë om op unieke wyse betekenis te gee aan inligting wat 'n persoon uit die omgewing kry. Dit behels ook die aanleer van persepsie, begripsvorming en die ontwikkeling van kennis (Kapp, 1989: 117).

Fetale alkoholsindroom (FAS)

Fetale alkoholsindroom (FAS) beskryf kenmerkende patroonabnormaliteite wat met die drink van alkohol gedurende swangerskap geassosieer word. Alkohol beskadig die embrio en fetus gedurende ontwikkeling en veroorsaak

verstandgestremdheid (Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>; Gous en Mfazwe, 1988: 26-27).

1.6 OORSAKE VAN ALKOHOLMISBRUIK

1.6.1 Invloed van die Westerse Beskawing

Die negatiewe invloed wat verslawingstoestande uitoefen op die gesondheid, ekonomiese groei, gemeenskapslewe en die emosionele en geestelike welsyn van 'n individu kan moeilik oorbeklemtoon word. Met die nuwe politieke bestel wat na 1994 ingetree het, het Suid-Afrika toeganklik geword vir die res van die wêreld. Dwelmmiddels is dus vrylik beskikbaar in die meeste dele van die wêreld. Dit het onmiskenbaar gelei tot 'n verhoging in dwelmhandel en dwelmmisbruik. (Mei 2004: <http://www.learning.mweb.co.za>, 2004). Volgens Moraba (1993: 11) en Ziervogel, Morojele, Van der Riet, Parry en Robberson (1998: 272) het alkoholmisbruik 'n sosiale probleem geword in alle areas van die samelewing. Die skool, kerk, werksituasie asook die gesin word nadelig beïnvloed. Baie ouers verslap in hulle dissipline, wat dus verreikende gevolge op die jeug het. Dus het ook die jeug verval in die strik van alkoholmisbruik. Lamprecht (soos aangehaal deur Moraba, 1989: 24) en Edwards (1994: 190) beweer dat alkoholisme bevorder word deur shebeens wat oral ontstaan. Die meeste adolessente wat drank misbruik, verval geredelik in 'n verslawingspatroon. Permissiewe ouers wat nie na behore outoriteit, gesag en dissipline uitoefen nie, laat hulle kinders 'n groot mate van vryheid toe. Dit dra dikwels hulle goedkeuring weg as adolessente alkohol gebruik volgens Corey & Corey (soos aangehaal deur Moraba, 1993: 16). Fisiese en emosionele ontwikkelingsprobleme kan algemeen voorkom onder jeugdiges wat alkoholiese drank op 'n gereelde grondslag misbruik. Adolessente wat alkohol misbruik, ondervind ook selfkonsep-, identiteits- en sosialiseringprobleme (Pretorius, 1998: 293). 'n Groot aantal onwettige shebeens in woongebiede vergemaklik die bekikbaarheid van alkohol. Daar word dus geen beheer uitgeoefen op jong

kinders wat die shebeens besoek nie. Jong kinders word daar toegelaat om alkohol te gebruik en te misbruik sonder behoorlike toesig (Vergelyk empiriese navorsing: Artikel 2, Joubert, 2004).

1.6.2 Rol van ouers en huislike omstandighede

By die kinders van alkoholis-ouers manifesteer daar dikwels verskeie vorms van wanaanpassings, soos gedragsprobleme, jeugmisdad, stokkiesdraai, dwelmmisbruik, akademiese probleme, kognitiewe disfunksies, angstigheid en depressie (Vitaro, Dopkin, Carbonneau en Tremblay, 1996: 1161). Alkoholisme is 'n primêre, kroniese siekte wat beïnvloed word deur genetiese, psigososiale- en omgewingsfaktore (Ziervogel, *et.al.*, 1998: 272; Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>). 'n Kind volg die voorbeeld wat die ouer aan hom/haar stel. As hulle gereeld alkohol gebruik, het die kind 'n groot kans om 'n alkoholis te word (Kessel en Walton, 1965: 72). Volgens Salus (1992: 18-20) word die huislike milieu (die menigvuldige toestande en verhoudings binne die huis waarvoor die ouers direk verantwoordelik is) die "dampkring" waarin die gesinslede leef en beweeg. Die ouers vorm dus die kinders in hierdie milieu. Chase, Demming en Wells (1998: 107) beweer dat die gesinne waar daar alkoholisme voorkom, hulle lewensbestaan bou om die behoeftes van die alkoholis. Kinders moet dan dikwels die rol van die ouer(s) oorneem. Kapp (1989: 29) sluit hierby aan deur te beweer dat wanneer ouers in so 'n mate hul opvoedingsverantwoordelikhede ontduik of skeef toepas, die kind oormatige ang, onveiligheid en eensaamheid beleef. Dit veroorsaak ernstige belemmeringe in die verloop van die opvoedingsproses wat die volwassewording van die kind teëhou. Die ontoereikende aktualisering van die opvoedingstrukture kan in hierdie geval die direkte oorsaak van gedrags- en leerprobleme by die kind wees. Volgens Salus (1992: 18) staan die kinders van alkoholisouers bekend as "hoë-risiko-kindere".

'n Kind van 'n alkoholis begin sy/haar lewe met 'n agterstand wat dikwels nooit ingehaal word nie. Sulke kinders is ook meer geneig om fobiese gedrag te ontwikkel, te hakkel en aggressiewe gedrag te openbaar. Hulle ondervind ook dikwels probleme met konsentrasie. Donaldson en Plaut (soos aangehaal deur Moraba, 1993: 15) en (Joubert, vergelyk Artikel 2: 2004), beweer dat baie leerders self alkohol misbruik omdat ouers afwesig is, en daar geen toesig oor kinders by die huis is nie. Baie ouers werk ook lang ure weg van die huis af terwyl sommige ouers selfs ook tydelik op ander plekke gaan bly waar hulle werksaam is. Sulke gesinne word dikwels verwaarloos deurdat min geld huis toe gestuur word. 'n Ouer kind neem dan gewoonlik die rol van die ouer oor en versorg die jonger kinders in die gesin.

Volgens Dreyer en Duminy (soos aangehaal deur Kapp, 1989: 142 –143) vertoon die huislike omstandighede van die druipeeling dikwels 'n beeld van ouer-kind-spanningsverhoudings wat die kind laat met 'n gevoel van minderwaardigheid en met 'n swak selfbeeld, aangesien voordurende ouer-kind-spanningsverhoudings in wese neerkom op affektiewe verwaarloosing. Sher (soos aangehaal deur Vitaro *et.al.*, 1996: 1611) beweer dat een derde van die kinders van alkoholiste ook alkoholverwante probleme ontwikkel. Daar word ook probleme ondervind met die ouer-kind verhouding, onpopulariteit by maats en akademiese probleme.

1.6.3 Omgewingsinvloede

In sommige gevalle hou kinders se probleme verband met die omgewing of omstandighede waarin hulle grootword. Swak sosio-ekonomiese omstandighede en 'n kultuur- en kansarme omgewing kan kinders so beperk dat hulle nie ten volle kan ontwikkel nie (Kapp, 1989: 30). Sosiale faktore soos armoede en vroeë mislukkings gee dikwels aanleiding tot die gebruik, en in baie gevalle tot die misbruik van alkohol.

Swak verhoudings tussen inwoners van 'n gemeenskap, misdaad, ontoereikende vervoermiddels, behuisingsprobleme, opvoedkundige probleme, afwesigheid van gemeenskapsfasiliteite, swak mediese- en sanitasiegeriewe is redes wat bydra tot alkoholisme (Theron, 1964: 40) en Mtembu (soos aangehaal deur Edwards, 1994: 191). Volgens Block (1962: 36) het die kultuurpatrone van 'n spesifieke kultuurgroep 'n groot uitwerking op die groep se drinkgewoontes. Moraba (1993: 17) wys daarop dat daar in plattelandse gebiede weinig gemeenskapsale en sentrums is waar sport beoefen kan word. As leerders dus akademies faal, is daar geen ander terrein waarin hulle hulself kan uitleef en bewys nie. Ander talente buiten akademie gaan dus verlore. Pretorius (soos aangehaal deur Kapp, 1989: 123) is van mening dat die milieu-geremde kinders hulle dus in 'n milieu bevind waar dit in alle opsigte vir hulle moeilik is om hul latente, unieke persoonsmoontlikhede ten volle te ontplooi.

Searles (soos aangehaal deur Moraba, 1993: 12) beweer dat die hoë werkloosheidsyfer ook bydra tot frustrasie. Opvoeding en opleiding kan dikwels nie bekostig word nie. Omdat die persone wat hul werk verloor het, hulself as 'n mislukking ag ten opsigte van akademiese opleiding, word alkohol gebruik om te kompenseer.

Alkoholisme is een van die vernaamste faktore wat ontwikkeling van 'n gemeenskap strem (Theron, 1964: 40). Die opvoedingsstelsel en kurrikulum is beplan rondom die middel- en hoër sosio-ekonomiese klas, en minder tot voordeel vir die minderbevoorregte groepe (Cowles, 1967: 8). Om dus die kurrikulum aan te pas om ook leerders met verskillende geremdhede te akkommodeer, is vir onderwysers 'n moeilike taak (Gous en Mfazwe, 1998: 9).

Deur eie waarneming en na gesprekvoering met 'n psigo-opvoedkundige (18-05-2004) kan ook gemeld word, en kommer uitgespreek word, oor die uitwerking en gevolge van die oormatige gebruik van gekeurde alkoholiese drank ("alcopops" soos Spins, Breezers en Savanna) onder die jeug. In die handel is daar 'n

stygende verskeidenheid van hierdie tipe drank beskikbaar wat maklik bekombaar is. Pienaar (2003: 3) beweer dat volgens die nasionale direkteur van die Drugwiseveldtog, byna 100 % van graad 11-leerders deesdae alkohol op gereelde basis gebruik. Dit is baie gewild onder die jeug en word soos koeldrank gebruik; dikwels sonder dat hulle (die adolessente) of hul ouers noodwendig bewus is van, of rekening hou met die hoë alkoholinhoud daarvan. Die oormatige gebruik van dié gegeurde alkoholiese drank kan maklik lei tot misbruik en eventueel verslawing.

1.6.4 Sosiale druk en kultuurverskille

Die sosialiseringproses in 'n huis van alkoholistiese ouers het 'n invloed op die kind. In Suid-Afrika is dit die norm om by sosiale geleenthede alkoholiese drank te gebruik. (Mei 2004: <http://www.learning.mweb.co.za>). Die ongekontroleerde gebruik van alkohol onder jeugdige in die eietydse samelewing lei gereedelik tot alkoholafhanklikheid onder skoolgaande kinders (Pretorius, 1998: 288). Die sosiale omgewing van 'n persoon, wat insluit aspekte soos groepsdruk, beskikbaarheid van alkohol, die sosiale aanvaarbaarheid van alkohol, kan alkoholisme bevorder (Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>). Dit is kommerwekkend dat die getal kinders wat alkohol misbruik, vermeerder (Kessel en Walton, 1965: 21). Alkohol word dikwels gebruik as 'n poging om gevoelens van ontoereikendheid en sosiale verwerping te probeer verbloem. Adolessente voel dikwels deur die gemeenskap geïgnoreer of verwerp. Dit lei tot frustrasie as menswaardigheid ontken word, en hulle wend hulleself tot die misbruik van alkohol (South African Symposium of Scientific Studies of the Prevention of Alcoholism soos aangehaal deur Moraba, 1993: 22).

Volgens Kessel en Walton (1965: 21) en volgens 'n artikel op die internet (Augustus 2004: <http://www.wordiq.com>) veroorsaak alkoholisme ook sosiale en finansiële probleme vir die gesin. Die alkoholis is dikwels afwesig by die werk,

wat in baie gevalle lei tot afdanking. Alkoholisme gee dan aanleiding tot werkloosheid, skuld, misdaad, sosiale onttrekking en soms kinderverwaarlosing.

Dixon (soos aangehaal deur Moraba, 1993: 13) beweer dat die jeug dikwels probleme ondervind met fisiese ontwikkeling en verlang in dié verband inligting van hulle ouers. Omdat adolessente nie die nodige antwoorde op al hul talle vrae van hul ouers kry nie, wend hulle hul tot hul portuurgroepe. Hulle pas hul gedrag dan so aan dat dit in lyn is met die kultuur en norme van die portuurgroep, waar die misbruik van alkohol onder andere 'n gunsteling tydverdryf is. Edwards (1994: 198) en 'n artikel op die internet (Mei 2004: <http://www.google.com>) stem saam dat jeugdige by ongewenste groepe aansluit vir aanvaarding waar hulle verlei word om met dwelmmiddels te eksperimenteer. Tieners word maklik deur sosiale konvensies, norme, gewoontes en gebruike van die gemeenskap (ouers, volwassenes en vriende) meegesleur en beïnvloed. Hulle word feitlik gebreinspoel en geïndoktrineer met die persepsie dat dit sosiaal aanvaarbaar, selfs van jou verwag word, om alkohol te gebruik.

1.6.5 Genetiese invloed

Die genetiese samestelling van 'n persoon kan lei tot 'n chemiese wanbalans in die brein en verhoog die vatbaarheid vir alkohol-afhanklikheid verhoog (Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>). Genetiese faktore is aanspreklik vir ongeveer die helfte van die gevalle waar alkoholisme ontwikkel. (Gray, 1991: 626; Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>). Die skrywer (naam onbekend) van 'n artikel op die internet (Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>) beweer dat alhoewel die kans groter is dat alkoholisme kan ontwikkel by 'n kind wie se ouers alkoholiste is, is dit nie noodwendig so dat dié betrokke kind 'n alkoholiste sal word nie. So ook kan 'n persoon wat geen familiegeskiedenis van alkoholisme het nie, ook 'n alkoholiste word.

1.7 DIE INVLOED VAN ALKOHOLMISBRUIK OP DIE KIND SELF

1.7.1 Fisiese gebreke

Fetale Alkoholsindroom (FAS) dui op 'n aantal onomkeerbare fisiese en geestelike gebreke wat reeds by geboorte by die baba aanwesig is. FAS is die direkte gevolg van moeders se inname van alkohol tydens hul swangerskap [Louw, 1993: 216; Gray, 1991: 626; Augustus 2002: <http://www.sun.ac.za/nicus>; Seilhamer (soos aangehaal deur De Beer en Joubert, 2001: 48)]. Kinders met FAS het meestal 'n kleiner postuur weens groeiproebleme en spesifieke gelaatstrekke wat tussen 3- en 10-jarige ouderdom opvallend word (Mei 2004: <http://www.mweb.co.za>). Hierdie kinders weeg vir die eerste drie jaar tot sewe kilogram ligter as kinders wie se moeders geen alkohol tydens hul swangerskap gebruik het nie (Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>).

Fisiese gebreke by die kind sluit onder andere in: swak ontwikkeling van gelaatstrekke, hartdefekte, gehoorprobleme en sirrose (verharding) van die lewer (Laka-Singh, 2001: 112; Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>). 'n Plat neusbrug met byna geen filium bokant die plat bo-lip, word by hierdie kinders aangetref. 'n Gesplete lip of verhemelte kom ook soms voor. 'n Klein epikantiese velvou aan die binnekant van die oog kom voor, soos by kinders wat aan Down-sindroom ly. Kinders met FAS het ook dikwels 'n kort bo-kaak met laaggeplaasde ore (Mei 2004: <http://www.learning.mweb.co.za>; Augustus 2002: <http://www.sun.ac.za/nicus>; Gous en Mfazwe, 1998: 26).

Fetale Alkoholsindroom by kinders kan nie genees word nie. Alhoewel 'n goeie dieet hul groei en ontwikkeling verbeter, is die skade onomkeerbaar.

1.7.1.1 Fisies-biologiese afhanklikheid

Die gereelde misbruik van alkohol veroorsaak fisiese afhanklikheid van die dwelmmiddel alkohol. Minder algemeen kom alkohol-idiosinkratiese intoksikasie voor by persone met 'n lae toleransie vir alkohol. Alkohol-idiosinkratiese intoksikasie word gekenmerk deur onbeheersde aggressie wat lei tot destruktiewe gedrag (Louw, 1993: 206). Freud (soos aangehaal deur Morris, Chafetz, Harold en Demone, 1962: 39-40) beweer dat alkohol 'n persoon se bui verander en dit regresseer denkvlakke.

Laka-Singh (2001: 112-114) beweer dat kinders reeds by geboorte negatief beïnvloed word sodat hulle nie biologies hulle volle potensiaal kan ontwikkel nie. Daar is egter nog geen definitiewe toets om FAS te bepaal nie. FAS word alleenlik gediagnoseer op die drankmisbruik-geskiedenis van die ouers.

1.7.2 Vertraagde groei en ontwikkeling

Die oormatige misbruik van alkohol deur die swanger vrou het verskeie nadelige gevolge op die fetus (Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>; Louw, 1993: 216; Gous en Mfazwe, 1998: 26). Die gevolge is selfs veertien jaar later nog duidelik waarneembaar in die vorm van vertraagde groei en ontwikkeling (Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>). Onderontwikkeling van liggaamsbou en spierfunksionering kom by kinders met FAS voor (Louw, 1993: 206). Wanfunksionering van die sentrale senuweestelsel en kraniofasiale abnormaliteite kom ook voor (Louw, 1993: 216; Mei 2004: <http://www.learning.mweb.co.za>). Dit blyk ook dat babas van moeders wat borsvoed, en terselfdertyd alkohol gebruik, se babas later begin loop en kruip (Mei 2004: <http://www.learning.mweb.co.za>). Studies het getoon dat in die Wes-Kaap, 50 uit elke 1 000 kinders wat jaarliks tot skole toetree, aan FAS ly. Daar word ook in die Wes-Kaap 5 000 na 10 000 bruin babas jaarliks met Fetale Alkoholsindroom en gepaardgaande gestremdhede gebore (Mei 2004:

<http://www.learning.mweb.co.za>; Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>; Gous en Mfazwe, 1998: 26).

Kinders met FAS ondervind nie alleenlik probleme met vertraagde groei en ontwikkeling nie, maar word in totaliteit negatief beïnvloed. Die misbruik van alkohol deur die ouer werk verbrokkelend en regressief in op die kind se totale ontwikkeling vanaf voor geboorte tot selfs in hul volwasse lewe.

1.7.3 Verstandelike gestremdheid

Alkohol word dikwels verkeerdelik geklassifiseer as 'n stimulant. Alkohol is 'n kalmeermiddel wat direk inwerk op die sentrale senuweestelsel in die korteks van die brein, wat die hoër intellektuele funksies soos leer, motivering, gedrag, spraak en geheue beheer (Louw, 1993: 214; Februarie 2003: <http://www.alcofreechildren.org>; Koch, 1970: 11; Myers, 1986: 231). Korttermyn fisiese gevolge hang af van die hoeveelheid alkohol in die bloed van 'n persoon. Dit wissel dus van matige buiveranderinge tot 'n gebrek aan koördinasie, visie en balans (Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>). Die misbruik van dwelmmiddels (alkohol) het 'n nadelige uitwerking op die normale funksionering van die liggaam en brein (Kapp, 1989:140; Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>). Misbruik van alkohol veroorsaak onomkeerbare breinatrofie by 'n persoon (Kapp, 1989: 140).

Alkoholmisbruik oor 'n langtermyn, lei tot 'n vitamien-tekort wat negatief op die brein inwerk (Louw, 1993: 206-207). 'n Tekort aan vitamien B en Tiamien kan die Korsakoff-sindroom veroorsaak. Die Korsakoff-sindroom is 'n ernstige breindisfunksie wat simptome insluit soos geheueverlies en disoriëntasie. Persone wat ly aan dié sindroom het 'n probleem met hul vermoë om te kan ruik (Gray, 1991: 626; Louw, 1993: 207; Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>). Die gemeenskaplike resultaat van die versteuring het 'n permanente effek op die geheue, naamlik die amnestiese versteuring.

Langdurige alkoholmisbruik beïnvloed ook abstrakte denke (Louw, 1993: 206-207).

Geremdheid by die kind ontstaan, wanneer bepaalde faktore of omstandighede buite hom/haar meebring dat hy/sy moontlikhede nie optimaal kan verwerklik nie. Sy/haar bereikte vlak van wording, gedrag en leerprestasie is dan nie in ooreenstemming met dit waartoe die kind in werklikheid volgens sy/haar intellektuele moontlikhede in staat is nie. 'n Gaping of diskripsie ontstaan (Kapp, 1989: 27). In 'n tydskrif van die Amerikaanse Mediese Vereniging in 1991 (soos aangehaal deur Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>) word berig dat Fetale Alkoholsindroom die belangrikste oorsaak van verstandelike geremdheid by kinders is [Seilhamer (soos aangehaal deur De Beer en Joubert, 2001: 43-52)]. 'n Slagoffer van FAS se brein hou op die ouderdom van agt jaar op om te ontwikkel; gevolglik kom 'n lae IK voor by hierdie kinders (Laka-Singh, 2001: 112) en ondervind hulle ernstige leerprobleme [Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>; April 2004: <http://capegateway.gov.za>; Malherbe, soos aangehaal deur De Beer en Joubert, 2001: 48)].

Dit is onrusbarend dat die aftakeling van die kind deur die ouer se alkoholmisbruik, nie alleenlik fisies en verstandelik van aard is nie, maar die kind se ontwikkeling in totaliteit nadelig beïnvloed word. Volgens onlangse navorsing (vergelyk empiriese navorsing, Artikel 2) op kinders, wie se ouers alkohol misbruik het gedurende hul swangerskap, is bevind dat die intellektuele ontwikkeling van hierdie leerders in 'n groot mate nadelig beïnvloed is.

1.7.4 Psigologiese probleme

Op psigologiese vlak is daar min dimensies van die mens wat nie deur alkoholbedwelming aangetas word nie (Louw, 1993: 205). 'n Verstoring in die prenatale stadium van die fetus, hetsy fisiese, chemiese of emosionele verstoring, kan die fondasie lê vir 'n spesifieke persoonlikheid waarin

alkoholisme kan ontwikkel (Morris, *et.al.*, 1992: 17-18). Die sielkundige komplikasies van alkoholisme sluit in: gevoelens van angs, depressie, 'n swak selfbeeld en emosionele uitputting [Salus, 1992: 19; Cocores (soos aangehaal deur De Beer en Joubert, 2001: 41)]. Die misbruik van alkohol verhoog ook die kans van selfmoordneigings en psigiese disfunksies. Geestelike gebreke soos gedragsprobleme en wanaanpassing word by hierdie kinders aangetref (Seilhamer, soos aangehaal deur De Beer en Joubert, 1991: 48). Kinders wat aan FAS ly, openbaar ook dikwels gedragsprobleme en ondervind probleme met sosialisering. Hulle sukkel ook soms met hiperaktiwiteit (Gous en Mfaswe, 1998: 27; Augustus 2002: <http://www.sun.ac.za/nicus>).

1.8 INVLOED VAN ALKOHOL OP ANDER TERREINE

1.8.1 Invloed op die akademiese prestasie van leerders

Evaluasie van die akademiese prestasie van leerders van alkoholis-ouers het daarop gedui dat hierdie leerders laer presteer as die kinders van nie-alkoholis-ouers (McGrath , Watson en Chassin, 1999: 18). Die akademiese prestasies van die kinders van alkoholiste is dikwels swak omdat die ouers onbetrokke is by die akademiese vordering van die kind, en nie die nodige stimulering of belangstelling aan die skoolprestasies van hul kinders gee nie (Malherbe, soos aangehaal deur De Beer en Joubert, 2001: 48). In teenstelling hiermee beweer De Beer (soos aangehaal deur Moraba, 1993: 14) dat baie ouers verwag dat hul kinders akademiese hoogtes moet bereik omdat hulleself nooit daartoe in staat was nie. Die frustrasie van die kind kan daartoe lei dat die kind alkohol begin misbruik om van die druk van sy ouers en die skool te ontsnap. McGrath *et al.* (1999: 19) beweer verder dat die akademiese prestasie van die kinders van alkoholiste geaffekteer word deur hulle sosiale en omgewingsinvloede. Die ongestruktureerde gesinslewe, nie-intellektuele leeromgewing en gebrek aan stimulasie kan ook die akademiese prestasie van kinders van alkoholis-ouers negatief beïnvloed en spanning by kinders veroorsaak. Volgens McGrath *et al.*

(1999: 19) en Johnson en Rolf (1988: 849) plaas die misbruik van alkohol deur ouers hulle kinders in 'n hoër risikogroep om leerprobleme te ontwikkel. Wood (soos aangehaal deur De Beer en Joubert, 2001: 46-48) beweer dat die kind van die alkoholis dikwels probleme ervaar ten opsigte van die vorming van 'n identiteit, ontwikkeling van 'n positiewe selfkonsep, identifisering en uitdrukking van gevoel, fisiologiese gesondheid, intellektuele ontwikkeling en akademiese prestasie. 'n Lae selfbeeld en vrees vir gesagsfigure, kritiek en mislukking kan die kind van die alkoholis ook in sy/haar kognitiewe en akademiese prestasies strem.

Tydens onlangse navorsing wat gedoen is in die Luckhoff-distrik, is daar bevind dat leerders uit huise waar alkohol 'n groot rol speel, se akademiese prestasie negatief beïnvloed word as daar gekyk word na hul vordering ten opsigte van lees, spel en wiskunde. Hulle reseptiewe taalvermoë was ook onderontwikkeld (Vergelyk empiriese navorsing, Artikel 2, 2004).

1.8.2 Emosionele gevolge

Die kind(ers) van alkoholiste word op affektiewe gebied seker die ergste geraak en dit strem hul emosionele ontwikkeling. Die kinders lewe geïsoleerd met hul gevoelens van woede, hartseer, vrees en wanhoop. Weens die onvoorspelbare inkonsekwente optrede in die huis, word die kinders se vermoë om volwassenes te vertrou, vertroebel (Salus, 1992: 18). Volgens Wood (soos aangehaal deur De Beer en Joubert, 2001: 44) word elke gesinslid in die alkoholisgesin weens die alkoholmisbruik blootgestel aan intense emosionele spanning. Hulle word gedwing om hul optredes, hul psigososiale funksionering en emosies by die alkoholis se drinkgewoontes aan te pas. (Salus, 1992: 19) beweer dat gedragsprobleme, stokkiesdraaiery, botsing met die gereg en vroeë proefnemings met alkohol en dwelmmiddels by die kinders van alkoholiste voorkom. Dit is dan ook hierdie kind wat beskou word as die probleemkind van

die huis en dus ontlok hierdie kind negatiewe reaksie van beide die gesin en samelewing.

1.8.3 Vernietiging van normale gesinsverhoudings

Alkoholisme het dikwels onnatuurlike onvolledigheid, ekonomiese agteruitgang en –gebrek, wantroue en 'n gebrek aan gesinsolidariteit tot gevolg. Dit veroorsaak ook 'n ongedissiplineerdheid by die kinders (Koch, 1970: 11). Die verhoudings binne die gesin waar alkohol misbruik word, is ook ontoereikend omdat die hele gesin hulle bestaan bou rondom die bevele en behoeftes van die alkoholafhanklike gesinslid (Chase, *et al.*, 1998: 107). Die gevolg is ernstige ontwrigting van die gesin weens onder andere die gebrek aan inkomste, gewelddadigheid in die huis en die vernietiging van die normale gesinsverhoudings (Louw, 1993: 206). Die gesin waarin alkohol misbruik word, openbaar dikwels bepaalde eienskappe, eie aan 'n disfunksionele gesin (De Beer en Joubert, 2001: 44). Volgens Wood (soos aangehaal deur De Beer en Joubert, 2001: 44) verbreek die hiërargiese gesinstruktuur en neem die kinders die ouers se rolle oor. Daar word ook min aandag gegee aan individualiteit en aan die kinders se behoeftes. Kommunikasie is geslote, verwarrend en afbrekend. Geweld in die huisgesin, swak verhoudings tussen gesinslede, swak werks- en skoolvordering, hoë voorkoms van moord en selfmoord is gevolge van alkoholisme in die gesin (Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>). Alkoholisme veroorsaak ook 'n groter kans vir werkloosheid van die alkoholiseer, asook misdaad en finansiële probleme. Skrywers, soos Blak, Brandis, Buddy, Woititz, Wood (soos aangehaal deur De Beer en Joubert, 2001: 46) aanvaar dat ouerlike alkoholisme 'n negatiewe invloed op die kind het, wat dikwels tot in hul volwassenheid voortduur.

Die alkoholmisbruik van die ouer raak 'n groot aantal mense regstreeks, maar die kinders word waarskynlik die ergste benadeel. As daar gekyk word na die letsels

wat 'n gebrekkige, ongestruktureerde gesinslewe op die lewe van 'n kind agterlaat, word die erns van oueralkoholisme besef.

1.8.4 Toenemende alkoholmisbruik onder die jeug

Die toenemende ongekontroleerde gebruik van alkohol onder jeugdige in die eietydse samelewing lei geredelik tot alkoholafhanklikheid (Pretorius, 1998: 288). Nie alleen het die misbruik van alkohol 'n invloed op die ouer nie; daar moet ook ernstig gekyk word na die alkoholmisbruik onder kinders (Eurocare, 1998: 15). Dit is egter nie altyd die norm dat kinders van alkoholiste ook alkohol misbruik nie, alhoewel die risiko hoër is (Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>).

Deur navorsing en 'n persoonlike onderhoud (2004-06-23) met 'n beheerraadslid van 'n plaaslike skool blyk dit dat tieners maklik alkohol bekom by onwettige shebeens in die woongebiede in die distrik van Luckhoff. Ouers vind dit moeilik om beheer uit te oefen oor die tieners se alkoholgebruik want van dié ouers is self skuldig aan alkoholmisbruik ('n maatskaplike probleem wat reeds aangeraak is in 1.6.1). Dit is ook algemene gebruik dat ouers dikwels self 'n alkoholiese drank, genaamd "vaalpap", brou, veral vir spesiale okasies, soos met begrafnisse. Die kinders word dan ook toegelaat om van hierdie "vaalpap" te drink (vergelyk empiriese navorsing, Artikel 2, 2004).

1.9 SAMEVATTING

Alkoholisme affekteer selde net een aspek van 'n kind se lewe. Die negatiewe uitwerking van oormatige alkoholmisbruik van die ouer op die ontwikkeling van die kind in totaliteit is onrusbarend. Die negatiewe uitwerking van verslawingstoestande in 'n gemeenskap werk negatief in op die gesondheid, ekonomiese groei, ontwikkeling en geestelike welsyn van die gemeenskap. Die misbruik van alkohol verhoog ook die kans van hoë risiko seksuele gedrag, wat

weer die risiko van seksueel oordraagbare siektes en ongewenste swangerskappe verhoog.

Alkoholisme word ook die probleem van onderwysers wanneer die gevolge daarvan skoolkinders se ontwikkeling en akademiese prestasie negatief beïnvloed.

Fetale alkoholsindroom (FAS) is die direkte gevolg van die moeder se inname van alkohol tydens swangerskap en die skade is onomkeerbaar. (FAS) is 'n vorm van intellektuele gestremdheid. Die toename van FAS onder babas kan lei tot 'n ernstige openbare gesondheidsprobleem. Hoe groter die inname van alkohol tydens swangerskap, hoe groter is die risiko van verskeie defekte en abnormaliteite by die kind.

FAS by kinders manifesteer in verskeie abnormaliteite soos: groeivertraging, fisiese abnormaliteite en afwykings van die sentrale senuweestelsel. Aangesien van fisiese abnormaliteite kan kinders met FAS ook neurologiese, gedrags- en leerprobleme ondervind. Kinders met FAS sukkel om akademies op skool te presteer, het 'n kort aandagspan en beperkte geheue. Hulle is dikwels hiperaktief en ondervind ernstige probleme met ekspressiewe en reseptiewe taalvermoë.

Die voorkoms van FAS is ook hoër in arm, landelike gebiede waar daar 'n kultuur van alkoholmisbruik bestaan. Aangesien daar geen spesifieke behandeling vir kinders met FAS is nie, benodig hierdie kinders spesiale onderwys waar daar aandag gegee kan word aan hulle spesifieke behoeftes. By kinders waar daar ernstige ontwikkelingsvertraging en verstandelike geremdheid is, is die uitkoms swak. Kinders wat in 'n mindere mate geaffekteer is deur FAS, kan 'n relatief normale lewe lei, indien hulle blootgestel word aan spesiale onderrig en terapie.

Dit blyk egter dat in arm gebiede, daar weens die gebrek aan beskikbare

hulpbronne en opgeleide persone dikwels nie aan die kinders met FAS se behoeftes voldoen word nie. Die nodige ondersteuningskomponent van die kant van die ouerhuis bestaan ook nie, omdat ouers vasgevang is in 'n kultuur van alkoholmisbruik. Baie van die ouers is self ongeletterd en kan hulle kinders nie ondersteun en assisteer met skoolwerk nie.

In hierdie artikel is daar hoofsaaklik 'n literatuuoroorsig gegee van die oorsake van alkoholmisbruik en die gevolge daarvan op die kind. Hierdie teoretiese ondersoek sal in die volgende artikel opgevolg word deur 'n empiriese ondersoek, gedoen in Luckhoff en omgewing. Daar sal indringend gekyk word na die alkohol-sindroom van die ouer en die effek daarvan op Graad 4- tot 6-leerders.

BIBLIOGRAFIE

Artikels bekom op internet (skrywers onbekend):

- Augustus 06, 2002: webadres: <http://www.sun.ac.za/nicus>, 2002
- Februarie 25, 2003: webadres: <http://www.alcofreechildren.org>, 2003
- Februarie 25, 2003: webadres: <http://www.health24.co.za>, 2003
- April 6, 2004: webadres: <http://capegateway.gov.za>, 2004
- Mei 19, 2004: webadres: <http://www.learning.mweb.co.za>, 2004
- Mei 19, 2004: webadres: <http://www.google.com>, 2004
- Augustus 23, 2004: webadres: <http://www.wordiq.com>, 2004.

Bergins, W.J. 1971. *'n Ondersoek na swak huislike omstandighede as moontlike oorsaak van opvoedkundige vertraging by Kleurlingleerlinge in die Belville-streek van die Wes-Kaaplandse gemeenskap*. Ongepubliseerde Magisterverhandeling. Belville: Universiteit van die Wes-Kaap.

Block, M.A. 1962. *Alcoholism: its facets and phases*. London: Oxford University Press.

Chase, N.D.; Demming, M.P. & Wells, M.C. 1998. Parentification parental alcoholism and academic status among young adult. *American Journal of Family Therapy*, 26: 105-109.

Cowles, M. 1967. *Perspectives in the education of disadvantaged children: a multidisciplinary approach*. Canada: The World Publishing Company.

De Beer, N. & Joubert, J.M.C. 2001. *Hulpverlening aan die laerskoolkind van die alkoholis*. Pretoria: Nasionale Biblioteek van S.A. *Social work*, (37): 43-52

- Donaldson, E. 2001. *Growing up with alcoholic parents: issue*. Prétoria: Nasionale Biblioteek van S.A. *Pace*, November 2001: 86-90.
- Edwards, D.N. 1994. *A Sosiopedagogic perspective*. Ongepubliseerde Doktorale proefskrif. Pretoria: Universiteit van Pretoria.
- Eurocare, 1998. *Alcohol problems in the family*. A report to the European Union. *Social Science & Medicine* (38): 15.
- Gous, J., Mfazwe, L. 1998. *Learners with special needs*. Sandton: Heinemann Publishers (Pty) Ltd.
- Gray, P. 1991. *Psychology*. New York: Worth Publishers.
- Joubert, R. 2004. *Alkoholmisbruik van die ouer(s) as bydraende oorsaak van skolastiese geremdheid by graad 4- tot 6-leerders in die Luckhoff-distrik*. Ongepubliseerde Magisterartikel. Bloemfontein: Universiteit van die Vrystaat.
- Johnson, J. L. & Rolf, J.E. 1988. *Cognitive functioning in children from alcoholic and non-alcoholic families*. *British Journal of Addiction*, (83): 849.
- Kapp, J.A. 1989. *Kinders met probleme. 'n Ortopedagogiese perspektief*. Pretoria: J.L. van Schaik Uitgewers.
- Kessel, N. & Walton, H. 1965. *Alcoholism*. Harmondsworth, Middlesex, England: Penguin Books Ltd.

- Kruger, J.J. 1992. *Alkoholrehabilitasie: persoonlikheidstipe van die afhanklike*. Ongepubliseerde Magisterverhandeling. Bloemfontein: Universiteit van die Vrystaat.
- Koch, W.J. 1970. *Alkoholisme en afhanklikheid van verdowingsmiddels*. Pretoria: Departement van Volkswelsyn en Pensioene.
- Laka-Singh, R. 2001. *Babies born with hangovers*. Pretoria: Nasionale Biblioteek van S.A. *Pace*, Oktober 2001: 112-114.
- Louw, D.A. 1993. *Sielkunde*. Johannesburg: Lexicon Uitgewers.
- Marvin, A. 1962. *Alcoholism: Its facets and phases*. London: Oxford University Press.
- McGrath, C.E.; Watson, A.L. & Chassin, L. 1999. Academic achievement in adolescent children of alcoholics. *Journal of Studies of Alcohol*, (40): 18-19.
- Moraba, M.I. 1993. *Alcohol abuse in blaek schools: Guidelines for counseling*. Ongepubliseerde Magisterverhandeling. Rand Afrikaanse Universiteit.
- Morris, E.; Chafetz, M.D.; Harold, W. & Demone, J. 1962. *Alcoholism and Society*. New York: University Press.
- Myers, D.G. 1986. *Psychology*. New York: Worth Publishers.
- Myers, M. & Parry, C.D.H. 2001. *Substance use by South African adolescents*. Medical Research Council. Volume-7.

Persoonlike onderhoude:

- Mei 18, 2004. Psigo-opvoedkundige.
- Junie 23, 2004. Beheerraadslid van Luckhoff Gekombineerde Skool.
- Augustus 6, 2004. Suster van Luckhoff Gesondheidsdienste (kliniek).

Pienaar, A. 2003. Feitlik alle gr. 11's gebruik glo alkohol. *Volksblad*,
21 Junie 2003: 3.

Pretorius, J.W.M. 1998. *Sosiopedagogiek*. Pretoria: J.L. van Schaik.

Salus, 1992. *Alkohol en die gesin: ouers en drankmisbruik knak kinders se gees*. Volume 15. Pretoria: Departement van Gesondheid, Welsyn en Pensioene.

Theron, E. 1964. *Die Kleurlingbevolking van Suid-Afrika*. Stellenbosch: Universiteitsuitgewers.

Vitaro, F.; Dopkin, P.L.; Carbonneau, R. & Tremblay, E. 1996. Personal and familial characteristics. *Addiction*, 91(8): 1161.

Ziervogel, C.F.; Morojele, N.K.; Van der Riet, J.; Parry, C.D.H. & Robertson, B.A. 1998. *A qualitative investigation of alcohol drinking among male high school students from three communities in the Cape Peninsula, South Africa*. *Quarterly of Community Health Education*, 17(3): 271-295

INHOUDSOPGAWE

BLADSY

ARTIKEL 2

ALKOHOLMISBRUIK VAN DIE OUER(S) AS BYDRAENDE OORSAAK VAN SKOLASTIESE GEREMDHEID BY GRAAD 4- TOT 6-LEERDERS IN DIE LUCKHOFF-DISTRIK – 'N EMPIRIESE ONDERSOEK.

2.1	INLEIDING	1
2.2	PROBLEEMSTELLING EN NAVORSINGSVRAE	3
2.3	DOEL VAN DIE ONDERSOEK	3
2.4	METODE VAN ONDERSOEK	4
2.4.1	SAMESTELLING VAN DIE ONDERSOEKGROEP	4
2.4.2	MEETINSTRUMENTE	4
2.4.3	UITVOER VAN ONDERSOEK	5
2.4.4	TERREINAFBAKENING	6
2.4.5	VRAELYSTE	6
2.5	LEEMTES IN DIE NAVORSING	6
2.6	BEVINDINGS EN AFLEIDINGS UIT RESULTATE	7
2.6.1	VERSLAG VAN DIE SUID-AFRIKAANSE POLISIEDIENS VAN LUCKHOFF	7
2.6.2	VERSLAG VAN DIE GESONDHEIDSKLINIEK IN LUCKHOFF	8
2.6.3	RESULTATE VAN TOETSE	9
2.6.3.1	VASTUK-SPELTOETS	9
2.6.3.2	KLANKHERKENNING	10
2.6.3.3	U.K. GEGRADEERDE LEESTOETS	11
2.6.3.4	U.K. SPOEDLEESTOETS	12
2.6.3.5	VASSI-WISKUNDETOETS	12
2.6.4	ALGEMENE SKOLASTIESE AANLEGTOETS (ASAT)	13

2.6.5	DIAGNOSTIESE OUDITIEWE TOETSE	14
2.6.5.1	OUDITIEWE DISKRIMINASIE	14
2.6.5.2	OUDITIEWE LANGTERMYNGEHEUE EN OUDITIEWE VOLGORDELIKE GEHEUE	15
2.6.5.3	OUDITIEWE VOOR- EN AGTERGRONDONDER- SKEIDING	15
2.6.5.4	OUDITIEWE ANALISE EN SINTESE	15
2.6.5.5	OUDITIEWE SLUITING	16
2.6.5.6	DEKODERING/ENKODERING	16
2.6.6	DATA UIT VOLTOOIDE VRAELYSTE	17
2.6.6.1	BIOGRAFIESE INLIGTING	17
2.6.6.2	INLIGTING RAKENDE ALKOHOLGEBRUIK/ MISBRUIK	18
2.6.6.3	ROL VAN DIE KIND TUIS, GEDURENDE SKOOLKWARTALE	19
2.6.6.4	KRIMINELE OORTREDINGS	19
2.6.6.5	SKOLASTIESE VORDERING	19
2.7	GEVOLGTREKING	21
2.8	SAMEVATTING	22
2.9	AANBEVELINGS	23
	BIBLIOGRAFIE	27

BYLAES

- BYLAE A: UITSLAE VAN TOETSE VAN GRAAD 4 – 6 LEERDERS
- BYLAE B: TOETS VIR KLANKHERKENNING
- BYLAE C: VASTUK-SPELTOETS
- BYLAE D: U.K. GEGRADDEERDE LEESTOETS
- BYLAE E: U.K. SPOED LEESTOETS
- BYLAE F: VASSI WISKUNDETOETS

- BYLAE G: OUDITIEWE DIAGNOSTIESE TOETSE
- BYLAE H: VRAELYS AAN VADER
- BYLAE I: VRAELYS AAN MOEDER
- BYLAE J: VRAELYS AAN KIND
- BYLAE K: VRAELYS AAN ONDERWYSER
- BYLAE L: TOESTEMMINGSBRIEF VAN ONDERWYSDEPARTEMENT
- BYLAE M: VERSLAG VAN SIELKUNDIGE
- BYLAE N: OPSOMMING VAN ARBEIDSTERAPEUT
- BYLAE O: VERSLAG VAN SUID-AFRIKAANSE POLISIEDIENS
- BYLAE P: VERSLAG VAN GESONDHEIDSKLINIEK TE LUCKHOFF

ALKOHOLMISBRUIK VAN DIE OUER(S) AS BYDRAENDE OORSAAK VAN SKOLASTIESE GEREMDHEID BY GRAAD 4- TOT 6-LEERDERS IN DIE LUCKHOFF-DISTRIK – 'N EMPIRIESE ONDERSOEK

2.1 INLEIDING

Dit is voorwaar 'n interessante én onrusbarende psigologiese verskynsel dat die gevare van alkohol wat sedert die vroegste tye aan die mens bekend is, met soveel ongeërgdheid bejeën word (Louw, Broekman, Gouws, Meyer, Nel, Plug, Schoeman, Swiegers, Van der Westhuizen en Wolff, 1983: 415-416). Die negatiewe uitwerking van alkoholisme op die mens in totaliteit is 'n alombekende feit (Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>).

Die misbruik van dwelmmiddels neem in die moderne Westerse beskawing toe onder jonk en oud. Dit affekteer selde net een aspek van 'n persoon se lewe. Die destruktiewe fenomeen hou 'n ernstige bedreiging in vir 'n gemeenskap sowel as die individu (Edwards, 1994: 155). Die spiraaleffek van alkoholisme kring uit na die ontwikkeling van die fetus (Februarie 2003: <http://www.health24.co.za>; Mei 2004: <http://www.google.com>) asook die ontwikkeling van die kind, en ook sy akademiese vordering (Moraba, 1993: 2).

Daar bestaan groot kommer oor die invloed wat die alkoholmisbruik van die ouer(s) op hul kind(ers) het (Eurocare, 1998: 15). In arm gebiede in die Wes-Kaap is daar jaarliks vanaf 1997 - 1998 tussen 5 000 en 10 000 babas met Fetale Alkoholsindroom en gepaardgaande verstandelike geremdhede gebore (Gous en Mfazwe, 2002: 26; Mei 2004: <http://www.learning.mweb.co.za>). Indien 'n moeder alkohol gebruik terwyl sy swanger is, bereik die toksiese stowwe die fetus deur die bloedstroom van die moeder (Kapp, 1989: 253). Dus kan daar by die baba, Fetale Alkoholsindroom (FAS) voorkom. Alkohol dring deur die membraan van die plasenta en word direk na die ontwikkelende fetus vervoer (Augustus 2002: <http://wwwsun.ac.za/nicus>). Die grootte van 'n

normale brein vul heeltemaal die kraniale spasie in die kop. 'n Kind wie se brein deur 'n oormaat alkohol aangetas is, is kleiner as die kraniale spasie, wat beteken die brein is onderontwikkeld (Gous en Mfazwe, 2002: 27).

FAS word in twee kategorieë verdeel, naamlik: alkoholverwante geboortefwykings wat simptome insluit, soos orgaan- en gesigsafwykings en ook alkoholverwante neurologiese afwykings, wat die brein- en kognitiewe ontwikkeling beïnvloed (Augustus 2002: <http://www.sun.ac.za/nicus>). In die eerste skooljare kom aandagafleibaarheid met hiperaktiwiteit ook dikwels voor by kinders met FAS (Gous en Mfazwe, 2002: 27). Volgens Edwards (1994: 158) is die gebruik van alkohol 'n sosiaal-aanvaarde praktyk in ons moderne samelewing, en neem die omvang daarvan onrusbarend toe. Die voorkoms van FAS is hoër in arm, landelike gebiede waar daar 'n kultuur van alkoholmisbruik is. Kinders ly swaar onder dié sosiale probleem, omdat dit hulle op velerlei terreine negatief beïnvloed, veral ten opsigte van hulle skoolastiese prestasie (Joubert, 2004:a). Hierdie leerprobleme kan nie slegs toegeskryf word aan 'n beperkte potensiaal, gebrekkige sensoriese toerusting of neurologiese stoornisse nie. Soms is dit die gevolg van verwaarlosing wat ontstaan het in die gesins- of omgewingsagtergrond (Bulletin: Departement van Onderwys, 1971: 15).

By die Kleurlinggemeenskap van Luckhoff is die misbruik van alkohol 'n destruktiewe sosiale verskynsel. Die uitwerking van die alkoholmisbruikpatrone van dié ouers op die akademiese vordering en totale ontwikkeling van die kind is onrusbarend.

Die navorser, as onderwyseres by 'n plaaslike skool te Luckhoff waar die oorgrote meerderheid van kinders Kleurlinge is, het noue kontak met die kinders en ouers van die bepaalde gemeenskap. Dit blyk dat die misbruik van alkohol 'n algemene verskynsel is onder die Kleurlinggemeenskap. Kinders ly swaar onder dié sosiale probleem deurdat die alkoholisme van die ouer die akademiese vordering van die leerders strem. Wanneer alkoholisme as maatskaplike

probleem die kinders van die gemeenskap nadelig begin beïnvloed, raak dit die onderwysers en die hele gemeenskap intensief. Baie van hierdie kinders word as leervergeremd geïdentifiseer.

2.2 PROBLEEMSTELLING EN NAVORSINGSVRAE

Daar bestaan groot kommer oor die invloed wat die alkoholmisbruik van die ouer(s) op hulle kind(ers) het (Eurocare, 1998: 15). Elke gemeenskap weerspieël in sy karakter en leefwyse die waardes wat dit huldig en dit is van deurslaggewende betekenis vir die funksionele vorming van sy jeug (Bergins, 1971: 50). Die misbruik van alkohol beïnvloed die kind in totaliteit, maar veral is die mate waarin die kind se skoolprestasie en vordering daardeur geraak word, kommerwekkend. In die Luckhoff-distrik het dit 'n sosiale verskynsel onder die Kleurlinggemeenskap geword wat drasties aangespreek behoort te word. Dit is nodig dat die betrokke ouers bewus gemaak sal word daarvan dat hul alkoholmisbruik lei tot leervergeremdheid by hul kinders.

In aansluiting by bogenoemde kan die volgende navorsingsvrae gevrae word:

- Wat is die omvang van alkoholmisbruik in die distrik van Luckhoff en is dit noodwendig nodig om te vra wat die invloed van sodanige misbruik op die betrokke kinders is?
- Kan hierdie kinders bestempel word as leervergeremd, en watter invloed het die misbruik van alkohol deur hulle ouer(s) op hulle skoolprestasie (veral ten opsigte van lees, spelling en wiskunde)?

2.3 DOEL VAN DIE ONDERSOEK

Die doel van hierdie navorsing is om deur middel van 'n empiriese ondersoek te bepaal:

- wat die omvang van alkoholgebruik onder die Kleurgemeenskap van die Luckhoff-distrik is;
- wat die korrelasie tussen alkoholmisbruik van die ouers en die leerverminderde en gevolglike swak skoolprestasie van die kinders van dié bepaalde ouers is.

2.4 METODE VAN ONDERSOEK

In aansluiting by die geformuleerde doel van hierdie studie sal daar deur 'n empiriese ondersoek van kwalitatiewe, sowel as kwantitatiewe navorsingsmetodes gebruik gemaak word om te bepaal of daar 'n korrelasie bestaan tussen alkoholmisbruik onder die ouer(s) in die Luckhoff-distrik en die skoolprestasie van hul kinders. Daar sal eers aandag geskenk word aan die samestelling van die ondersoekgroep asook die meetinstrumente wat gebruik is.

2.4.1 SAMESTELLING VAN DIE ONDERSOEKSGROEP

Dertig leerders van Graad 4 tot Graad 6 (tussen die ouderdom van 9 en 14 jaar) gaan by die ondersoek betrek word. Daar sal veral gefokus word op leerders wat as leerverminderde geïdentifiseer is. Die ouers en onderwysers van hierdie leerders sal ook by die ondersoek betrek word.

2.4.2 MEETINSTRUMENTE

Daar sal van die volgende meetinstrumente gebruik gemaak word:

- Om die omvang en uitwerking van alkoholgebruik onder die lede van die Kleurlinggemeenskap in die Luckhoff-distrik te bepaal: selfgestruktureerde vraelyste (wat aan 'n loodsstudie onderwerp is), wat deur die leerders, betrokke ouers en onderwysers voltooi sal word.

- Die volgende toetse sal deur die 30 leerders voltooi word om hul vermoëns op velerlei terreine vas te stel: Die Algemene Skolastiese Aanlegtoets (ASAT) wat onder leiding van 'n sielkundige (mnr. W. de Wet van die Kinderleidingkliniek afgeneem sal word), die VASTUK-speltoets, die U.K. Gegradeerde leestoets, die U.K. spoed leestoets, die VASSI-wiskundetoets en 'n ouditiewe diagnostiese toets asook ouditiewe evaluering in samewerking met 'n spraakterapeut van die plaaslike Gesondheidskliniek.
- Daar sal ook gekyk word na die skolastiese prestasie van die 30 leerders, geneem oor 'n voorafgaande tydperk van 'n jaar.

2.4.3 UITVOER VAN ONDERSOEK

Soos reeds genoem, bestaan die navorsingsgroep uit 'n groep van 30 leerders van Graad 4 tot 6, tussen die ouderdom 9 – 14 jaar. Om die peil van akademiese vordering van dié leerders te bepaal, is daar verskeie gestandaardiseerde toetse op die leerders gedoen. Dit sluit in die Algemene Skolastiese Aanlegtoets, (onder leiding van 'n sielkundige), VASTUK-speltoets, U.K. Gegradeerde leestoets, U.K. Spoed leestoets en VASSI-wiskundetoets. Die navorser het ook 'n diagnostiese ouditiewe toets op die leerders uitgevoer. 'n Spraakterapeut van die plaaslike Gesondheidsdiens het verskeie ouditiewe toetse op die leerders uitgevoer. Daar is rekord gehou deur die SAPD van alkoholverwante misdade en sake. Die plaaslike kliniek het oor 'n tydperk van 'n maand al die gevalle wat aangemeld en behandel is, waarby alkohol betrokke was, aangeteken. Die navorser het vraelyste gestuur aan die onderwysers van die betrokke leerders, hul ouers en die leerders self. Baie van die vraelyste aan die ouer(s) moes deur die navorser self aan die ouer(s) voorgelees word, omdat baie van hulle ongeletterd was. Die skolastiese vordering van hierdie leerders is ook oor 'n tydperk van 'n jaar noukeurig gemonitor.

2.4.4 TERREINAFBAKENING

Die beoogde navorsing is gedoen by 'n gekombineerde primêre skool in die Luckhoff-distrik. Luckhoff is 'n oorwegend Afrikaanssprekende gemeenskap in die Xhariep-distrik. Die rede waarom die navorser besluit het om op een van Luckhoff se skole te fokus, is omdat die navorser persoonlike ervaring van die omgewing het, deurdat sy sedert 2001 as leerkrag betrokke is by die skool. Gevolglik is die navorser terdeë bewus van die behoeftes en swak akademiese vordering van die leerders. Die navorser het ook gehelp met remediëring van leerders en hul verwysing na die Kinderleidingkliniek. Daar is bevind dat 'n beduidende hoeveelheid leerders remediëring nodig het, en dat 'n groot aantal leerders wat reeds getoets is, vir Spesiale Onderwys verwys is. Daar is ook leerders wat in hierdie tydperk deur die navorser getoets is en na 'n Spesiale skool verwys is, omdat hulle nie die mas in die hoofstroom sou kon opkom nie.

2.4.5 VRAELYSTE

Die doel van selfgestruktureerde vraelyste is om inligting in te sameel wat gebruik kan word om te bewys dat die alkoholmisbruik van die ouer(s) in die Luckhoff-distrik, 'n invloed uitoefen op die skolastiese vordering van hul kinders.

Die vrae was gestruktureer sodat al die respondente blootgestel was aan dieselfde vrae en bewoording daarvan. Die vraelyse is anoniem ingevul, sodat vertroulike inligting verkry kon word, sonder om die identiteit van die ouer(s), onderwysers en kinders bloot te stel. Vir baie van die ouers moes die navorser egter die vrae voorlees, omdat hulle ongeletterd en ongeskool was.

2.5 LEEMTES IN DIE NAVORSING

Daar was egter leemtes in die navorsing, deurdat sommige ouers nie altyd eerlik

was in hul antwoorde rakende hul alkoholmisbruik nie. Tipies van 'n alkoholis, het 'n aantal van die respondente hul alkoholprobleem ontken. Die navorser het ook gevind dat sommige van die ouers hulself weerspreek in die vraelys. Uit inligting verkry uit die gemeenskap en by kennisse van betrokke persone, het sommige ouers ontken dat alkohol 'n probleem vir hulle is, terwyl mense uit die gemeenskap alkoholmisbruikpatrone by die spesifieke persone kon bevestig. Die navorser het ook gevind dat sommige van die kinders skaam is om te erken dat hul ouers alkohol misbruik, terwyl die ouer(s) daarteenoor weer bevestig het dat alkohol 'n definitiewe rol in hul huishouding speel.

2.6 BEVINDINGS EN AFLEIDINGS UIT RESULTATE

2.6.1 Verslag van Suid-Afrikaanse Polisie diens van Luckhoff

In die Luckhoff-distrik word die alkoholmisbruikpatrone ook bevestig deur die Suid-Afrikaanse Polisie diens (SAPD) (Persoonlike onderhoud gevoer op 31-05-2004). Uit 'n verslag van die SAPD se misdaadadministrasie, is daar oor die tydperk van 'n jaar, (Mei 2003 tot Mei 2004) aangedui dat daar ongeveer twaalf onwettige shebeens in die swart woonbuurt en vyf onwettige shebeens in die Kleurling-woonbuurt van Luckhoff is. Daar is agt wettige drankhandelaars. Die volgende alkoholverwante sake is gerapporteer gedurende hierdie tydperk:

MISDAAD	AANTAL
Aanrandings (gewoon sowel as met die doel om ernstig te beseer)	157
Diefstal	24
Inbrake	42
Gesinsgeweld	1
Verkragtings	16
Oortreding van die drankwet	33

Die SAPD beweer verder dat vir die gemeenskap van ongeveer 17 000 inwoners die beskikbaarheid van alkohol asook drankhandelaars te veel is. Verkragtings vind meestal plaas wanneer die slagoffer vanaf die drankperseel terugkeer huis toe. Aangesien onwettige drankhandelaars onder statutêre reg hanteer word, word hulle slegs 'n boete opgelê wat wissel tussen R100 en R900. Die vernaamste rede vir alkoholmisbruik in die gemeenskap, blyk werkloosheid te wees.

2.6.2 Verslag van die Gesondheidskliniek in Luckhoff

Lede van die gesondheidskliniek in Luckhoff het aangetoon dat hulle oor 'n tydperk van 'n maand op die dorp en plaasdistrik 971 mense gesien het, waarvan 160 onder die invloed van alkohol was. In 152 van die gevalle wat hanteer is, was die siektetoestand of ongeluk veroorsaak deur die misbruik van alkohol.

Nege en dertig (39) van die 136 moeders wat hulle in dieselfde maand (Julie 2004) gesien het, het gesê dat hulle alkohol gebruik het tydens hul swangerskap. Van die 184 moeders wat borsvoed, het 38 alkohol gebruik terwyl hulle hul babas borsvoed. Daar was 7 gevalle van die 130 babas wat sigbaar ly aan FAS. Die kliniek beweer dat daar nog etlike gevalle van babas met FAS in die woongebied is, maar dat baie van hierdie ouers nie die kliniek besoek nie.

Daar het 3 verkragtings plaasgevind waarby alkohol betrokke was. Daar was ook altesaam 82 gevalle van aanranding waarby daar ook alkohol betrokke was. Nege tienerswangerskappe is ook gerapporteer waarby alkohol 'n rol gespeel het. Die negatiewe uitwerking van die misbruik van alkohol in die distrik van Luckhoff kan duidelik waargeneem word wanneer die data verkry van die plaaslike gesondheidskliniek bestudeer word. (Persoonlike onderhoud gevoer op 06-08-2004).

2.6.3 Die resultate van verskeie toetse wat op 'n geïdentifiseerde groep Gr. 4 tot 6-leerders uitgevoer is.

Die volgende bevindings en afleidings is gemaak uit die onderskeie toetse wat oor 'n tydperk van 'n jaar by die betrokke leerders afgeneem is:

2.6.3.1 VASTUK-speltoets

Die VASTUK-speltoets is op al die leerders toegepas. Leerders het almal onder die verwagte peil getoets. Die vlak waarop die leerders volgens die VASTUK-speltoets getoets het, wissel van Graad 1, tweede kwartaal tot Graad 3, vierde kwartaal. Daar is dus 'n groot agterstand in die spelvermoë van die spesifieke leerders. Dit blyk dat leerders nie oor 'n fonetiese aanpakmetode beskik nie en dat klankonderskeiding en –uitspraak swak is. Visuele persepsie (die interpretasie van inligting wat deur die oë opgeneem is en na die brein gestuur word) was onderontwikkeld. Leerders het gesukkel om te onderskei tussen letters en woorde. Leerders het dit moeilik gevind om te globaliseer; dit wil sê om 'n woord as 'n eenheid te sien, dit in dele te analiseer en dan weer saam te voeg. Daar is ook 'n definitiewe gebrek aan visuele diskriminasie ('n onvermoë om verskille en ooreenkomste waar te neem). Die leerders verwar letters wat vir hulle eenders lyk, bv. die “d”, “b” en “p”. Die algemeenste spelfoute wat voorgekom het, was die volgende:

- Probleme met uitspraak: “limoen” i.p.v. “lemoen”
- n/m-verwarring (ouditiewe diskriminasie): “honer” i.p.v. honger
- ui/y-verwarring: “gorduyn” i.p.v. “gordyn”
- a/aa-verwarring: “varwel” i.p.v. “vaarwel”
- i/ie-verwarring: “famielie” i.p.v. “familie”
- Probleme met die kappie: “nerêns” i.p.v. “nêrens”
- s/ss-verwarring: “lesenaar” i.p.v. “lessenaar”
- k/g-verwarring: “skingbort” i.p.v. “skinkbord”

- ui/y-verwarring: "lyster" i.p.v. "luister"
- f/v-verwarring: "fader" i.p.v. "vader"
- p/pp-verwarring: "skoelaper" i.p.v. "skoelapper"
- Spelreëls – retjie: "karriekie" i.p.v. "karretjie"
- u/i –verwarring: "gelukkug" i.p.v. "gelukkig"

Die leerders het selfs eenvoudige twee-letter woorde verkeerd gespel. Leerders verwar ook die "a-" en "aa"-klanke heelwat, omdat dit in die alledaagse spreektaal omgeruil word. Die kinders verkort die "a" klank deur te sê "slap" in plaas van "slaap". Dus skryf die leerders die woorde foneties soos wat hulle dit uitspreek.

Ernstige agterstande word ondervind in die algemene spelvermoë van die 30 geïdentifiseerde leerders. Daar sal dus indringend gekyk moet word na intensiewe remediëring en didaktiese hulp waar nodig.

2.6.3.2 Klankherkenning

Daar was heelwat van die leerders wat nie die klanke kon herken nie. Topografiese verwarring het voorgekom waar leerders letters omdraai, bv die "b, p, d, g" asook die "n en m". Dischronometrie ('n onvermoë ten opsigte van volgorde en tydsoriëntering) het voorgekom waar baie van die leerders byvoorbeeld nie die alfabet in volgorde kon onthou of weergee nie. Daar het veral verwarring voorgekom by dubbelklanke. Klanke is nie vasgelê by die leerders nie.

Dit blyk dus dat daar groot agterstande by hierdie leerders is ten opsigte van klankherkenning. Kinders word reeds vanaf Graad R bewus gemaak van klanke en dit word reeds vanaf Graad 1 vasgelê. Dit is onrusbarend as daar in ag geneem word wat die ouderdomme van die geïdentifiseerde groep leerders (9 tot

14 jaar) is, en dat daar baie van dié leerders is wat nie enkel- of dubbelklanke kon herken nie.

2.6.3.3 U.K. Gegradeerde leestoets

Die U.K. Gegradeerde leestoets is 'n gegradeerde toets waarin woordherkenning van maklik na moeilik georden is. Die leesvermoë van die geïdentifiseerde leerders het ver onder peil getoets. Daar was van die leerders wat net ses van die woorde in die lys kon lees. Daar was nie een leerder, wat getoets is, wat op die regte vlak volgens hul standerd was nie. Leerders lees woord vir woord; dus nie vloeiend nie. Ontoereikende frasering kom voor wat toegeskryf kan word aan swak woordherkenning, swak begrip en swak leesgewoontes oor die algemeen. Daar kom heelwat herhalings, regressies en oormatige fiksasies voor, wat toegeskryf kan word aan onvoldoende sigwoordeskate. Die tempo van persepsie is stadig; dus word die leesspoed, vlotheid en begrip ernstig geaffekteer. Probleme met visuele analise en sintese word ondervind. Leerders sukkel om visuele stimuli ('n woord), op te breek in dele; dus in letters en lettergrepe (analise) en dan weer die woord saam te voeg tot 'n woord (sintese). Onvoldoende visuele waarneming veroorsaak dat van die leerders nie geheelbeelde van die woorde kan sien nie en dus so verhoed dat die leerder hulle woorde herken. Daar was ook van die leerders wat letters verwar, byvoorbeeld die "f" en "v", "b" en "d". Dit blyk dus dat hul visuele diskriminasie onvoldoende is: verwarring ten opsigte van voorgrond en agtergrond. Hulle het dit moeilik gevind om 'n woord raak te sien teen die agtergrond van 'n geskrewe blad. Daar was ook talle leemtes in die kennis van basiese spelreëls; leerders sal bv. "vergroting" in plaas van "vergrotting" lees.

Uit die resultate van die toets is dit dus duidelik dat die leerders se leesvermoë definitief 'n uitwerking sal hê op die algemene prestasie van die kind se skoolwerk. Die navorser het ook opgemerk dat lees merkbaar spanning

veroorzaak by sommige van die leerders, omdat die nodige selfvertroue om te lees by baie van hulle ontbreek.

2.6.3.4 U.K. Spoed leestoets

Die U.K. Spoed leestoets het dieselfde agterstande uitgewys: omdat leerders nie basiese klanke en hoë-frekwensie sigwoorde kan herken nie, is hulle spoedlees nie op standaard nie. Leerders kan nog eenvoudige woorde en sinne lees, maar sodra daar moeiliker, onbekende woorde ingevoeg word, vind daar heelwat regressies plaas en neig leerders om elke woord te probeer klank. Hulle oogbeweging is dus nie vloeiend en reëlmatig nie. Heelwat fiksasies kom voor. Leerders lees oor die algemeen woord vir woord; dus is die algemene leesspoed baie stadig.

2.6.3.5 VASSI-wiskundetoets

Uit die resultate van die VASSI-wiskundetoets blyk dit dat die leerders net soos by spel en lees, ook ernstige wiskunde-agterstande het. Leerders kon eenvoudige wiskundige berekeninge nie doen nie. Leerders kon nie die vier basiese bewerkings optel-, aftrek-, vermenigvuldiging- en deelsomme doen nie. Daar was van die leerders wat nie bewerkingstekens kon eien nie; dus toon hulle 'n onvermoë om die basiese bewerkings te begryp.

Baie van die leerders het bykans geen wiskunde-begrip nie. Probleme om begrip te heg aan ouditiewe reseptiewe taal affekteer die leerders se wiskundige vermoë. Die leerders kon dus nie visuele simbole en ouditiewe simbole omsit om betekenis te vorm nie. Leerders toon 'n onvermoë om ouditiewe en visuele vaardighede soos die diskriminasie van getalle en bewerkingstekens in betekenisvolle simbole om te sit (reseptiewe afasie). Hulle sukkel om probleme logies uit te redeneer en berekeninge sistematies uiteen te sit. Hulle kan ook nie vinnige akkurate berekenings doen nie. Leerders se basiese

wiskundewoordeskaf is onderontwikkeld; dus sukkel baie van hulle met getalbegrip. Probleemsomme is vir leerders 'n ernstige probleem omdat baie geen begrip het van wat hulle lees nie; hulle sukkel om die verhouding tussen gegewens in te sien. Topografiese verwarring kom voor by leerders omdat hulle 'n onvermoë ervaar om grafieke te interpreteer. Die leerders vind dit moeilik om betekenis te heg aan ruimtelike simbole en toon in aansluiting hierby dus 'n gebrekkige ruimtelike-oriëntasie waar dit ook vir hulle moeilik is om rigting buitekant hulself te bepaal. Leerders is dus onseker van rigtings soos links, regs, bo, onder, ver en naby. Daar is ook probleme met dieptewaarneming omdat leerders syfers omdraai. Hulle skryf bv. "14" vir "41".

Aangesien baie van die leerders probleme ondervind met visuele diskriminasie, beïnvloed dit hulle vermoë om te kan vergelyk, ooreenkomste en verskille te onderskei en ook gegewens te klassifiseer. Leerders toon ook 'n agterstand gedurende die toets van hulle ouditiewe geheue wat weer 'n invloed het op die aanleer van die volgorde van getalle.

2.6.4 Algemene Skolastiese Aanlegtoets (ASAT)

'n Gestandaardiseerde intelligensietoets vir leerders is 'n middel waardeur die onderwyser leerders beter kan leer ken om sodoende sy onderwystaak meer doeltreffend te kan uitvoer. Hierdie kennis oor die leerders gaan nie slegs om kennis van hul verstandelike vermoë en skolastiese funksionering nie, maar raak die opvoeding van die totale kind. 'n Intelligensietoets kan slegs die kwaliteit van die resultate van verstandsaktiwiteit meet (Pretorius, 1977: 126). Weselik gaan dit hier om inligting oor die vermoëns, bekwaamhede en beperkinge van die leerders, veral met die oog differensiasie en individualisering.

Die Algemene Skolastiese Aanlegtoets (ASAT) is op die groep uitgevoer onder leiding van mnr. De Wet (Sielkundige by die Departement van Onderwys). Die groep is in twee verdeel, waar die Junior Algemene Skolastiese Aanlegtoets

uitgevoer is op die leerders van 9 –11 jaar. Die Senior Algemene Skolastiese Aanlegtoets (ASAT) is op die leerders ouer as 11 jaar uitgevoer. Toetser het egter na die toets gemeld dat die toets nie regtig die IK's van die leerders sal kan weergee nie. Hy het in 'n verslag verklaar dat hy meer as die nodige instruksies gegee het, en al het hy die voorbeelde baie deeglik op die bord met hulle behandel, kon die meeste van die leerders nie die res van die opdragte lees en interpreteer nie, en dan het hulle net lukraak kruisies getrek.

Die Algemene Skolastiese Aanlegtoets (ASAT) is nie gestandaardiseer vir milieu-geremde leerders nie. Tog kon die navorser nie sonder meer net aanvaar dat die leerders milieu-geremd is nie. Volgens Pretorius (1977: 120) het sielkundiges tot die slotsom gekom dat verstandvermoë, uitgedruk in 'n enkele globale IK-syfer, baie meer gedifferensieer is, en nie 'n genoegsame aanduiding is van 'n persoon se aanleg vir verskillende skoolvakke is nie. Daar is ook gevind dat kinders in afgeleë plekke (ver verwyder van stimulerende invloede) se IK-syfers laer is hoe langer hulle in daardie swak omgewing vertoef. Hoe quier hulle is, hoe laer toets hul prestasies in verstandstoetse.

Die IK-telling van die leerders het gewissel het van 66 (die laagste IK-telling) tot 77 (die hoogste IK-telling).

2.6.5 Diagnostiese ouditiewe toetse

Diagnostiese ouditiewe toetse is ook op die leerders uitgevoer. Daar is oor 'n tydperk van sewe maande verskeie ouditiewe toetse deur 'n spraakterapeut van die plaaslike Gesondheidskliniek op die leerders uitgevoer.

2.6.5.1 Ouditiewe diskriminasie

Ouditiewe diskriminasie is die vermoë om te kan onderskei en ooreenkomste en

verskille te kan waarneem (Grové, 1988: 147). Oor die algemeen kon daar geen uitvalle by die leerders waargeneem word ten opsigte van ouditiewe diskriminasie nie. Hulle sukkel nie om te onderskei tussen woorde wat amper dieselfde klink nie, bv. "kat" en "kas".

2.6.5.2 Ouditiewe langtermyngeheue en ouditiewe volgordelike geheue

Ouditiewe geheue is die vermoë van die kind om te kan onthou wat hy gehoor het en dit in die regte volgorde te herroep. Baie van die leerders het egter met hierdie toets gesukkel: om die fyner besonderhede van 'n storie te kan weergee. Hulle onthou die storie in die geheel. Dit blyk dus uit die toets vir ouditiewe langtermyngeheue dat daar wel van die leerders is wat definitiewe agterstande het. By die toets van die leerders se ouditiewe volgordelike geheue kon die leerders letters en getalle tot by vier korrek weergee. Sodra dit vyf of meer word, kon baie dit nie onthou nie. Daar was ook heelwat van die leerders wat weglatings en omkerings gedoen het wanneer die letters en die syfers geskommel word.

2.6.5.3 Ouditiewe voor- en agtergrondonderskeiding

In die toets vir ouditiewe voor- en agtergrondonderskeiding word daar bepaal of 'n leerder 'n sekere letter wat baie in 'n gegewe sin voorkom, kan identifiseer en 'n merkje kan maak op 'n bladsy elke keer as hy/sy die spesifieke letter hoor. Daar is egter gevind dat die leerders selde of ooit van die letters kon identifiseer. Daar is dus groot agterstande in hul vermoë om ouditiewe voor- en agtergrondonderskeiding in sinne te kan maak.

2.6.5.4 Ouditiewe analise en sintese

Die begrip "analise" impliseer die vermoë van die kind om woorde visueel en/of ouditief te kan analiseer (opbreek) in lettergrepe en/of letters en klanke (tafel: ta-

fel, kat: k-a-t). Die begrip "sintese" impliseer die vermoë van die kind om letters, klanke of lettergrepe te kan saamvoeg om 'n woord te vorm (Grove, 1988: 150). Die leerders kon wel die analise en sintese van eenvoudige woorde doen, maar sodra die woorde meer ingewikkeld raak, kon hulle dit nie doen nie.

2.6.5.5 Ouditiewe sluiting

Ouditiewe sluiting is die vermoë om klank-onderdele te herken en saam te voeg tot 'n geheel, bv. om "d-k" saam te voeg tot die woord "dak". Van die leerders het nie die vermoë besit om die akkurate uitspraak van so 'n woord te herken nie. Hulle sukkel om vermiste of woordonderdele te konstrueer deur konteksleidrade te benut, om met beskikbare gegewens 'n woord of sin, sinvol te interpreteer.

Die leerders kon beginklanke wel goed eien. Daar was egter verwarring met middel- en eindklanke.

2.6.5.6 Dekodering/Enkodering

Die leerders besit 'n beperkte woordeskat en het die neiging om taalprobleme op 'n meer konkrete vlak te hanteer. Hulle vind dit moeilik om abstrakte taalprobleme op te los. Sommige leerders ondervind probleme met ouditiewe verbale begrip, deurdat hulle woorde kon hoor, maar nie verstaan wat gesê word nie. Reseptiewe afasie en sensoriese afasie kom dus voor. Leerders sukkel om ervaring te koppel aan 'n gesproke woord. Probleme word ook ondervind met ouditiewe ekspressiewe taal. Re-ouditorisasie (dismomie) kom voor deurdat leerders sommige woorde ken, weet hoe dit klink, maar dit nie kan herroep vir onmiddellike gebruik nie. Dismomie is ook nou verwant met geheue. Leerders gebruik ook in hulle beskrywing van 'n bepaalde voorwerp die woord "ding". Min van die leerders het probleme ondervind met ouditiewe motoriese integrasie (apraksie). Hulle kon dus maklik woorde sê met die korrekte beweging van die tong en die lippe.

Leerdere het gesukkel om 'n voorwerp in detail te beskryf. Baie van hulle sou vir die woord "appel", net sê "rooi". Dit was nogal opmerklik dat die leerders hoofsaaklik kleure en vorms gebruik het om voorwerpe te beskryf. Daar is groot agterstande in hulle beskrywende woordeskat, omdat die meeste slegs enkelwoord-beskrywings gegee het. Hulle ondervind dus probleme met taal op reseptiewe sowel as ekspressiewe vlak. Hulle gebruik gevolglik net woorde en sinne wat in ooreenstemming is met hulle begripvlak. Leerdere se ervaringswêreld is baie beperk en hulle gebruik hoofsaaklik woorde wat in hulle ervaringswêreld voorkom, om voorwerpe te beskryf. Egolalia het voorgekom by leerders deurdadig hulle woorde en gedeeltes van sinne wat bo hulle begripvlak is soos 'n papagaai herhaal. Omdat baie van die leerders nie toegang het tot tydskrifte, storieboeke, televisie en radio nie, dra dit by tot hul onvermoë om hulle woorde verbeeldingryk te kan uitdruk.

Die uitslag van die spraakterapeut se evaluering was soos volg: uit die geïdentifiseerde groep leerders het 15 van hulle nie gekwalifiseer vir die Afrikaanse Reseptiewe Woordeskattoets (ARW) nie. Daar het 17 leerders die gehoorsifting geslaag en 9 het dit gefaal. Twintig van die leerders het met die ARW-toets 'n agterstand getoon. Daar was egter geen leerder met 'n normale ARW-telling nie. Leerdere het groot agterstand getoon in hulle reseptiewe taalontwikkeling.

2.6.6 DATA UIT VOLTOOIDE VRAELYSTE

Die volgende bevindinge is afgelei uit die vraelyste wat ingevul is deur die onderwysers, ouers en groep Gr.4- tot 6-leerders:

2.6.6.1 Biografiese inligting

Die persone wat in die navorsing gebruik is, was vaders, moeders, kinders en onderwysers wat in Luckhoff woonagtig is. Afrikaans is die moedertaal van

89,7 % van die respondente, terwyl 6,9 % Xhosa-sprekend en 3,4 % Sotho-sprekend was. Die meeste van die moeders en vaders wat deelgeneem het aan die navorsing, is tussen 31 en 40 jaar oud.

Byna sestig persent (59,3 %) van die moeders is huisvrouens. Moeders wat wel 'n vaste betrekking het, werk as huishulpe by ander mense. Meer as tagtig persent (81,5 %) van die vaders het 'n vaste werk, 3,7 % beklee tydelike poste en 14,8 % het stukwerk ("piece jobs") gedoen. Die meeste van die vaders (46,2 %) is plaaswerkers, terwyl 13,2 % tuinwerkers is.

Slegs 33,3 % van die kinders woon in huise waar hulle ouers wettig getroud is. Meer as die helfte (56,6 %) van die kinders woon in huise waar gesinsgetalle wissel tussen 6 tot 15 persone per huis. Onderwysers het ook aangetoon dat 35,7 % van die leerders in ongestruktureerde huise bly waar daar baie min dissipline voorkom. Slegs 28 % van die leerders woon in 'n geborge, veilige huis. Die oorgrote meerderheid (84,6 %) van die kinders ervaar 'n gebrek aan basiese lewensbehoefes.

2.6.6.2 Inligting rakende Alkoholgebruik/-misbruik

Uit die navorsingsresultate blyk dit dat alkohol 'n groot rol speel in die gemeenskap en huise van die respondente.

Van die vrouens het 47,6 %, en die mans 86,7 %, gesê dat hulle gereeld alkohol gebruik, terwyl 66,7 % vaders en 84,2 % moeders gesê het dat daar ook gereeld alkohol in hulle huise beskikbaar is. Respondente kon nie met sekerheid sê hoeveel van hulle maandelikse inkomste aan alkohol bestee word nie en hoeveel alkohol hulle gebruik nie. Meeste van die vaders (87,5 %) vaders het aangetoon dat hulle slegs oor naweke alkohol gebruik. Sewe persent (7 %) van die 30 kinders word toegelaat om tuisgemaakte alkoholiese drank ("vaalpap") te drink. Meer as vyftig persent (53,3 %) van die kinders het aangetoon dat daar

gereeld alkohol in hulle huise gebruik word en 93,3 % het gesê dat alkohol 'n nadelige invloed op hulle huishouding het. Die grootste persentasie (76,7 %) van die kinders, 71,4 % van die moeders en 86,7 % van die vaders beweer dat alkohol gereeld rusies in hulle huis veroorsaak. Van die vaders het 71,4 % en van die moeders 50 % beweer dat hulle nie sommer hul alkoholgebruik sal kan staak nie. Meer as die helfte (57,1 %) van die moeders het gereeld alkohol gebruik tydens hulle swangerskap. Van die moeders het aangetoon dat 31,8 % van hulle kinders met abnormaliteite soos gehoorprobleme, sigprobleme, verstandelike geremdheid, ekseem, asma en toring gebore is.

2.6.6.3 Rol van die kind tuis, gedurende skoolkwartale

Volgens 96,7 % van die kinders en 85,3 % van die ouers moet die kinders daaglik met take in en om die huis help. Byna driekwart (72,4 %) van die ouers het aangedui dat hulle kinders in die middag na ander kinders moet omsien. Van hierdie leerders bestee soveel as 86,7 % slegs tussen 'n ½ - 1 uur daaglik aan hulle skoolwerk by die huis. Gemiddeld 43,8 % van die ouers het aangedui dat hulle glad nie hulle kinders met skoolwerk help nie. Van die vaders en moeders het 49,6 % beweer dat daar 'n vaste roetine in die huis is.

2.6.6.4 Kriminele oortredings

Byna die helfte (46,7 %) van die vaders en 16,7 % van die moeders was betrokke by kriminele oortredings wat hoofsaaklik insluit: aanrandings en messtekery.

2.6.6.5 Skolastiese vordering

Uit die response van die onderwysers blyk dit dat leerders agterstande toon ten opsigte van lees en spelling. Die resultate was soos volg:

	Baie Goed	Goed	Gemiddeld	Onder- gemiddeld	Swak
Lees	0	0	10.7 %	25.0 %	60.7 %
Spelling	0	0	10.7 %	25.0 %	64.3 %
Leesspoed	0	0	3.6 %	25.0 %	67.9 %
Leesbegrip	0	0	7.1 %	28.6 %	60.7 %

Ook met wiskunde het leerders agterstande getoon. Meer as vyftig persent (57,1 %) het probleme ervaar met getalbegrip, 64,3 % met direkte bewerkings en 67,9 % met woordprobleme. Leerders ondervind ook probleme met insig in leer- en inhoudsvakke (67,9 %) en ook met algemene kennis en insig (60,7 %). Onderwysers het hoofsaaklik van die keuse: "gemiddeld", "onder gemiddeld" en "swak" gebruik gemaak om die vermoëns van die leerders te beskryf. Nie een van die leerders se wiskundige of taalvermoë is as goed of baie goed beskryf nie.

By die emosionele vordering van die leerders het onderwysers aangetoon dat 94,7 % van die leerders 'n swak selfbeeld het; 54,2 % bang is om te waag en 54,2 van die leerders dikwels gespanne voorkom. Leerders is oor die algemeen nie hiperaktief in die klas nie; 46,4 % van die leerders word selfs as "passief" beskryf. 'n Kwart (25 %) van die leerders tree soms aggressief op. Geeneen van die leerders van graad 4 – 6 was al ooit onder die invloed van alkohol by die skool nie. Daar was egter al van die leerders wat met die gereg gebots het weens inbrake en klipgooiery.

Die meerderheid (71,4 %) van die leerders voltooi slegs somtyds opdragte of take wat aan hulle gegee word. Slegs 35,7 % van die leerders gee hulle samewerking in die klas, terwyl slegs 3,6 % hulle aandag behou. Die meeste van die onderwysers was onseker oor die ouditiewe persepsie van leerders (64,3 %), terwyl hulle aangedui het dat slegs 3,6 % van die leerders dikwels ouditiewe opdragte goed verstaan. Leerders ondervind wel probleme met visuele persepsie; slegs 10,7 % van die leerders kan die meeste van die tyd korrek van

die skryfbord af transkribeer. Meer as vyf en veertig persent (46,4 %) van die leerders in Graad 4 – 6 verwar nog soms sekere letters. Meer as twee derdes (66,7 %) leerders is al deur die kinderleidingkliniek getoets, maar by geeneen van die leerders is psigometriese toetse afgeneem nie. So veel as 67,9 % van die leerders het al 'n standaard gedruip, terwyl 60 % van die leerders al voorwaardelik oorgeplaas is na 'n volgende standaard. Kuns en Kultuur en Lewensoriëntering is vakke waarin leerders die beste vaar, terwyl hulle die swakste vaar in tale (Afrikaans en Engels) en Wiskunde. Driekwart (75 %) van die leerders behaal maar 'n gemiddelde persentasie van tussen 0 – 39 % in hulle vakke.

Meeste (51,9 %) van die leerders neem aan geen buitemuurse aktiwiteite deel nie, terwyl 53,8 % aan rugby, 7,7 % aan netbal en 38,5 % aan sokker deelneem. Onderwysers beskou die houding en betrokkenheid van die ouers by die skool en die skolastiese vordering van hulle kinders as laks en onverskillig.

2.7 Gevolgtrekking

Daar kan nie veralgemeen word ten opsigte van die invloed wat die alkoholmisbruik van die ouer op die akademiese vordering van die kind het nie. Tog het die navorsing in hierdie ondersoek daarin geslaag om aan te toon dat die misbruik van alkohol deur die ouers in die Luckhoff-distrik 'n uiters belangrike rol speel in die swak skolastiese vordering van hulle kinders, aangesien die ouers van die geïdentifiseerde groep leerders se alkoholgebruik beduidend hoog is; veral dié van die vader. Met verwysing na die geformuleerde doel met hierdie ondersoek het die navorser deur middel van die empiriese ondersoek tot die volgende gevolgtrekkings gekom:

- Die alkoholmisbruik van ouers speel 'n groot rol in die Luckhoff-distrik. Dus het die omvang van alkoholmisbruik deur die ouer 'n definitiewe

negatiewe en destruktiewe uitwerking op die skolastiese vordering van leerders.

- Kinders in die Luckhoff-distrik kan as leegeremd bestempel word deurdat die kinders wie se ouers gereeld alkohol misbruik, swak skolastiese vordering toon. Die kinders toon ernstige agterstande ten opsigte van lees, spel en wiskunde.
- Daar is dus 'n definitiewe korrelasie tussen die alkoholmisbruik van die ouer en die kind se skolastiese prestasie.

2.8 Samevatting

Volgens die navorsing gedoen in die Luckhoff-distrik speel alkoholmisbruik 'n groot rol in die totale ontwikkeling van kinders. Baie ouers het self aangetoon dat alkohol 'n groot invloed het op hul huishoudings, lewens en gesinne.

Kinders ly swaar onder die juk van die alkoholmisbruik van hulle ouers in die distrik van Luckhoff. Nie alleen woon die meeste van hulle in ongestruktureerde huise nie, maar is hulle huislike omstandighede onstabiel en onveilig as gevolg van die konsekwensies van alkoholmisbruik. Die kind word selfs reeds voor geboorte geaffekteer. Kinders word met agterstande en geremdhede gebore wat lewenslank by hulle bly. Fetale Alkoholsindroom kom by kinders voor in gevalle waar moeders alkohol gebruik het tydens hulle swangerskap. Die skade van FAS is onomkeerbaar.

Volgens die navorsing gedoen, beïnvloed die misbruik van alkohol deur die ouer ook die skolastiese vordering van die leerders. Hierdie leerders toon agterstande van tot vier jaar ten opsigte van veral lees, spel en wiskunde. Die leerders se reseptiewe woordeskat en taalvermoë het ook ernstige tekorkominge. Die begripvlak van genoemde leerders was so laag dat hulle nie die ASAT-Groep IK-toets kon interpreteer of opdragte verstaan nie. Dit blyk ook dat ouers nie belangstel in die akademiese vordering van hulle kinders nie. Kinders moet in

die middag na skool help met die huishouding en ook om na ander lede van die gesin om te sien. Hulle kry gevolglik min tyd tuis om aan hulle skoolwerk te spandeer.

Dit is onrusbarend as in ag geneem word dat daar soveel leerders met leergeremdhede in die Luckhoff-distrik is. Van hierdie leerders word geakkommodeer in groot klasse van tot 56 kinders per klas. Daar is leerders in Graad 6 gevind wat nie eenvoudige klanke en dubbelklanke kon herken nie. Daar was ook van die leerders in Graad 4 – 6 wat glad nie kon lees nie. By die betrokke skool waar die navorsing gedoen is, was daar nieteenstaande die feit dat soveel leerders leergeremd is, geen aanstelling van 'n ondersteuningsfasiliteerder wat onderwysers, ouers en leerders kan bystaan nie. Onderwysers sukkel tans om die groot getalle leerders met geremdhede in hulle groot klasse te akkommodeer en te assisteer. Ouers en onderwysers is nie voldoende toegerus om hierdie kinders opvoedkundig korrek te hanteer en te lei, sodat hulle hulle volle potensiaal maksimaal kan ontwikkel.

Daar word tans min gedoen om leerders wat as leergeremd geïdentifiseer is, te assisteer. Hierdie kinders wat leergeremd is, raak leergestremd weens hulle spesifieke omstandighede en gebrek aan die nodige bystand en kundige leiding.

2.9 Aanbevelings

Die volgende aanbevelings uit die bevindinge kan gemaak word om die omstandighede van leerders te verbeter:

- Die aanstelling van RO-onderwysers wat remediëring vir die leerders kan gee.
- Die aanstelling van meer fasiliteerders (hulp aan onderwysers) om dié leerders te assisteer, te help in die oorkoming van hul geremdhede.

- Om die onderwyser-leerder ratio te verminder. Die ideaal is dat daar nie meer as 25 – 30 leerders in elke klas moet wees nie. (Daar is tans tot 58 leerders per klas).
- Die ontwerp van ekstra leerprogramme, spesiaal vir dié leerders – die gewone OBE (Kurrikulum 2005)-leerplanne kan in die huidige formaat nie op die leerders van toepassing gemaak word nie.
- Meer beskikbare hulpbronne aan onderwysers, soos toegang tot 'n fotostaatmasjien, 'n skoolbiblioteek en opvoedkundige speelgoed vir leerders.
- Die inrig van 'n rekenaarsentrum met basiese leerprogramme wat onderwysers kan help om leerstof vas te lê en terselfdertyd ook leerders rekenaargeletterd te maak.
- Om 'n program op te stel wat onderwysers sal toerus en oplei om leergeremde kinders effektief in hulle klasse te kan hanteer. Om onderwysers te bemagtig om leerprobleme onder leerders vroegtydig te identifiseer en met 'n didaktiese program leerders met minder ernstige leergeremdhede self te kan assisteer.
- Om 'n rehabilitasieprogram onder die ouers wat alkohol misbruik te implementeer. Nie net moet sulke ouers ingelig word oor die nadelige uitwerking van hul drinkgewoontes op die akademiese vordering van hulle kinders nie, maar moet met 'n daadwerklike program gepoog word om hierdie ouers van hul drankverslawing te red.
- Om die ouers toe te rus met vaardighede om hul voorskoolse kinders tuis van kleins af te leer en te stimuleer, sodat kinders meer skoolgereed sal wees as hulle skool toe kom.

- 'n Projek van werkskepping kan ook die nood van verskeie ouers verlig wat werkloos is. Ouers sal dan weer aan die materiële behoeftes van hulle kinders kan voorsien.
- Dit sal van groot waarde wees indien die Departement van Onderwys 'n Graad R-pos kan skep by die skool met gekwalifiseerde Graad R-onderwyseres/se om voorskoolse kinders voor te berei vir formele onderrig.
- Om oor 'n tydperk van 'n jaar te monitor watter uitwerking "spel terapie" in die klaskamer het op die kinders met Fetale Alkoholsindroom. Onderwysers moet dan opgelei word om "spel terapie" in hulle klasse te kan toepas. Hierdie kinders se vordering moet noukeurig gemonitor en vergelyk word met 'n kontrolegroep wat nie aan "spel terapie" blootgestel is nie.
- Om sommige van bogenoemde aanbevelings ten uitvoer te bring, sal maatskaplike dienste betrek moet word. 'n Multi-dissiplinêre span sal saamgestel moet word om die maatskaplike probleem hok te slaan. Dit sal van groot hulp wees as dié betrokke persone oor 'n tydperk daaglik met hierdie leerders kan werk om agterstande te probeer inhaal.

In die lig van die bevindings van hierdie ondersoek kan die volgende aanbevelings ten opsigte van verdere navorsing gemaak word.

- Die ondersoek behoort opgevolg te word deur 'n meer verteenwoordigende steekproef te trek ten einde te bepaal watter onderrigmetodes aangewend kan word om die agterstande in lees, spel en wiskunde by milieugeremde kinders uit te wis.

- Dit behoort ook interessant te wees om 'n studie te maak van die oorsprong van alkoholmisbruik van mense in 'n gemeenskap en in watter mate genetiese oorerwing 'n rol speel.
- Om 'n gestandaardiseerde IK-toets op te stel vir milieugeremde kinders bo die ouderdom van twaalf jaar.
- Watter invloed "spelterapie" het op kinders met Fetale Alkoholsindroom.
- Dit sal insiggewend wees om vas te stel in watter mate die intensiewe ondersteuningsprogramme van sielkundiges, spraak- en arbeidsterapeute en ondersteuningsonderwysers die akademiese prestasie van leerders met FAS kan bevorder.

BIBLIOGRAFIE

Artikels bekom op internet (skrywers onbekend):

- Augustus 06, 2002: webadres: <http://www.sun.ac.za/nicus>, 2002
- Februarie-25, 2003: webadres: <http://www.health24.co.za>, 2003
- Mei 19, 2004: webadres: <http://www.learning.mweb.co.za>, 2004
- Mei 19, 2004: webadres: <http://www.google.com>, 2004

Bergins, W.J. 1971. *'n Ondersoek na swak huislike omstandighede as moontlik oorsaak van Opvoedkundige vertraging by Kleurlingleerlinge in die Belville-streek van die Wes-Kaaplandse gemeenskap*. Ongepubliseerde Magisterverhandeling. Universiteit van die Wes-Kaap.

Bulletin: Departement van Onderwys. *Die uitkenning van leerlinge met leergestremdhede*. 1971.

Edwards, D.N. 1994. *A Sosiopedagogic perspective*. Unpublished Doctoral thesis. Universiteit van Pretoria.

Eurocare, 1998. *Alcohol problems in the family*. A report to the European Union. *Social Science & Medicine* (38): 15.

Gous, J. & Mfazwe, L. 1998. *Learners with Special Needs*. Sandton: Heinemann Publishers (Pty) Ltd.

Grove, M.C. 1988. *Perseptuele ontwikkeling*. Pretoria: N.H.W.-Pers.

Joubert, R. 2004. *Alkoholmisbruik van die ouer(s) as bydraende oorsaak van skolastiese geremdheid by graad 4- tot 6-leerders in die Luckhoff-distrik*. Ongepubliseerde Magisterartikel. Bloemfontein: Universiteit van die Vrystaat.

Kapp, J.A. 1989. *Kinders met probleme. 'n Ortopedagogiese perspektief*. Pretoria: J.L. van Schaik Uitgewers.

Louw, D.A.; Broekman, N.C.; Gouws, L.A.; Meyer, W.F.; Nel, E.M.; Plug, C.; Schoeman, W.J.; Swiegers, D.J.; Van der Westhuysen, T.W.B. & Wolff, E. 1977. *Inleiding tot die Psigologie*. Johannesburg: McGraw-Hill Boekmaatskappy.

Moraba, M.I. 1993. *Alcohol abuse in black schools: Guidelines for Counseling*. Unpublished Masters dissertation. Rand Afrikaans University.

Persoonlike onderhoude:

- Mei 31, 2004. Inspekteur van Suid-Afrikaanse Polisie diens te Luckhoff.
- Augustus 6, 2004. Suster van Luckhoff Gesondheidsdienste (kliniek).

Pretorius, J.L. 1977. *Opvoedkundige sielkunde*. Goodwood: Nasionale Boekdrukkery.

BYLAE A: UITSLAE VAN TOETSE VAN GRAAD 4-6 LEERDERS

Graad	Deelnemer	Ouderdom	VASTUK- Speltoets	Klankher- kenning	UKG- Leestoets	UKS- Spedlees	ASAT Groep IK toets en ASAT Junior Groep IK toets*			VASSI- Wiskunde toets		
			Graad en (kwartaal)	Klanke wat leerders nie ken nie	Graad en (kwartaal)	Graad en (kwartaal)	SA	Persentiel	Stanege	Routelling	Stanege	Persentiel
6	1	11j, 10mde	2 (3)	v uu eu eeu oei V Q	1 (3)	3 (4)	68	2	1	2	1	4
	2	13j, 4mde	2 (3)	j oe eeu ooi oei v	3 (4)	3 (3)	58	0	1	1	1	4
	3	12j, 5mde	3 (1)	v u y uu ou eu ui x t u	2 (1)	2 (3)	58	0	1	1	1	4
	4	12j, 9mde	2 (4)	v ee ou eu ui eeu oei	Lees slegs 21 woorde	3 (3)	62	0	1	1	1	4
	5	12j, 1md	1 (3)	v o u uu oe ooi oei y q	Lees slegs 23 woorde	2 (3)	55	0	1	1	1	4
	6	13j, 4mde	1 (4)	b d g h j w u ee uu ou eu ui oe ei ie aai eeu ooi oei J B L P F	Lees slegs 4 woorde	Lees slegs 2 woorde	61	0	1	4	2	11
	7	11j, 5mde	2 (3)	v u eu ui d aai eeu oei x	2 (1)	3 (4)	*66-	1	1	5	2	11
	8	13j, 2mde	2 (1)	v w y x t r eu oei aai	Lees slegs 13 woorde	1 (3)	58	0	1	0	0	0
	9	14j	2 (3)	j k v ou ui ei ie eeu v x q	Lees slegs 14 woorde	2 (2)	64	1	1	0	0	0
	10	11j 7mde	2 (1)	l w ou eu ui oe ei aai eeu ooi oei v	Lees slegs 11 woorde	Lees slegs 18 woorde	59	0	1	0	0	0
	11	13j, 6mde	2 (2)	s eu ie	Lees slegs 21 woorde	2 (1)	54	0	1	0	0	0
	12	11j, 6mde	2 (1)	b f m y uu ou ui oe ei ie aai eeu ooi oei X B Q Z	Lees slegs 13 woorde	1 (4)	*66-	1	1	0	0	0
	13	11j, 10mde	2 (3)	j v w l u y uu eu aai eeu ooi oei v x y u R	1 (3)	2 (4)	*66-	1	1	0	0	0

	14	12j, 9mde	2(4)	v ee ou eu ui eeu oei	Lees slegs 21 woorde	3 (3)	62	0	1	1	1	4
	15	12j, 1md	1(3)	v ou uu oe ooi oei y q	Lees slegs 23 woorde	2 (3)	55	0	1	1	1	4
5	16	11j, 4mde	3 (1)	Ken alle klanke	3 (4)	2 (2)	*78	7	2	1	1	4
	17	11j, 4mde	2 (4)	b uu eu ui oe oei u	2 (1)	2 (1)	*66-	1	1	1	1	4
	18	13j, 3mde	2 (3)	u uu eu eeu ooi v	Lees slegs 19 woorde	2 (3)	67	1	1	1	1	4
	19	11j, 6mde	2 (4)	v l y uu ou eu ui oe ei ie aai eeu ooi oei v x	2 (4)	2 (1)	*66-	1	1	0	0	0
	20	11j, 5mde	2 (2)	k uu y v w eu ei ui oe eeu ooi	Lees slegs 13 woorde	Lees slegs 15 woorde	*86-	1	1	1	1	4
	21	12j, 3mde	1 (4)	d f m v w e ee eu ui oe ei ie aai eeu ooi oei	Lees slegs 10 woorde	Lees slegs 18 woorde	*66-	1	1	0	0	0
4	22	11j, 10mde	2 (2)	uu ei x c q	Lees slegs 21 woorde	2 (3)	63	1	1	1	1	4
	23	12j, 1md	1 (4)	uu oo ou eu ui oe ei ie eeu ooi oei x q	Lees slegs 11 woorde	Lees slegs 21 woorde	63	1	1	0	0	0
	24	10j, 11 mde	0	Ken geen letters nie	Geen woorde	Geen woorde	*66-	1	1	0	0	0
	25	11j, 10mde	1 (3)	d f m v w e ee eu ui oe ei ie aai eeu ooi oei E H	Lees slegs 11 woorde	Lees slegs 20 woorde	*66-	1	1	1	1	4
	26	11j, 7mde	2 (3)	eu oe ei eeu oei x c	Lees slegs 23 woorde	3 (2)	63	1	1	0	0	0
	27	11j, 1md	2 (3)	uu	3 (1)	3 (1)	*66-	1	1	0	0	0
	28	11j, 7mde	1(2)	d f j n t u y j x b A F W G Y aa uu ou eu ui oe ei ie aai eeu ooi oei	Lees geen woorde	Lees geen woorde	57	0	1	0	0	0
	29	9j, 6mde	2 (2)	b v uu	1 (3)	1 (3)	*70	2	1	1	1	4
	30	10j, 5mde	1 (4)	j n aa uu ou eu ui ei ie aai eeu ooi oei J X Q	Lees slegs 10 woorde	Lees slegs 27 woorde	*66-	1	1	0	0	0

KAART 1

b

k

s

d

l

t

f

m

v

g

n

w

h

p

j

r

KAART 2

a

o

e

u

i

y

KAART 3

aa

uu

ee

oo

KAART 4

ou

oe

eu

ei

ui

ie

KAART 5

aai ooi

eeu oei

KAART 6

J

O

Y

Z

V

A

Q

I

L

F

D

M

X

K

C

R

B

E

S

N

T

W

H

U

P

G

ANTWOORDBLAD
KLANKHERKENNING

Datum

Naam

Standaard

Geboortedatum

Ouderdom

Kaart 1

b d f g h j k l m n p r s t v w

Kaart 2

a e i o u y

Kaart 3

aa ee uu oo

Kaart 4

ou eu ui oe ei ie

Kaart 5

aa eeu obi oei

Kaart 6

Hoofletters

Opmerkingen

.....

VASTUK Speltoets

Woorde word een-vir-een gelees, helder en duidelik, maar soos die woord normaalweg in Afrikaans uitgespreek word. By die heel kleintjies is dit nodig om te sê: 'Skryf die woordjie en' - anders skryf hulle bloot die letter n. Woorde moet nie so gelees word dat dit in lettergrepe opgebreek word nie. Gee die leerling genoeg tyd om rustig te skryf (daar is geen tydsbeperking nie) en herhaal die woord indien die leerling lyk asof hy/sy onseker is. Die woord mag egter nie in 'n sin gebruik word nie.

STAAK DIE TOETS NA 8 AGTEREENVOLGENDE FOUTE.

PUNTETOEKENNING: 1 punt per korrekte woord. (Onthou - gee krediet vir aanvangswoorde wat nie geskryf is nie.)

Omgekeerde letters word aanvaar, behalwe b en d, omdat dit die woord se spelling wysig. Vanaf graad 3 moet die leerling die woord Februarie met 'n hoofletter spel.

1. en	27. sement	53. studeerkamer	79. venynige
2. ook	28. vinger	54. Februarie	80. genoeë
3. kom	29. rewolwer	55. skaduwee	81. toingrig
4. my	30. paleis	56. stofie	82. periodiek
5. ek	31. droewig	57. karretjie	83. oënskynlik
6. as	32. bietjie	58. juwelier	84. interessant
7. tot	33. oomblik	59. vermoëienis	85. herinnering
8. soos	34. skinkbord	60. kleinserig	86. besproeiingskema
9. wees	35. koevert	61. familielewe	87. verbouereerd
10. stoom	36. vaarwel	62. karweier	88. reorganisasie
11. huis	37. kinkhoes	63. maniere	89. onmiddellik
12. nou	38. posseël	64. senuweeagtig	90. dwaaste
13. byna	39. skoenlapper	65. medisyne	91. verfraaiing
14. vader	40. muskiet	66. langdurig	92. bestrawwing
15. dink	41. ontydig	67. lawaaierig	93. insinuasie
16. baie	42. plotseling	68. eienares	94. dissipline
17. deur	43. meisieskool	69. dynserig	95. flikflooiery
18. luister	44. knopie	70. wieletjie	96. pessimisties
19. lermoen	45. heuning	71. magistraat	97. naturalisasie
20. gordyn	46. lessenaar	72. simpatiseer	98. soewereiniteit
21. diepte	47. ondeunde	73. passasier	99. laboratorium
22. meneer	48. ruggraat	74. openinkie	100. kolossaal
23. honger	49. naelborsel	75. veiligheidsmaatreël	101. ruïneer
24. word	50. nérens	76. verrassing	102. meedoënloos
25. blomme	51. gelukkig	77. verflenterde	103. offisieel
26. seuntjie	52. ketting	78. leuenagtig	104. majestueuse

BYLAE D

U.K. GEGRADERDE LEESTOETS

NAAM: _____ DATUM: _____ TELLING: _____ ST PEIL: _____

op	in	se	ek	hy
ons	vir	toe	net	die
ou	af	bly	nog	vra
uit	te	wei	skrik	brief
nooit	mense	kuier	gestel	nuwe
baie	eier	veral	gesels	mevrou
liddoring	aanraking	klimaat	hemele	eenvoudige
skildery	lewende	menigte	beoog	beduie
sekere	sowel	begroting	persentasie	poging
hopelik	nederige	tariewe	wetsontwerp	geledere
wemelende	pastorie	onredelik	oorsese	prokureur
oorweging	leningsrekening	gekonsentreer	begerige	omgewing
kwoteer	wesentjies	aarselende	naturel	miserabel
mymierend	simpatie	sedert	argivaris	vereistes
munisipaliteit	nomineer	parodiek	departementele	verveling
redeneer	deklarasie	formule	meerderes	verordeninge
vergesel	mediese	gaoties	ideëel	karikatuur
suspisius	harmonium	netelige	amendement	eksegese
ongeëwenaard	ysgerige	beëdigd	winsgewende	naiwiteit
geaffilieerde	metodiek	indiwidueel	unaniem	trigonometrie
monargie	isometries	isolasionisme	koëffisiënt	genealogie
geologies	paleontologie	chauvenisme	pseudoniem	psigoanalise

U.K. SPOED LEESTOETS

NAAM: _____ DATUM: _____ TELLING: _____ ST PEIL: _____

die	en	nie	het	'n	pas	ken	oop	lig	vas
van	is	in	ek	dit	kos	lag	bo	vat	eet
te	hy	sy	wat	om	wit	uur	min	nag	wal
vir	was	dat	op	ons	vol	dra	oud	vyf	oog
my	sal	met	as	u	wet	lug	né	rus	vel
so	aan	toe	kan	jy	mee	ewe	los	ter	ryk
nou	sê	dan	na	kom	vet	lus	eer	ses	arm
hom	ook	by	nog	of	hoë	lei	rug	bed	kar
al	jou	uit	net	se	tel	son	dam	pos	vry
wil	een	oor	tot	ou	rol	jul	wis	nat	fyn
hoe	tog	sou	sit	kyk	ruk	nes	hek	bou	dik
ja	gee	kry	dis	bly	lid	hof	wa	pak	eis
com	kon	vra	af	hou	vee	wol	ore	ly	dog
tyd	dag	hul	man	nee	nek	sin	tye	myl	sag
weg	lê	lyk	mos	gou	Mei	dak	ete	lui	mis
hê	dus	wie	ma	ag	lyn	pyp	tak	erg	bad
wou	wel	dae	reg	mag	bak	bek	dek	elk	gek
pa	val	oë	eie	wag	had	jas	kat	lae	dig
pad	end	glo	per	wys	bes	gat	hen	kis	lam
tên	ver	ry	kop	sak	bid	dik	ho	kla	las

VASSI WISKUNDE
VAARDIGHEIDSTOETS

ANTWOORDBLAD: GRAAD 3

Naam van Leerder: Geslag (m/v):

Datum: Ouderdom:

1.) Die helfte van 100 = _____

2.) Tel 101 ; 106 ; ____ ; ____ ; ____ ; ____ .

3.) $27 \times 5 =$ _____

4.) Die helfte van 241 = _____

5.) $(110 \div 10) - 7 =$ _____

6.) As ek vir 'n week lank elke dag 12 km loop, hoe
ver loop ek altesaam? _____

7.) $(27 \div 3) + 5 =$ _____

8.) $\frac{1}{4}$ uur + $\frac{1}{2}$ uur + 15 minute = _____

9.) $96 \div 4 =$ _____

10.) 2 ; 4 ; 8 ; _____ ; 32 ; _____

11.) $1500 \times 5 =$ _____

12.) $571 - 348 =$ _____

13.) Ek het 76 kg lekkers om te verkoop. Ek wil dit in pakkies van 4 kg elk verpak. Hoeveel pakkies lekkers moet ek opmaak? _____

14.) Watter breukdeel van die vorm hieronder is ingekleur en watter breukdeel is nie ingekleur nie?

_____ Ingekleur

_____ Nie ingekleur nie

15.) Ek het 3 vyftig sent stukke, 2 twintig sent stukke, 2 tien sent stukke, 1 vyf sent stuk en 4 een sent stukke in my beursie. Hoeveel geld het ek altesaam? _____

16.) Susan benodig 72 strooitjies. Sy het alreeds 47. Hoeveel strooitjies kort sy nog?

17.) As die omtrek van 'n vierkant 24 cm is, wat is die lengte van elke sy van die vierkant? _____

18.) My horlosie is 10 minute agter. As my horlosie wys dit is tien minute oor tien, wat is die korrekte tyd? _____

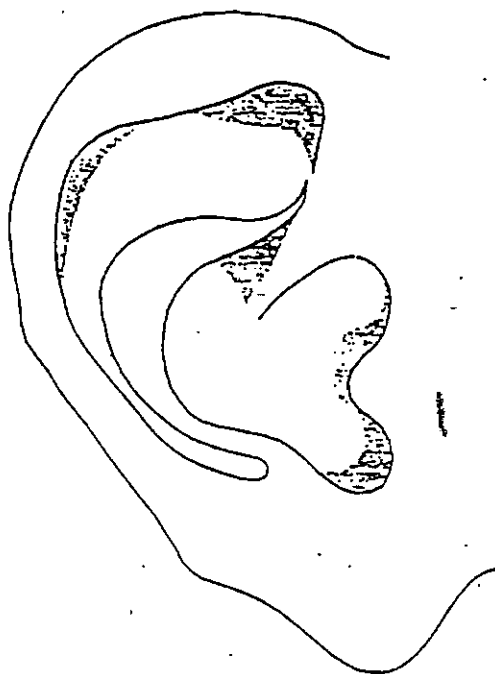
19.) $\frac{1}{5}$ of 350 = _____

20.) 'n Gesin gebruik 21 kg suiker elke twee maande. Hoeveel kilogram suiker sal die gesin in 8 maande gebruik? _____

ROUPELLING	STANEGE	PERSENTIEL RANG
/ 20		

BYLAE G

AUDITIEWE DIAGNOSTIESE TOETSE

AFRIKAANS

1. OUKITIEWE DISKRIMINASIE

Onderwysers lees woorde in pare. Leerlinge sê dan of die woord (Dieselfde)(D) of (anders)(A) is. Toon die leerling se antwoord aan deur 'i lyn te trek in die toepaslike blokkie.

1	kat	kas	D	A	21	spel	stel	D	A
2	loop	loop	D	A	22	klim	klim	D	A
3	hier	dier	D	A	23	pos	bos	D	A
4	dan	dam	D	A	24	hoed	hoed	D	A
5	weer	weer	D	A	25	neut	neut	D	A
6	vir	vin	D	A	26	geel	geen	D	A
7	gaar	gaar	D	A	27	vuur	vuur	D	A
8	gons	gons	D	A	28	fees	wees	D	A
9	deur	beur	D	A	29	dit	dip	D	A
10	slaan	slaan	D	A	30	skimp	skimp	D	A
11	stil	skil	D	A	31	steel	speel	D	A
12	vas	was	D	A	32	rys	rys	D	A
13	boer	boer	D	A	33	haas	baas	D	A
14	mens	mens	D	A	34	melk	melk	D	A
15	kom	kon	D	A	35	knak	knap	D	A
16	boek	boek	D	A	36	stoom	stoom	D	A
17	sing	sing	D	A	37	klomp	klont	D	A
18	tas	das	D	A	38	brood	brood	D	A
19	krap	krap	D	A	39	glips	glips	D	A
20	hok	hoek	D	A	40	wang	vang	D	A

NAAM: _____ DATUM: _____

GRAAD: _____ OUDERDOM: _____ j _____ m GEBOORTEDATUM: _____

OUDITIEWE LANGTERMYNGEHEUE

2

'STRUKSIE:

es die storie teen 'n normale leestempo en moenie dramatiseer of dele rhaal nie.

DRAG:

gaan 'n storie aan jou voorlees. Luister baie mooi en probeer om alles at ek lees, te onthou. Nadat ek die storie gelees het gaan ek 'n paar vrae in jou vra. Probeer dus om alles te onthou wat ek gelees het

DIE MUISE EN DIE KAT

Drie muise woon in 'n gaatjie in Boer se huis. Daar is 'n Pappa muis, 'n Mamma muis, en 'n klein muisie. Sy naam is Wakkie. In Boer se huis bly ook 'n groot swart kat. Sy naam is Swartpiet. Swartpiet probeer altyd die muise vang.

Een oggend sê Pappa muis: "Piep-piep, my vrou - ek gaan vir ons kos soek in Boer se kombuis".

Mamma is baie bang vir nare ou Swartpiet, en sê: "Piep-piep, my man, wees tog versigtig vir Swartpiet."

Wakkie is baie honger en sê: "Piep-piep, Pappa, bring vir my asseblief kaas uit Boer se kombuis. Ek is so honger!"

Pappa muis loer uit by die gaatjie en hardloop vinnig na Boer se kombuis. Hy kry lekker kaas en brood om saam te neem vir Mamma muis en Wakkie, en pak sy sakke vol. Toe Pappa muis al amper by die gaatjie is, sien Swartpiet hom en storm op die muisie af. Maar Pappa muis is gans te vinnig vir Swartpiet en woerts! in die gaatjie is hy.

"Miaau, miaau!" sê Swartpiet kwaad. Pappa muis lag net en sê: "Piep-piep, ou kat, jy hardloop te stadig." Mamma muis sê: "Piep-piep, my man, ek is so bly jy is veilig terug!"

Wakkie sê bly: "Piep-piep! Ai, ek is so lus vir daardie kaas en brood in pappa se sak!"

Toe gaan sit die drie muise by die tafel en eet te lekker aan die kaas en brood wat Pappa muis gebring het.

2.1 LOUDITIEWE LANGTERMYNGEHEUE

OPDRAG

Onthou jy nog die storie wat ek aan die begin vir jou vertel het?

- (a) Wat was die klein muisie se naam?
- (b) Waar het die muis gewoon?
- (c) Waar wou Pappa muis gaan kos soek?
- (d) Vir wie was Mamma muis bang?
- (e) Wat wou die klein muisie graag hê om te eet?
- (f) Waarin het Pappa muis die kos gebêre?
- (g) Wat het Swartpiet gedoen toe hy vir Pappa muis sien?
- (h) Wat het Pappa muis toe gedoen?
- (i) Wat het Pappa muis vir Swartpiet gesê?
- (j) Waar het die muisie gaan sit en eet?

✓	x	RESPONS

NAAM: _____ DATUM: _____

GRAAD: _____ OUDERDOM: _____ j _____ m GEBOORTEDATUM: _____

3. LOUDITIEWE VOLGORDELIKE GEHEUE – MERKBLAD.

Onderwyser sê in volgorde, wag 'n rukkie na elke syfer/letter.
 Leerling herhaal.

	RESPONS	WEGLATINGS	INVOEGINGS	OMKERINGS
2,9				
7,9,5				
2,4,7,8				
a,b,s,m				
6,5,8,3,9				
2,4,9,1,6				
b,s,m,p,p				
t,t,4,5,a				
3,2,6,4,1				
b,l,k,m,o				
6,w,9,5,a				
2,5,4,9,6,6				
a,w,d,r,y,g				
4,7,k,1,2,8				

NAAM: _____ DATUM: _____

GRAAD: _____ OUDERDOM: _____ j _____ m GEBOORTEDATUM: _____

4. LOUDITIEWE SLUITING

4.1. Herkenning van klank-posisie

Opdrag: Waar is die "p" in "pad"? Is dit voor in die middel of agter?

Klank

p pad appel kap

b abba web bal

d word dit Eddie

f/v fiets buffel rof

g reg Wagter gee

merk as ✓			RESPONS(VERKEERD)
v	m	a	
m	a	v	
a	v	m	
v	m	a	
a	m	v	

Opdrag: Ek gaan 'n woord herhaal, maar ek gaan die eerste klank uitlaat as ek die woord die tweede keer sê. Jy moet sê watter klank uitgelaat is.. Leerkrag pas opdrag aan na aanleiding van die OPSKRIFTE

4.2. Beginklanke

verjaar (-erjaar)

dogtertjie (-ogtertjie)

toebroodjie (-oebroodjie)

televisie (-elevisie)

motorboot (-otorboot)

✓	x	RESPONS(VERKEERD)

4.3. Middelklanke

water (wa-er)

telefoon (te-efoon)

besem (be-em)

rewolwer (re-olwer)

plaashuis (plaa-huis)

✓	x	RESPONS(VERKEERD)

4.4. Eindklanke

seun (seu-)

appel (appe-)

yskas (yska-)

ketel (kete-)

boeksak (bøeksa-)

✓	x	RESPONS(VERKEERD)

4.5. Begin- en

middelklanke

piesang (-ie-ang)

vliegtuig (-lie-tuig)

sonskyn (-on-kyn)

motorkar (-otor-ar)

posbussie (-os-ussie)

✓	x	RESPONS(VERKEERD)

4.6. Middel- en eindklanke

kersvader (kers-ade-)

tafeldoek (ta-eldoe-)

reënboog (reë-boog-)

huiswerk (hui-wer-)

✓	x	RESPONS(VERKEERD)

NAAM: _____

DATUM: _____

GRAAD: _____ OUDERDOM: _____ j. _____ m.

GEBOORTEDATUM: _____

5. DEKODERING / ENKODERING

Evalueer antwoorde volgens die volgende punte Dui aan met X in die toepaslike blokkie.

- 5 Eienskappe/Vergelyking
- 4 Samestelling
- 3 Funksie
- 2 Kategorie/Klas
- 1 Addisionele inligting

Moontlike uitvalle:

Taal en lees. Foutiewe interpretasie en swak begrip.

OPDRAG

Ek gaan nou vir jou 'n paar vragies vra oor dinge wat ek nie ken nie.
Jy moet dus vir my baie mooi verduidelik sodat ek goed sal verstaan.

EVALUERING

	5	4	3	2	1
1. Wat is 'n appel?					
2. Wat is 'n kat?					
3. Wat is 'n knoop?					
4. Wat is 'n boek?					
5. Wat is 'n fiets?					
6. Wat is 'n deur?					
7. Wat is 'n polisieman?					
8. Wat is hardloop?					
9. Wat is honger?					
10. Wat is slaap?					

NAAM: _____ DATUM: _____

GRAAD: _____ OUDERDOM: _____ j _____ m GEBOORTEDATUM: _____

6. LOUDITIEWE VOOR- EN AGTERGRONDONDERSKEIDING

Leerkrag lees die sinne vir leerlinge.

VLAK 1

Maak 'n merkie vir elke "b" wat jy hoor.

Daar is baie boere in die bosveld wat met beeste en bokke boer.
Die kwaai bulle blaas as iemand naby hulle probeer kom (10)

VLAK 2

Maak 'n merkie vir elke "k" wat jy hoor.

Die kinders kan nie kom nie, want hulle het nie klaar gewerk nie.
Hulle sal nou moontlik nie kans kry om hul rakke klaar te verf nie. (10)

VLAK 3

Maak 'n merkie vir elke "t" wat jy hoor.

Die sterk tou wat oor die stroom gespan was, het gebreek toe die stormwate
daarteen vasgespoel het (10)

VLAK 4

Maak 'n merkie vir elke "a" wat jy hoor.

Die lawwe dwarrelwindjie dartel deur die blare wat op die sand lê en waai hu
sag teen die wal van die Sandrivier vas. (10)

VLAK 5

Maak 'n merkie vir elke "u" wat jy hoor.

Die uitgeputte strandjut hark hulpeloos tussen die hutte toe die bul die kudde
verlaat en rusteloos die gehuggie begin nader. (10)

VLAK 6

Maak 'n merkie vir elke "i" wat jy hoor.

Winter in die weste is 'n tyd van stilte. Wanneer die wind egter orinig deur die
bome druis, raak die wild onrustig en spits hul ore uit vrees. (10)

UV - UFS
BLOEMFONTEIN
BIBLIOTEK - LIBRARY

6.1 LOUDITIEWE VOOR- EN AGTERGRONDONDERSKEIDING

LEERLINGMERKBLAD

b

k

t

a

u

i

NAAM: _____ DATUM: _____

GRAAD: _____ OUDERDOM: _____ j _____ m GEBOORTEDATUM: _____

8 RITME

RITME TOETS 1

Instruksie:

U klap of tik bepaalde ritmepatrone buite die gesigsveld van die leerling en die leerling moet dit naboots. 'n Lang klank word weergegee deur 'n bietjie langer te wag voor die volgende klappgeluid gegee word. 'n Kort klank word weergegee deur slegs met die een hand op die ander te klap.

Opdrag:

Ek gaan aan jou 'n wysie met my hande klap en jy moet dit vir my naboots.

- (a) lank, kort, kort (klap – wag – klap – klap)
- (b) lank, lank, kort, kort
- (c) kort, lank, kort, kort
- (d) lank, kort, kort
- (e) kort, lank, kort, lank, kort

✓	X

RITME TOETS 2

Instruksie:

U klap twee ritmepatrone en die leerling moet besluit of die patrone eenders is of nie.

Opdrag:

Ek gaan met my hande twee ritmepatrone klap. Jy moet vir my sê of dit eenders klink of nie.

VOORBEELD: - - . . . WAG - - . . .
LANK LANK KORT KORT LANK LANK KORT KORT

- (a) -- wag -- lank, lank, - lank, lank
- (b) .- wag ... kort, lank, - kort, kort
- (c) .-. wag --
- (d) .-- wag --
- (e) -- wag ..-
- (f) .-. wag .-. .

✓	X

NAAM: _____) DATUM: _____

GRAAD: _____ OUDERDOM: ___ j ___ m GEBOORTEDATUM: _____

9. ANALISE

VLAK 1: (Twee-lettergrepige woorde)

Sê skoolseun Sê dit weer maar moenie

SKOOL sê nie -seun
 strykplank STRYK -plank
 sonskyn SKYN son-
 piekniek NIEK piek-
 grappig PIG grap-
 stoomboot STOOM - boot

✓	x	RESPONS

VLAK 2: (Drie lettergrepige woorde)

Sê poskantoor Sê dit weer maar moenie

pos sê nie -kantoor
 opskudding OP -skudding
 strykyster STRYK -yster
 handdoekrak RAK handdoek-
 vensterbank BANK venster-
 beraadslaag SLAAG beraad-

✓	x	RESPONS

VLAK 3: (Aanvangs- en eindklanke - enkel konsonante)

Sê koud ... Sê dit weer maar moenie

k sê nie -oud
 meet m -eet
 boog b -oog
 rym m ry-
 maag g maa-
 koud t kou-

✓	x	RESPONS

VLAK 4: (Aanvangs- en eindklanke - dubbel konsonante)

Sê klap Sê dit weer maar moenie

k sê nie -lap
 plooi p -looi
 rek t -rek
 piets s piet-
 kant t kan-
 dorp p dor-

✓	x	RESPONS

VLAK 5: (Enige klank in woorde) Sê steel Sê dit weer maar moenie

t sê nie -seel
 vloer l voer
 skrael l skrael
 klomp m klop
 mens n mes
 krimp m krip

✓	x	RESPONS

NAAM: _____ DATUM: _____

GRAAD: _____ OUDERDOM: _____ GEBOORTEDATUM: _____

10. LOUDITIEWE SINTESE

VLAKE 1 Watter woord hoor jy as ek die klanke sê

		Respons	✓	X
t - a - k	tak			
k - u - l	kul			
v - oe - r	voer			
d - eu - r	deur			
h - ui - l	huil			

VLAKE 2 Watter woord hoor jy as ek hierdie klanke sê

		Respons	✓	X
k - r - aai	kraai			
v - l - ooi	vlooi			
b - r - ing	bring			
s - pr - eeu	spreeu			

VLAKE 3

Sê	Sê dit weer met 'n	Respons	✓	X
oom	'r' vooraan - room			
uur	'd' vooraan - duur			
mee	'l' agteraan - meel			
lam	'p' agteraan - lamp			

VLAKE 4

Sê	Sê dit weer met 'n	Respons	✓	X
iemand	'n' vooraan - niemand			
rommel	't' vooraan - trommel			
vinne	'g' agteraan - vinnig			
kamer	'a' agteraan - kamera			

VLAKE 5

Sê	Sê dit weer met 'n	Respons	✓	X
las	'ng' voor die 's' - langs			
bom	'l' na die 'b' - blom			
staat	'r' na die 'st' - straat			
geraai	'd' na die 'ne' - gedraai			

NAAM: _____ DATUM: _____

GRAAD: _____ OUDERDOM: _____ GEBORTE DATUM: _____

S.M. II - TOETS VIR OUDITIEWE DISKRIMINASIE

NAAM: _____ OUDERDOM: _____ DATUM: _____

SKOOL: _____ GRAAD: _____

Moontlike spraak- of gehoorafwyking by hierdie kind waarvan u kennis dra:

Aantal foute: _____

glips	- gips	D	A	reën	- reën	A	D
kurk	- kruk	D	A	dit	- dip	D	A
draad	- draad	A	D	te	- tik	D	A
skink	- skink	A	D	gryp	- gryp	A	D
warm	- darem	D	A	soe	- soet	D	A
erg	- erf	D	A	swel	- spel	D	A
leeu	- leeu	A	D	bos	- pos	D	A
haal	- haar	D	A	geel	- geel	A	D
stil	- skil	D	A	klink	- klim	D	A
hek	- rek	D	A	deur	- duur	D	A
sterk	- sterk	A	D	laas	- haas	D	A
krag	- kras	D	A	sing	- sing	A	D
wolk	- wol	D	A	kwaai	- kwaai	A	D
spruit	- spruit	A	D	hap	- hak	D	A
fees	- wees	D	A	skeel	- steel	D	A
melk	- melk	A	D	hooi	- gooi	D	A
plaat	- plaas	D	A	boer	- boer	A	D
sous	- sou	D	A	ryp	- rys	D	A
klap	- knap	D	A	laag	- leeg	D	A
vaak	- vaak	A	D	mens	- wens	D	A
klik	- klip	D	A	skoon	- skoon	A	D
braai	- blaai	D	A	tas	- das	D	A
bas	- baas	D	A	trap	- krap	D	A
pit	- pik	D	A	bruid	- bruin	D	A
gal	- galf	D	A	speel	- speel	A	D
klomp	- klont	D	A	graan	- kraan	D	A
piets	- fiets	D	A	put	- pot	D	A
boks	- boks	A	D	niks	- niks	A	D
spot	- spog	D	A	hik	- hoek	D	A
bang	- wang	D	A	jag	- jig	D	A

Posbus 94
Luckhoff ,
9982

Tel.nr. 053-2060140 of selnr. 0823395489

Datum:.....

Geagte

VERSOEK OM U SAMEWERKING RAKENDE BEOOGDE NAVORSING

Ek is tans 'n ingeskrewe student vir die graad M.Ed. in die Departement Psigo-Opvoedkunde aan die Universiteit van die Vrystaat. As deel van my empiriese studie beoog ek om onder andere navorsing te doen aan die Luckhoff Gekombineerde Skool oor die invloed van alkoholgebruik of die oormatige gebruik van alkohol deur ouers op die akademiese prestasie van die kinders van sulke ouers. As teikengroep in my ondersoek beoog ek om slegs graad 4 tot 6-leerders aan dié betrokke skool te betrek.

As deel van hierdie ondersoek is ek afhanklik van die samewerking van die ouers van hierdie betrokke leerders, want slegs u kan my van die verlangde inligting voorsien. Om dan hierdie belangrike inligting te bekom, word u vriendelik versoek om die meegaande vraelys so eerlik en korrek as moontlik te voltooi. U hoef nie u naam te verstrek nie; u identiteit sal dus geensins bekend gemaak word nie. Die inligting sal in alle geval met die hoogste vertroulikheid hanteer word. Dit behoort u nie langer as 15 minute te neem om die vraelys te voltooi nie.

Daar sal geensins gediskrimineer word teen enige deelnemer aan hierdie ondersoek nie of geen leerder of ouer sal enigsins daardeur benadeel word nie; intendeel die doel van die studie is om die probleem aan te spreek tot voordeel en wélvaart van u kinders, want met die verlangde inligting, sal daar aanbevelings gemaak kan word tot moontlike oplossing van hierdie ernstige probleem.

Na voltooiing van die vraelys word u versoek dit in die ingeslote geadresseerde koevert aan my terug te stuur. Indien u enige vrae het of probleme met die vraelys ervaar, is u welkom om my by een van die bovermelde telefoonnommers te skakel. Op aanvraag sal ek u na afhandeling van die studie ook kan voorsien van die uitkoms van die bepaalde navorsing.

U bereidwillige samewerking word hoog op prys gestel. By voorbaat baie dankie.

Die uwe

.....
René Joubert

VRAELYS AAN OUERS VAN GRAAD 4 TOT 6-LEERDERS

U, as ouer van 'n leerder in graad 4, 5 of 6, word vriendelik versoek om die meegaande vraelys so eerlik en korrek as moontlik te voltooi. Hierdie vraelys is 'n navorsingsvraelys en NIE 'n toets nie. Daar is geen regte of verkeerde antwoorde nie; ons verlang slegs u mening en eerlike antwoorde.

DOEL VAN DIE VRAELYS

Die doel van die vraelys is om inligting te versamel vir 'n ondersoek oor die invloed van ouers se alkoholgebruik op die akademiese prestasie van hul kinders in graad 4 tot 6.

INSTRUKSIES

Volg asseblief die volgende instruksies ten opsigte van die voltooiing van die vraelys:

1. Beantwoord al die vrae in die vraelys so eerlik en korrek as moontlik
2. Lees elke vraag aandagtig deur en beantwoord die vraag deur 'n regmerk in die toepaslike blokkie te maak. Geen merkies moet in die heel regterkantste blokkies gemaak word nie – dit is vir amptelike gebruik.
3. Die vraelys moet anoniem beantwoord word, met ander woorde u hoef nie u naam te verstrek nie. Die antwoorde sal in elk geval uiters vertroulik hanteer word.
4. Indien enige vraag vir u onduidelik is, of indien u meer inligting wil bekom, kan u die navorsers by een van die telefoonnommers wat in die begeleidende brief verskaf is, skakel en u probleem sal opgelos word.
5. Verstrek die datum waarop u die vraelys voltooi het, in die volgende blokkie

Datum:

VRAELYS AAN DIE VADER

AMPTELIKE GEBRUIK

1	2

1. BIOGRAFIESE DATA

1.1 Dorp waar woonagtig

--

3	
---	--

1.2 Ek is die vader van 'n leerder in

Graad 4	
Graad 5	
Graad 6	

4	
---	--

1.3 Taalmedium

Afrikaans	
Engels	
Xhosa	
Ander Spesifiseer:	

5	
---	--

1.4 Ouderdom

20 - 30 jaar	
31 - 40 jaar	
41 - 50 jaar	
51 - 60 jaar	
Ouer as 60 jaar	

6	
---	--

1.5 Vrae in verband met u beroep

1.5.1 Aard van u pos/beroep

Permanent ('n vaste werk)	
Tydelik	
Stukwerk (doen "piece jobs")	

7	
---	--

1.5.2 Indien u 'n vaste betrekking beklee dui die volgende aan:

8	9

Plaaswerker		Boer	
Waterwese		Munisipaliteit	
Opsigter		Senwes	
Polisiediens		Onderwyser	
Staatsdiens		GWK	
Bouer		Enige ander beroep	
		Spesifiseer:	

1.5.3 Hoe lank beklee u die beroep?

10	
----	--

1 – 19 jaar	
20 - 30 jaar	
31 - 40 jaar	
41 - 50 jaar	
51 - 60 jaar	
Ouer as 60 jaar	

1.5.4 Hoeveel beroepe het u die afgelope jaar beklee?

11	
----	--

1	
2	
3	
4	
5 of meer	
Spesifiseer:	

1.6 Huwelikstatus:

12	
----	--

Getroud	
Ongetroud	
Geskei	
Bly saam	
Wewenaar	
Ander	
Spesifiseer:	

1.7 Hoeveel lede is in u gesin:

13	
----	--

1 – 5	
6 – 10	
11 – 15	
16 – 20	
21 en meer	

2. VRAE RAKENDE ALKOHOLGEBRUIK

2.1 Gebruik u enige alkohol?

14	
----	--

Ja	
Nee	

Indien u JA geantwoord het op bogenoemde vraag. Beantwoord die volgende vrae:

2.2 Is daar enige alkohol in u huis beskikbaar?

15	
----	--

Baie gereeld	
Gereeld	
Soms	
Baie selde	
Ander Spesifiseer:	

2.3 Hoeveel van u maandelikse inkomste skat u, spandeer u aan alkohol?

16	
----	--

My hele salaris	
'n Driekwart van my salaris	
Die helfte van my salaris	
'n Kwart van my salaris	
Ander Spesifiseer:	

2.4 Hoe gereeld gebruik u alcohol?

17

2.4.1 Af en toe

Indien af en toe gebruik, dui aan hoe dikwels:

18

2.4.2 Slegs naweke

Indien slegs naweke, dui aan:

19

20

1 – 10 keer	☐
11 – 20 keer	☐
21 – 30 keer	☐
meer	☐

2.4.3 Daaglik

Indien daaglik, dui aan:

21

22

1 keer per dag	☐
2 keer per dag	☐
3 keer per dag	☐
meer	☐

2.4.4 Wekelijks

23

Indien wekelijks, dui aan:

24

1 – 5 keer per week	
6 – 10 keer per week	
11 – 20 keer per week	
meer	

2.4.5 Maandelijks

25

Indien maandelijks, dui aan:

26

1 – 10 keer per maand	
11 – 20 keer per maand	
21 – 30 keer per maand	
meer	

2.5 Hoeveel alcohol gebruik u per dag?

27

$\frac{1}{2}$ - 1 liter per dag	
1 – 2 liter per dag	
2 – 3 liter per dag	
3 – 4 liter per dag	
5 of meer liter per dag	

2.6 Hoeveel alcohol gebruik u per week?

28

$\frac{1}{2}$ - 1 liter per week	
1 – 2 liter per week	
2 – 3 liter per week	
3 – 4 liter per week	
5 of meer liter per week	

2.7 Hoeveel alcohol gebruik u per maand?

29

½ - 1 liter per maand	
1 – 2 liter per maand	
2 – 3 liter per maand	
3 – 4 liter per maand	
5 of meer liter per maand	

2.8 Maak u enige vorm van alcoholiese drank self tuis. (bv. "vaalpap")

30

Ja	<input type="text"/>
Nee	<input type="text"/>

Indien "ja", dui aan:

31

Baie gereeld	<input type="text"/>
Gereeld	<input type="text"/>
Soms	<input type="text"/>
Baie selde	<input type="text"/>
Ander Spesifiseer:	<input type="text"/>

2.9 Word u kinders toegelaat om van hierdie alcoholiese drank te gebruik?

32

Ja	<input type="text"/>
Nee	<input type="text"/>

Indien "ja", dui aan:

33

Baie gereeld	<input type="text"/>
Gereeld	<input type="text"/>
Soms	<input type="text"/>
Baie selde	<input type="text"/>
Ander Spesifiseer:	<input type="text"/>

2.10 Sal u die gebruik van alkohol maklik kan staak?

34

Ja	<input type="text"/>
Nee	<input type="text"/>

Indien "ja", dui aan:

35	
----	--

Baie maklik	
Maklik	
Moeilik	
Baie moeilik	
Glad nie	

2.11 Vrae rakende die moontlike gevolge van u alkoholgebruik/misbruik.

2.11.1 Het u 'n kind of kinders wat met enige abnormaliteite of afwykings gebore is?

36	
----	--

Ja	
Nee	

Indien "ja", spesifiseer:

--

37	38

2.11.2 Dink u dat u alkoholgebruik 'n invloed het op u gesin?

39	
----	--

Ja	
Nee	

Indien "ja", dui aan:

Baie gereeld	
Gereeld	
Soms	
Baie selde	
Ander	
Spesifiseer:	

40	
----	--

2.11.3 Ontstaan daar dikwels rusies in u gesin terwyl u onder die invloed van alkohol is?

41	
----	--

Ja	
Nee	

Indien "ja", dui aan:

42

Baie gereeld	
Gereeld	
Soms	
Baie selde	
Ander Spesifiseer:	

2.12 Die volgende vrae het betrekking op u kind se rol in die huis op weksdae gedurende die skoolkwartale:

2.12.1 Help u u kind smiddae met huiswerk?

43

Ja	
Nee	

Indien "ja", dui aan:

44

Baie gereeld	
Gereeld	
Soms	
Baie selde	
Ander Spesifiseer:	

2.12.2 Hoeveel tyd word in die middae spandeer aan u kind se huiswerk?

45

Geen	
½ - 1 uur	
1 - 2 ure	
2 - 3 ure	
meer as 3 ure	

2.12.3 Moet u kind u daaglikse help met take in en om die huis?

46

Ja	
Nee	

Indien "ja", dui aan:

47

Baie gereeld	
Gereeld	
Soms	
Baie selde	
Ander Spesifiseer:	

2.12.4 Gebruik u u kind om om te sien na ander lede van die gesin?

48

Ja	
Nee	

Indien "ja", dui aan:

49

Baie gereeld	
Gereeld	
Soms	
Baie selde	
Ander Spesifiseer:	

2.12.5 Is daar 'n vaste roetine in u huis (bv. definitiewe etenstyd, slaaptyd, opstaantyd, ens.)?

50

Ja	
Nee	

Indien "ja", dui aan:

51

Beslis/altyd	
Soms	
Glad nie/nooit	
Ander Spesifiseer	

2.12.6 Hoe laat gaan slaap u kind saans?

52

Tussen 6 – 7 uur	
Tussen 7 – 8 uur	
Tussen 8 – 9 uur	
Tussen 9 – 10 uur	
Later as 10 uur Spesifiseer:	

2.12.7 Hoe laat staan u kind soggens op?

53	
----	--

Tussen 6 – 7 uur	
Tussen 7 – 8 uur	
Tussen 8 – 9 uur	
Tussen 9 – 10 uur	
Later as 10 uur	
Spesifiseer:	

2.12 Het u al ooit enige kriminele oortreding begaan?

54	
----	--

Ja	
Nee	

Indien "ja", spesifiseer:

--

55	56

57	58

Posbus 94
Luckhoff .
9982

Tel.nr. 053-2060140 of selnr. 0823395489

Datum:.....

Geagte

VERSOEK OM U SAMEWERKING RAKENDE BEOOGDE NAVORSING

Ek is tans 'n ingeskrewe student vir die graad M.Ed. in die Departement Psigo-Opvoedkunde aan die Universiteit van die Vrystaat. As deel van my empiriese studie beoog ek om onder andere navorsing te doen aan die Luckhoff Gekombineerde Skool oor die invloed van alkoholgebruik of die oormatige gebruik van alkohol deur ouers op die akademiese prestasie van die kinders van sulke ouers. As teikengroep in my ondersoek beoog ek om slegs graad 4 tot 6-leerders aan dié betrokke skool te betrek.

As deel van hierdie ondersoek is ek afhanklik van die samewerking van die ouers van hierdie betrokke leerders, want slegs u kan my van die verlangde inligting voorsien. Om dan hierdie belangrike inligting te bekom, word u vriendelik verspék om die meegaande vraelys so eerlik en korrek as moontlik te voltooi. U hoef nie u naam te verstrek nie; u identiteit sal dus geensins bekend gemaak word nie. Die inligting sal in alle geval met die hoogste vertroulikheid hanteer word. Dit behoort u nie langer as 15 minute te neem om die vraelys te voltooi nie.

Daar sal geensins gediskrimineer word teen enige deelnemer aan hierdie ondersoek nie of geen leerder of ouer sal enigsins daardeur benadeel word nie; intendeel die doel van die studie is om die probleem aan te spreek tot voordeel en welvaart van u kinders, want met die verlangde inligting, sal daar aanbevelings gemaak kan word tot moontlike oplossing van hierdie ernstige probleem.

Na voltooiing van die vraelys word u versoek dit in die ingeslote geadresseerde koevert aan my terug te stuur. Indien u enige vrae het of probleme met die vraelys ervaar, is u welkom om my by een van die bovermelde telefoonnummers te skakel. Op aanvraag sal ek u na afhandeling van die studie ook kan voorsien van die uitkoms van die bepaalde navorsing.

U bereidwillige samewerking word hoog op prys gestel. By voorbaat baie dankie.

Die uwe

.....
René Joubert

VRAELYS AAN OUERS VAN GRAAD 4 TOT 6-LEERDERS

U, as ouer van 'n leerder in graad 4, 5 of 6, word vriendelik versoek om die meegaande vraelys so eerlik en korrek as moontlik te voltooi. Hierdie vraelys is 'n navorsingsvraelys en NIE 'n toets nie. Daar is geen regte of verkeerde antwoorde nie; ons verlang slegs u mening en eerlike antwoorde.

DOEL VAN DIE VRAELYS

Die doel van die vraelys is om inligting te versamel vir 'n ondersoek oor die invloed van ouers se alkoholgebruik op die akademiese prestasie van hul kinders in graad 4 tot 6.

INSTRUKSIES

Volg asseblief die volgende instruksies ten opsigte van die voltooiing van die vraelys:

1. Beantwoord al die vrae in die vraelys so eerlik en korrek as moontlik
2. Lees elke vraag aandagtig deur en beantwoord die vraag deur 'n regmerkje in die toepaslike blokkie te maak. Geen merkies moet in die heel regterkantste blokkies gemaak word nie – dit is vir amptelike gebruik.
3. Die vraelys moet anoniem beantwoord word, met ander woorde u hoef nie u naam te verstrek nie. Die antwoorde sal in elk geval uiters vertroulik hanteer word.
4. Indien enige vraag vir u onduidelik is, of indien u meer inligting wil bekom, kan u die navorser by een van die telefoonnommers wat in die begeleidende brief verskaf is, skakel en u probleem sal opgelos word.
5. Verstrek die datum waarop u die vraelys voltooi het, in die volgende blokkie

Datum:

VRAELYS AAN DIE MOEDER

AMPTELIKE

GEBRUIK

1	2

1. BIOGRAFIESE DATA

1.1 Dorp waar woonagtig

--

3	
---	--

1.2

Graad 4	
Graad 5	
Graad 6	

Ek is die moeder van 'n leerder in

4	
---	--

1.3 Taalmedium

Afrikaans	
Engels	
Xhosa	
Ander Spesifiseer:	

5	
---	--

1.4 Ouderdom

20 - 30 jaar	
31 - 40 jaar	
41 - 50 jaar	
51 - 60 jaar	
Ouer as 60 jaar	

6	
---	--

1.5 Vrae in verband met u beroep

1.5.1 Aard van u pos/beroep

Permanent ('n vaste werk)	
Tydelik	
Stukwerk (doen "piece jobs")	

7	
---	--

1.5.2 Indien u 'n vaste betrekking beklee dui die volgende aan:

8	9

Huiswerker		Skoonmaker	
Huisvrou		Onderwyseres	
Toesighouer		Munisipaliteit	
Polisiediens		GWK	
Staatsdiens		Enige ander beroep:	
Klerk		Spesifiseer:	

1.5.3 Hoe lank beklee u die beroep?

10	
----	--

1 - 19 jaar	
20 - 30 jaar	
31 - 40 jaar	
41 - 50 jaar	
51 - 60 jaar	
Ouer as 60 jaar	

1.5.4 Hoeveel beroepe het u die afgelope jaar beklee?

11	
----	--

1	
2	
3	
4	
5 of meer	
Spesifiseer:	

1.6 Huwelikstatus:

12	
----	--

Getroud	
Ongetroud	
Geskei	
Bly saam	
Wewenaar	
Ander	
Spesifiseer:	

1.7 Hoeveel lede is in u gesin:

13

1 – 5	
6 – 10	
11 – 15	
16 – 20	
21 en meer	

2. VRAE RAKENDE ALKOHOLGEBRUIK

2.1 Gebruik u enige alkohol?

14

Ja	
Nee	

Indien u JA geantwoord het op bogenoemde vraag. Beantwoord die volgende vrae:

2.2 Is daar enige alkohol in u huis beskikbaar?

15

Baie gereeld	
Gereeld	
Soms	
Baie selde	
Ander Spesifiseer:	

2.3 Hoeveel van u maandelikse inkomste skat u, spandeer u aan alkohol?

16

My hele salaris	
'n Driekwart van my salaris	
Die helfte van my salaris	
'n Kwart van my salaris	
Ander Spesifiseer:	

2.4 Hoe gereeld gebruik u alcohol?

17

2.4.1 Af en toe

Indien af en toe gebruik, dui aan hoe dikwels:

18

2.4.2 Slegs naweke

Indien slegs naweke, dui aan:

19

1 – 10 keer	<input type="text"/>
11 – 20 keer	<input type="text"/>
21 – 30 keer	<input type="text"/>
meer	<input type="text"/>

20

2.4.3 Daaglik

Indien daaglik, dui aan:

21

1 keer per dag	<input type="text"/>
2 keer per dag	<input type="text"/>
3 keer per dag	<input type="text"/>
meer	<input type="text"/>

22

2.4.4 Weeklik

23

Indien wekelijks, dui aan:

24

1 – 5 keer per week	☐
6 – 10 keer per week	☐
11 – 20 keer per week	☐
meer	☐

2.4.5 Maandelijks

25

Indien maandelijks, dui aan:

26

1 – 10 keer per maand	☐
11 – 20 keer per maand	☐
21 – 30 keer per maand	☐
meer	☐

2.5 Hoeveel alcohol gebruik u per dag?

27

$\frac{1}{2}$ - 1 liter per dag	☐
1 – 2 liter per dag	☐
2 – 3 liter per dag	☐
3 – 4 liter per dag	☐
5 of meer liter per dag	☐

2.6 Hoeveel alcohol gebruik u per week?

28

$\frac{1}{2}$ - 1 liter per week	☐
1 – 2 liter per week	☐
2 – 3 liter per week	☐
3 – 4 liter per week	☐
5 of meer liter per week	☐

2.7 Hoeveel alcohol gebruik u per maand?

29

½ - 1 liter per maand	
1 - 2 liter per maand	
2 - 3 liter per maand	
3 - 4 liter per maand	
5 of meer liter per maand	

2.8 Maak u enige vorm van alkoholiese drank self tuis. (bv. "vaalpap")?

30

Ja	☐
Nee	☐

Indien "ja", dui aan:

31

Baie gereeld	☐
Gereeld	☐
Soms	☐
Baie selde	☐
Ander Spesifiseer:	☐

2.9 Word u kinders toegelaat om van hierdie alkoholiese drank gebruik te maak?

32

Ja	☐
Nee	☐

Indien "ja", dui aan:

33

Baie gereeld	☐
Gereeld	☐
Soms	☐
Baie selde	☐
Ander Spesifiseer:	☐

2.10 Sal u die gebruik van alkohol maklik kan staak?

34

Ja	☐
Nee	☐

Indien "ja", dui aan:

35	
----	--

Baie maklik	
Maklik	
Moeilik	
Baie moeilik	
Glad nie	

2.11 Vrae rakende die moontlike gevolge van u alkoholgebruik/misbruik.

2.11.1 Het u 'n kind of kinders wat met enige abnormaliteite of afwykings gebore is?

36	
----	--

Ja	
Nee	

Indien "ja", spesifiseer:

--

37	38

2.11.2 Dink u dat u alkoholgebruik 'n invloed het op u gesin?

39	
----	--

Ja	
Nee	

Indien "ja", dui aan:

--

40	41

2.11.3 Ontstaan daar rusies in u gesin terwyl u onder die invloed van alkohol is?

42	
----	--

Ja	
Nee	

Indien "ja", dui aan:

--

43

Baie gereeld	
Gereeld	
Soms	
Baie selde	
Ander	
Spesifiseer:	

2.11.4 Het u enige alkohol gebruik tydens u swangerskap?

Ja	
Nee	

44

Indien "ja", dui aan:

45

Baie gereeld	
Gereeld	
Soms	
Baie selde	
Ander	
Spesifiseer:	

2.11.5 Op hoeveel maande is u baba gebore?

46

5 maande	
6 maande	
7 maande	
8 maande	
9 maande	

2.11.6 Het u enige komplikasies tydens geboorte van u kind/kinders ondervind?

47 48

Ja	
Nee	

Indien "ja", spesifiseer:

--

2.12 Die volgende vrae het betrekking op u kind se rol in die huis op weksdae gedurende die skoolkwartaal:

2.12.1 Help u u kind smiddae met huiswerk?

49

Ja	☐
Nee	☐

Indien "ja", dui aan:

50

Baie gereeld	☐
Gereeld	☐
Soms	☐
Baie selde	☐
Ander Spesifiseer:	☐

2.12.2 Hoeveel tyd word in die middag spandeer aan u kind se huiswerk?

51

Geen	☐
½ - 1 uur	☐
1 - 2 ure	☐
2 - 3 ure	☐
meer as 3 ure	☐

2.12.3 Moet u kind u daaglikse help met take in en om die huis?

52

Ja	☐
Nee	☐

Indien "ja", dui aan:

53

Baie gereeld	
Gereeld	
Soms	
Baie selde	
Ander Spesifiseer:	

2.12.4 Gebruik u u kind om om te sien na ander lede van die gesin?

54

Ja	
Nee	

Indien "ja", dui aan:

55

Baie gereeld	
Gereeld	
Soms	
Baie selde	
Ander Spesifiseer:	

2.12.5 Is daar 'n vaste roetine in u huis (bv. definitiewe etenstyd, slaap tyd, opstaantyd, ens.)?

56

Ja	
Nee	

Indien "ja", dui aan:

57

Beslis/altyd	
Soms	
Glad nie/nooit	
Ander Spesifiseer	

2.12.6 Hoe laat gaan slaap u kind saans?

58	
----	--

Tussen 6 – 7 uur	
Tussen 7 – 8 uur	
Tussen 8 – 9 uur	
Tussen 9 – 10 uur	
Later as 10 uur	
Spesifiseer:	

2.12.7 Hoe laat staan u kind soggens op?

59	
----	--

Tussen 6 – 7 uur	
Tussen 7 – 8 uur	
Tussen 8 – 9 uur	
Tussen 9 – 10 uur	
Later as 10 uur	
Spesifiseer:	

2.13 Het u al ooit enige kriminele oortreding begaan?

60	
----	--

Ja	
Nee	

Indien "ja", spesifiseer:

--

63	64

65	66

VRAELYS AAN GRAAD 4 – 6 LEERDERS

Die meegaande vraelys moet so eerlik en korrek as moontlik voltooi word. Die vraelys is 'n navorsingslys en NIE 'n toets nie. Daar is geen regte of verkeerde antwoorde nie. Ons verlang net jou mening en eerlike antwoorde.

DOEL VAN DIE VRAELYS

Die doel van die vraelys is om inligting te versamel vir 'n ondersoek oor die invloed van ouers se alkoholgebruik op die akademiese prestasie van hul kinders in graad 4 tot 6.

INSTRUKSIES

Volg asseblief die volgende instruksies ten opsigte van die voltooiing van die vraelys:

1. Beantwoord al die vrae in die vraelys so eerlik en korrek as moontlik.
2. Lees elke vraag aandagtig deur en beantwoord die vraag deur 'n regmerkies in die toepaslike blokkie te maak. Geen merkies moet in die heel regterkantste blokkies gemaak word nie – dit is vir amptelike gebruik.
3. Jy moet nie jou naam op die vraelys skryf nie. Al die antwoorde sal as vertroulik hanteer word.
4. Indien enige vraag onduidelik is, of indien u meer inligting wil bekom, kan jy die navorser kontak.
5. Verstrek asseblief die datum waarop jy die vraelys voltooi het, in die volgende blokkie.

VRAELYS AAN DIE KIND

AMPTELIKE GEBRUIK

1	2

1. BIOGRAFIESE DATA

1.1 Dorp waar woonagtig

--

3	
---	--

1.2 Ek is in:

Graad 4	
Graad 5	
Graad 6	

4	
---	--

1.3 Taalmedium

Afrikaans	
Engels	
Xhosa	
Ander Spesifiseer:	

5	
---	--

1.4 Ouderdom

9 jaar	
10 jaar	
11 jaar	
12 jaar	
Ouer as 12 jaar	

6	
---	--

2. INLIGTING OOR JOU OUERS:

2.1 Beroep van vader:

2.1.1 Jou vader se pos/beroep:

7	
---	--

Permanent ('n vaste werk)	
Tydelik	
Stukwerk (doen "piece jobs")	

2.1.2 Indien jou vader 'n vaste betrekking beklee dui die volgende aan:

8	9

Plaaswerker		Boer	
Waterwese		Munisipaliteit	
Opsigter		Senwes	
Polisiediens		Onderwyser	
Staatsdiens		GWK	
Bouer		Enige ander beroep Spesifiseer:	

2.2 Beroep van moeder:

2.2.1 Moeder se pos/beroep

10	
----	--

Permanent ('n vaste werk)	
Tydelik	
Stukwerk (doen "piece jobs")	

2.2.2 Indien jou moeder 'n vaste betrekking beklee dui die volgende aan:

11	12

Huiswerker		Skoonmaker	
Huisvrou		Onderwyseres	
Toesighouer		Munisipaliteit	
Polisiediens		GWK	
Staatsdiens		Enige ander beroep:	
Klerk		Spesifiseer:	

2.3 Huwelikstatus van jou ouers:

13

Getroud	
Ongetroud	
Geskei	
Bly saam	
Wewenaar	
Ander Spesifiseer:	

2.4 Hoeveel lede is daar in u gesin?

14

1 – 5	
6 – 10	
11 – 15	
16 – 20	
21 en meer	

3. VRAE RAKENDE ALKOHOLGEBRUIK IN JOU GESIN:

3.1 Is daar enige alkohol in julle huis beskikbaar?

15

Ja	
Nee	

Indien jy JA geantwoord het op bogenoemde vraag. Beantwoord die volgende vrae:

16

Baie gereeld	
Gereeld	
Soms	
Baie selde	
Ander Spesifiseer:	

3.2 Word jy en jou gesin beïnvloed deur die gebruik van alkohol deur jou ouer/ouers?

17

Ja	
----	--

Nee	
-----	--

Indien jy JA geantwoord het op bogenoemde vraag. Beantwoord die volgende vrae:

18	
----	--

Baie gereeld	
Gereeld	
Soms	
Baie selde	
Ander Spesifiseer:	

3.3 Onstaan daar rusies in jou gesin terwyl jou ouer/ouers onder die invloed van alkohol is?

19	
----	--

Ja	
Nee	

Indien jy JA geantwoord het op bogenoemde vraag. Beantwoord die volgende vrae:

20	
----	--

Baie gereeld	
Gereeld	
Soms	
Baie selde	
Ander Spesifiseer:	

3.4 Word daar enige alkoholiese drank in julle huis gemaak soos "vaalpap"?

21	
----	--

Ja	
Nee	

Indien u JA geantwoord het op bogenoemde vraag, beantwoord die volgende vraag.

22	
----	--

Baie gereeld	
Gereeld	
Soms	
Baie selde	
Ander	

Spesifiseer:

3.5 Word die kinders in die huis toegelaat om van hierdie "vaalpap" te drink? 23

Ja	<input type="text"/>
Nee	<input type="text"/>

Indien u JA geantwoord het op bogenoemde vraag. Beantwoord die volgende vraag: 24

Baie gereeld	<input type="text"/>
Gereeld	<input type="text"/>
Soms	<input type="text"/>
Baie selde	<input type="text"/>
Ander	<input type="text"/>
Spesifiseer:	<input type="text"/>

4. Die volgende vrae het betrekking op jou, gedurende weksdae in die skoolkwartaal:

4.1 Help jou ouers jou smiddae met huiswerk? 25

Ja	<input type="text"/>
Nee	<input type="text"/>

Indien ja, beantwoord die volgende: 26

Baie gereeld	<input type="text"/>
Gereeld	<input type="text"/>
Soms	<input type="text"/>
Baie selde	<input type="text"/>
Ander	<input type="text"/>
Spesifiseer:	<input type="text"/>

4.2 Hoeveel tyd word in die middag spandeer aan jou huiswerk? 27

Geen	<input type="text"/>
½ - 1 uur	<input type="text"/>
1 - 2 ure	<input type="text"/>
2 - 3 ure	<input type="text"/>
meer as 3 ure	<input type="text"/>

4.3 Moet jy daaglik help met take in en om die huis?

28

Ja	☐
Nee	☐

Indien "ja", dui aan

29

Baie gereeld	☐
Gereeld	☐
Soms	☐
Baie selde	☐
Ander	☐
Spesifiseer:	☐

4.4 Moet jy in die middag as jy van die skool af kom, na ander kinders in julle gesin kyk?

30

Ja	☐
Nee	☐

Indien "ja", dui aan:

31

Baie gereeld	☐
Gereeld	☐
Soms	☐
Baie selde	☐
Ander	☐
Spesifiseer:	☐

4.5 Is daar 'n vaste roetine in jou huis (bv. definitiewe etenstyd, slaap tyd, opstaantyd, ens.)?

32

Ja	☐
Nee	☐

Indien "ja", dui aan:

33

Beslis/altyd	☐
Soms	☐
Glad nie/nooit	☐

Ander Spesifiseer	
----------------------	--

4.6 Hoe laat gaan slaap jy saans?

34	
----	--

Tussen 6 – 7 uur	
Tussen 7 – 8 uur	
Tussen 8 – 9 uur	
Tussen 9 – 10 uur	
Later as 10 uur Spesifiseer:	

4.7 Hoe laat staan jy soggens op?

35	
----	--

Tussen 6 – 7 uur	
Tussen 7 – 8 uur	
Tussen 8 – 9 uur	
Tussen 9 – 10 uur	
Later as 10 uur Spesifiseer:	

4.8 Het jy al ooit enige kriminele oortreding begaan?

36	
----	--

Ja	
Nee	

Indien "ja", spesifiseer:

--

37	38

39	40

BYLAE K

Posbus 94
Luckhoff
9982

Tel.nr. 053-2060140 of selnr. 0823395489

Datum:.....

Geagte

VERSOEK OM U SAMEWERKING RAKENDE BEOOGDE NAVORSING

Ek is tans 'n ingeskrewe student vir die graad M.Ed. in die Departement Psigo-Opvoedkunde aan die Universiteit van die Vrystaat. As deel van my empiriese studie beoog ek om onder andere navorsing te doen aan die Luckhoff Gekombineerde Skool oor die invloed van alkoholgebruik of die oormatige gebruik van alkohol deur ouers op die akademiese prestasie van die kinders van sulke ouers. As teikengroep in my ondersoek beoog ek om slegs graad 4 tot 6-leerders aan dié betrokke skool te betrek.

As deel van hierdie ondersoek is ek afhanklik van die samewerking van die ouers en onderwysers van hierdie betrokke leerders, want slegs u kan my van die verlangde inligting voorsien. Om dan hierdie belangrike inligting te bekom, word u vriendelik versoek om die meegaande vraelys so eerlik en korrek as moontlik te voltooi. U hoef nie u naam te verstrek nie; u identiteit sal dus geensins bekend gemaak word nie. Die inligting sal in alle geval met die hoogste vertroulikheid hanteer word. Dit behoort u nie langer as 15 minute te neem om die vraelys te voltooi nie.

Daar sal geensins gediskrimineer word teen enige deelnemer aan hierdie ondersoek nie of geen leerder, ouer of onderwyser sal enigsins daardeur benadeel word nie; intendeel die doel van die studie is om die probleem aan te spreek tot voordeel en welvaart van die kinders, want met die verlangde inligting, sal daar aanbevelings gemaak kan word tot moontlike oplossing van hierdie ernstige probleem.

Na voltooiing van die vraelys word u versoek om dit in die koevert aan my terug te gee. Indien u enige vrae het of probleme met die vraelys ervaar, is u welkom om my by een van die bovermelde telefoonnommers te skakel. Op aanvraag sal ek u na afhandeling van die studie ook kan voorsien van die uitkoms van die bepaalde navorsing.

U bereidwillige samewerking word hoog op prys gestel. By voorbaat baie dankie.

Die uwe

.....
René Joubert

VRAELYS AAN ONDERWYSERS VAN GRAAD 4 TOT 6- LEERDERS

U, as onderwyser van 'n leerder in graad 4, 5 of 6, word vriendelik versoek om die meegaande vraelys so eerlik en korrek as moontlik te voltooi. Hierdie vraelys is 'n navorsingsvraelys en NIE 'n toets nie. Daar is geen regte of verkeerde antwoorde nie; ons veriang slegs u mening en eerlike antwoorde.

DOEL VAN DIE VRAELYS

Die doel van die vraelys is om inligting te versamel vir 'n ondersoek oor die invloed van ouers se alkoholgebruik op die akademiese prestasie van hul kinders in graad 4 tot 6.

INSTRUKSIES

Volg asseblief die volgende instruksies ten opsigte van die voltooiing van die vraelys:

1. Beantwoord al die vrae in die vraelys so eerlik en korrek as moontlik
2. Lees elke vraag aandagtig deur en beantwoord die vraag deur 'n regmerk in die toepaslike blokkie te maak. Geen merkies moet in die heel regterkantste blokkies gemaak word nie – dit is vir amptelike gebruik.
3. Die vraelys moet anoniem beantwoord word, met ander woorde u hoef nie u naam te verstrek nie. Die antwoorde sal in elk geval uiters vertroulik hanteer word.
4. Indien enige vraag vir u onduidelik is, of indien u meer inligting wil bekom, kan u die navorser by een van die telefoonnommers wat in die begeleidende brief verskaf is, skakel en u probleem sal opgelos word.
5. Verstrek die datum waarop u die vraelys voltooi het, in die volgende blokkie

Datum:

MERK DIE TOEPASLIKE BLOKKIE:

**AMPTELIKE
GEBRUIK**

1	2

**1. HUISLIKE OMSTANDIGHEDE/SOSIALE AGTERGROND VAN
LEERDERS:**

1.1 Die ouers van die leerder is:

3	
---	--

Getroud		Woon saam	
Geskei		Hertrou	
Stiefvader		Stiefmoeder	
Moeder oorlede		Vader oorlede	

1.2 Leerder woon gedurende skoolkwartale by:

4	
---	--

Albei ouers		Moeder	
Vader		Pleegsorg	
Grootouers		Alleen	
By familie		Ander: Spesifiseer:	

1.3 Fisiese voorkoms van leerder:

5	
---	--

Goed versorg	
Soms versorg	
Verwaarloos	

1.4 Dissipline:

6	
---	--

Geborge/veilige huis		Ongestruktureerde huis	
Outokratiese dissipline		Baie min dissipline	
Manipulerend/dominerend		Geen dissipline	

1.5 Mishandeling:

7

Fisiese mishandeling kom voor	
Tekens van aanranding	
Gebrek aan basiese behoeftes	
Emosionele mishandeling	

1.6 Hoe sal u die ouers se houding teenoor die skool beskryf?

8

Bevredigend	
Vyandig	
Onverskillig	
Inkonsekwent	
Laks	
Toegeeflik	

1.7 Is daar enige ander gestremde kinders in die gesin?

9

Ja	Nee

Indien "ja", spesifiseer:

10 11

2. SKOLASTIESE VORDERING VAN LEERDER

2.1 Hoe sal u die volgende aspekte van die kind evalueer. Merk slegs die die toepaslike blokkie.

2.1.1 Taalgebruik

12

Uitstekend	
Baie goed	
Gemiddeld	
Onder Gemiddeld	
Swak	

2.1.2 Kommunikasie

13

Uitstekend	
Baie goed	
Gemiddeld	
Onder Gemiddeld	
Swak	

2.1.3 Lees

14

Uitstekend	
Baie goed	
Gemiddeld	
Onder Gemiddeld	
Swak	

2.1.4 Spelling

15

Uitstekend	
Baie goed	
Gemiddeld	
Onder Gemiddeld	
Swak	

2.1.5 Leesspoed

16

Uitstekend	
Baie goed	
Gemiddeld	
Onder Gemiddeld	
Swak	

2.1.6 Leesbegrip

17

Uitstekend	
Baie goed	
Gemiddeld	
Onder Gemiddeld	
Swak	

2.1.7 Getalbegrip

18

Uitstekend	
Baie goed	
Gemiddeld	
Onder Gemiddeld	
Swak	

2.1.8 Direkte bewerkings

19

Uitstekend	
Baie goed	
Gemiddeld	
Onder Gemiddeld	
Swak	

2.1.9 Woordprobleme

20

Uitstekend	
Baie goed	
Gemiddeld	
Onder Gemiddeld	
Swak	

2.1.10 Insig in leer- en inhoudsvakke

21

Uitstekend	
Baie goed	
Gemiddeld	
Onder Gemiddeld	
Swak	

2.1.11 Algemene kennis en insig

22

Uitstekend	
Baie goed	
Gemiddeld	
Onder Gemiddeld	
Swak	

3. EMOSIONELE VORDERING VAN LEERDER

3.1 Watter van die volgende simptome kan u by die leerder opmerk:

23

3.1.1

Angstigheid	☐
Hiper-sensitief	☐
Bang om te waag	☐
Dagdream	☐
Teruggetrokke	☐

3.1.2

24

Huilerig	☐
Manipulerend	☐
Gou moedeloos	☐
Fobies	☐
Gespanne	☐

3.1.3

25

Skeidings-angs	☐
Swak selfbeeld	☐
Perfeksionisme	☐
Selfmoordneigings	☐
Depressief	☐

4. GEDRAG VAN LEERDER

4.1 Is die leerder hiperaktief in u klas?

26

Baie dikwels	☐
Dikwels	☐
Soms	☐
Baie selde	☐
Onseker	☐

4.2 Is die leerder passief in u klas?

27

Baie dikwels	☐
Dikwels	☐
Soms	☐
Baie selde	☐
Onseker	☐

4.3 Is die leerder aggressief?

28

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

4.4 Voltooi die leerder opdragte?

29

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

4.5 Boelie of terg die leerder ander kinders?

30

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

4.6 Voltooi die leerder opdragte wat aan hom gegee word?

31

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

4.7 Is u bewus van enige anti-sosiale gedrag van die leerder?

32

Ja	Nee

Indien "ja", spesifiseer:

33 34

4.8 Ontwrig die leerder die klasopset?

35

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

4.9 Vertel die leerder leuens?

36

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

4.10 Probeer die leerder om snaaks te wees in die klas?

37

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

4.11 Soek die leerder aandag?

38

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

4.12 Is die leerder afsydig of geslote?

39

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

4.13 Gee die leerder sy samewerking in die klas?

40

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

4.14 Behou die leerder sy konsentrasie in die klas?

41

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

5 SPRAAK, OUDITIEWE EN VISUELE PROBLEME

5.1 Sukkel die leerder met oorinfeksies?

42

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

5.2 Het die leerder swak ouditiewe persepsie?

43

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

5.3 Verstaan die leerder ouditiewe opdragte?

44

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

5.4 Het die leerder probleme met ekspressiewe taal?

45

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

5.5 Hakkel of stotter die leerder?

46

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

5.6 Spreek die leerder die spraakklanke korrek uit?

47

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

5.7 Ondervind die leerder enige gehoorprobleme?

48

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

5.8 Ondervind die leerder probleme met visuele persepsie?

49

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

5.9 Kan die leerder korrek van die bord af transkribeer?

50	
----	--

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

5.10 Verwar die leerder sekere letters?

51	
----	--

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

5.11 Merk u enige vorm van disleksie by die leerder?

52	
----	--

Baie dikwels	
Dikwels	
Soms	
Baie selde	
Onseker	

6. ALGEMEEN

6.1 Ly die leerder aan enige kroniese siekte?

53	
----	--

Ja	Nee

Indien "ja", spesifiseer:

--

54	55

6.2 Maak die leerder hom/haar skuldig aan stokkiesdraai?

56

Baie dikwels	☐
Dikwels	☐
Soms	☐
Baie selde	☐
Onseker	☐

6.3 Was die leerder al betrokke by enige vorm van jeugmisdaad?

57

Baie dikwels	☐
Dikwels	☐
Soms	☐
Baie selde	☐
Onseker	☐

6.4 Het die leerder al met die gereg gebots?

58

Ja	Nee
☐	☐

Indien "ja", spesifiseer:

59 60

6.5 Was die leerder al onder die invloed van alkohol by die skool?

61

Ja	Nee
☐	☐

Indien "ja", spesifiseer:

62 63

6.6 Is die leerder al verwys na 'n sielkundige, maatskaplike werker of na die skoolleidingskliniek?

64

Ja	Nee
☐	☐

Indien "ja", spesifiseer:

--

65	66

7. SKOLASTIESE VERSLAG

7.1 Is daar al ooit enige psigometriese toets/e by die leerder afgeneem?

67	
----	--

Ja	Nee

Indien "ja", spesifiseer:

--

68	69

7.2 Het die leerder al enige standerd gedruip?

70	
----	--

Ja	Nee

Indien "ja", spesifiseer watter standerd/s:

--

71	72

7.3 Ouderdom van leerder by skooltoetreding?

73	
----	--

5 jaar	
6 jaar	
7 jaar	
8 jaar	
9 jaar	

7.4 Hoeveel keer is die leerder voorwaardelik oorgeplaas na 'n volgende standerd?

74	
----	--

een keer	
twee keer	
drie keer	
vier keer	
vyf keer en meer spesifiseer:	

7.5 Wat is die leerder se beste leerarea?

75

TGK	
LLC	
Sotho	
WGWWW	
Kuns en Kultuur en LO	
Natuurwetenskap	
Tegnologie	
EBW	

7.6 Wat is die leerder se swakste leerarea?

76

TGK	
LLC	
Sotho	
WGWWW	
Kuns en Kultuur en LO	
Natuurwetenskap	
Tegnologie	
EBW	

7.7 Wat is die gemiddelde persentasie wat die leerder behaal?

77

0 – 39 %	
40 – 49%	
50 – 59 %	
60 – 69%	
70 – 79%	
80 – 89%	
90 – 100%	

7.8 Neem die leerder deel aan enige buitemuurse aktiwiteit?

78

Ja	Nee
<input type="text"/>	<input type="text"/>

Indien "ja", spesifiseer watter sportsoort:

79 80

Enquiries :Mrs M V Wessels/
Reference no. :16/4/1/22-2003

Tel : (051) 404 8075
Fax : (051) 4048074

2003-007-07

Ms R Joubert
P O Box 94
LUCKHOFF
9982

Dear Ms Joubert

REGISTRATION OF RESEARCH PROJECT

1. This letter is in reply to your application for the registration of your research project.
2. Research topic 'n Ondersoek na alkoholmisbruik van die ouer as oorsaak van skolastiese geremdheid by Graad 4-6 Kleurlingleerders in die Luckhoffdistrik.
3. Your research project has been registered and you may conduct research in the Free State Department of Education under the following conditions:
 - 3.1 Learners, teachers and parents participate voluntarily in the project.
 - 3.2 The names of the learners, teachers and parents involved remain confidential.
 - 3.3 The questionnaires are completed and the tests are conducted outside the normal tuition time of the school.
 - 3.4 This letter is shown to all participating persons.
4. You are requested to donate a report on this study to the Free State Department of Education. It will be placed in the Education Library, Bloemfontein.
5. Once your project is complete, we should appreciate it if you would present your findings to the relevant persons in the FS Department of Education. This will increase the possibility of implementing your findings wherever possible.
6. Would you please write a letter accepting the above conditions? Address this letter to:

The Head: Education, for attention: CES: IRRISS
Room 1213, C R Swart Building
Private Bag X20565, BLOEMFONTEIN, 9301

7. We wish you every success with your research.

Yours sincerely

M. V. Wessels

09/07/03

Act Chief Director: Education Development
And Professional Services

cc: Director of Xhariep District

Department of Education ∇ Departement van Onderwys ∇ Lefapha la Thuto

Navrae: W.F. de Wet

Tel No. 404 8011
Sel: 083 - 2877 400Inkluslewe Onderwys
Xhariep Distrik
P. Sak X20513
BLOEMFONTEIN
9300

28 Julie 2004

Luckhoff Gekombineerde Skool

Geagte René

EVALUERING: GRAAD 8 LEERDERS VAN LUCKHOFF GEKOMBINEERDE SKOOL.

Ons telefoniese gesprek rakende genoemde navrags.

Soos reeds met jou besprek, bevestig ek net dat die evaluering van genoemde leerders d.m.v. die ASAT myns insiens nie 'n ware beeld van die leerders se vermoëns waargeneem het nie.

Alhoewel ek meer as die nodige instruksies gegee het en al die voorbeelde baie deeglik op die bord met hulle behandel het, het ek tog die gevoel gekry dat hulle:

- Waarskynlik nie die voorbeelde verstaan het nie
- Nie self met begrip die opdragte kon lees nie
- Net lukraak kruisies getrek het

Die hele evaluering was na my mening onbevredigend en ek voel dat die ASAT nie 'n ware beeld van hul vermoëns gegee het nie.

Die uwe

W.F. de Wet
DCES

OPSOMMING

Aantal Seuns	: 21
Aantal Dogters	: 18
Aantal leerders nie gekwalifiseer vir ARW nie	: 15
Aantal leerders slaag gehoorsifing	: 17
Aantal leerders faal gehoorsifing	: 9
Aantal leerders wat met ARW 'n agterstand toon	: 20
Aantal leerders met normale ARW-tellings	: 0

Desiré Boltman
B. Spraakheelkunde en Oudiologie (Universiteit Stellenbosch)

INLIGTING TOT MISDAAD: NAVORSING

**INLIGTING OPGESTEL SONDER ENIGE NADEEL TOT DIE STAAT(SAPD)
VANAF POLISIE MISDAAD ADMINISTRASIE STELSEL EN BEWYSE IN BESIT
VAN HIERDIE KANTOOR.**

ALKOHOL: INVLOED IN SOSIALE EN MISDAAD OMGEWING: TYDPERK 2003-
2004-05(MEI MAAND 2004)

.ONWETTIGE SJEBIENS: TOTAAL

GELEë	: SWART WOONBUURT	12
GELEë	BRUIN WOONBUURT	05
WETTIGE DRANK HANDELAARS		08

DRANK VERWANTE SAKE

AANRANDINGS(GEWOON SOWEL AS ETB-Doel om ernstig te beseer):	157
DIEFSTAL	24
INBRAKE	42
GESINSGEWELD	01
VERKRAGTINGS	16
DRANKWET	33

OPSOMMING

Vir 'n gemeenskap van ongeveer 17000 is die beskikbaarheid van drank handelaars te veel.
Vir alle arrestasie uitgevoer vir bogenoemde prioriteit misdade, is alkohol 99.5 % deel
daarvan.

Verkragtings vind plaas meestal nadat die slagoffer vanaf die drank perseel beweeg oppad na
haar huis.

TEN STAPPE:

Weeklikse operasie wat beperk word tot Misdadvoorkoming en Arrestasie.
Aangesien drank handelaars onder statutere reg hanteer word, word hulle slegs boete gegêe
wat wissel tussen R100-R900.

REDE UIT GEMEENSKAP: Geen werke vir hulle.

HULP BRONNE: GPF, Maatskaplike dienste, Skole, Kerke, Gesondheid departement en
SAPD om inligting sessies en bystand tot slagoffers te lewer

BYLAE P

**VRAELYS RAKENDE ALKOHOLISME EN FETALE
ALKOHOLSINDROOM ONDER KINDERS IN DIE
LUCKHOFF-DISTRIK**

	JA	NEE
Toon die pasiënt tekens dat hy/sy onder die invloed van alkohol is, of gereeld alkohol gebruik?		85
Is die siektetoestand/ongeluk veroorsaak deur die inname van te veel alkohol?		85
Het die pasiënt alkohol gebruik tydens haar swangerskap?	29	63
Gebruik die moeder alkohol, alhoewel sy haar baba borsvoed?	27	56
In die geval van 'n kind, is daar tekens van Fetale Alkoholsindroom sigbaar, bv. diamantvormige kop, spleet ogies ens.?	1	
Het daar verkragting plaasgevind terwyl die persoon of die verkragter onder die invloed van alkohol was?	3	3
Het daar aanranding/mishandeling plaasgevind terwyl die persoon of aanrander onder die invloed van alkohol was?	30	53
Is dit 'n tienerswangerskap wat ook gepaard gegaan het met die misbruik van alkohol?	9	64
Merk u dalk enige ander faktor wat deur die oormatige misbruik van alkohol veroorsaak is? Spesifiseer		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		

PLAAS: Totale Getal pasiënte gesien: 203
0 – 5 jaar 32

**VRAELYS-RAKENDE ALKOHOLISME EN FETALE
ALKOHOLSINDROOM ONDER KINDERS IN DIE
LUCKHOFF-DISTRIK**

	JA	NEE
Toon die pasiënt tekens dat hy/sy onder die invloed van alkohol is, of gereeld alkohol gebruik?	160	639
Is die siektetoestand/ongeluk veroorsaak deur die inname van te veel alkohol?	152	386
Het die pasiënt alkohol gebruik tydens haar swangerskap?	10	34
Gebruik die moeder alkohol, alhoewel sy haar baba borsvoed?	11	90
In die geval van 'n kind, is daar tekens van Fetale Alkoholsindroom sigbaar, bv. diamantvormige kop, spleet ogies ens.?	3	123
Het daar verkragting plaasgevind terwyl die persoon of die verkrachter onder die invloed van alkohol was?	Geen verkrachtings hierdie maand. 99 % is alkohol gewoonlik betrokke	
Het daar aanranding/mishandeling plaasgevind terwyl die persoon of aanrander onder die invloed van alkohol was?	52	0
Is dit 'n tienerswangerskap wat ook gepaard gegaan het met die misbruik van alkohol?	0	6
Merk u dalk enige ander faktor wat deur die oormatige misbruik van alkohol veroorsaak is? Spesifiseer	

DORP: Totale getal pasiënte gesien: 768
 0 – 5 jaar 129
 0 – 2 jaar 101 (Borsvoed)

